

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2008-2009

8 JULI 2009

Wetsvoorstel betreffende de methoden voor het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

AMENDEMENTEN

Nr. 72 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 2

In het 2º, in het tweede, derde, vierde en vijfde lid van de voorgestelde § 2, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «het Vast Comité I».

Verantwoording

Het voorliggend wetsvoorstel plaatst overall een tussenschakel tussen enerzijds de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en het naar onze mening aangewezen orgaan inzake toezicht en controle op deze diensten, met name het Vast Comité I. Wij begrijpen noch het nut noch de noodzaak van deze tussenschakel. Naar onze mening is het ten andere zo dat hoe meer schakels in de ketting, hoe meer kans op fouten of misbruiken.

Daarenboven is het Vast Comité I een bestaande en goed werkende dienst met duidelijke opdrachten en taken en beantwoordt deze aan alle vereisten die aan de vooropgestelde tussenschakel wordt toegedicht (zie hierna de teksten met betrekking tot het Vast Comité I).

Belangrijk is dat zo ook de democratische controle korter en rechtstreekser uitvalt, wat een belangrijke meerwaarde uitmaakt

Zie:

Stukken van de Senaat:

4-1053 - 2008/2009:

Nr. 1: Wetsvoorstel van de heer Vandenberghe c.s.

Nrs. 2 tot 5: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2008-2009

8 JUILLET 2009

Proposition de loi relative aux méthodes de recueil des données des services de renseignement et de sécurité

AMENDEMENTS

Nº 72 DE M. SWENNEN

Art. 2

Au 2º, dans les alinéas 2, 3, 4 et 5 du § 2 proposé, remplacer chaque fois les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R».

Justification

La proposition de loi en discussion insère partout un maillon intermédiaire entre, d'une part, les services de renseignement et de sécurité et, d'autre part, l'organe tout indiqué, selon l'auteur du présent amendement, en matière de contrôle et de surveillance de ces services, à savoir le Comité permanent R. L'auteur ne perçoit ni l'utilité ni la nécessité d'un tel maillon intermédiaire. Il estime par ailleurs que plus il y a de maillons dans la chaîne, plus il y aura de risques d'erreurs ou d'abus.

En outre, le Comité permanent R est un service existant qui fonctionne bien, qui est investi de missions et de tâches clairement définies et qui répond à toutes les exigences assignées au maillon intermédiaire suggéré dans la proposition (voir ci-après les textes relatifs au Comité permanent R).

Le contrôle démocratique sera ainsi moins long et plus direct, ce qui est important et constituera une plus-value considérable par

Voir:

Documents du Sénat:

4-1053 - 2008/2009:

Nº 1: Proposition de loi de M. Vandenberghe et consorts.

Nºs 2 à 5: Amendements.

ten opzichte van het voorliggende wetsvoorstel. Het Vast Comité I valt immers onder het toezicht van de « vaste commissie belast met de begeleiding van het Vast Comité I » in de Senaat. Die begeleidingscommissie is samengesteld uit vijf senatoren, die controle moeten uitoefenen op de werking van het Vast Comité I.

Het Vast Comité I

1. Opdracht

Het Vast Comité I is belast met de controle op de activiteiten en de werking van de Veiligheid van de Staat en van de algemene Dienst inlichting en veiligheid. Daarnaast oefent het, in de regel samen met het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten doch soms alleen, controle uit over de werking van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse en over de verschillende diensten die dit coördinatieorgaan ondersteunen.

De controle slaat in beginsel zowel op de rechtmatigheid (de controle op de naleving van de ter zake geldende wet- en regelgeving) en de doelmatigheid (de controle op de efficiëntie van de inlichtingendiensten), als op de coördinatie (de onderlinge afstemming van de werking van de betrokken diensten).

Wat betreft de diensten die het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse ondersteunen, heeft de controle alleen betrekking op hun verplichting om informatie inzake terrorisme en extremisme mee te delen.

2. Samenstelling

Het Vast Comité I is een collegiaal orgaan en is samengesteld uit drie raadsheren, onder wie een voorzitter. Het Vast Comité I wordt bijgestaan door een griffier en zijn administratieve staf en door de Dienst enquêtes.

- Voorzitter en de raadsheren
- Plaatsvervangende leden
- Griffier en administratieve staf
- Dienst enquêtes

Voorzitter en de raadsheren

De voorzitter en de leden van het Vast Comité I worden benoemd door de Senaat en dit voor een -tweemaal vernieuwbare — termijn van vijf jaar. Voor elk van hen wordt ook een plaatsvervanger benoemd. De voorzitter moet een magistraat zijn. Hij leidt de vergaderingen van het Comité en zorgt voor het dagelijks bestuur van de werkzaamheden. Hij ziet toe op de toepassing van het huishoudelijk reglement, op de goede werking van het Comité alsook op de goede uitvoering van de opdrachten ervan.

De huidige voorzitter van het Vast Comité I is Guy Rapaille, advocaat-generaal bij het hof van beroep te Luik (*Belgisch Staatsblad* van 10 juli 2006). De twee andere raadsheren zijn Gérald Vande Walle, ambtenaar en Peter De Smet, substituut-procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent (*Belgisch Staatsblad* van 23 oktober 2006).

rapport à la proposition de loi en discussion. En effet, le Comité permanent R est placé sous la tutelle de la « commission permanente chargée du suivi du Comité permanent R » au Sénat. Cette commission du suivi se compose de cinq sénateurs, qui doivent contrôler le fonctionnement du Comité permanent R.

Le Comité permanent R

1. Mission

Le Comité permanent R est chargé de contrôler les activités et le fonctionnement de la Sûreté de l'État et du Service général du renseignement et de la sécurité. En outre, il contrôle, en principe conjointement avec le Comité permanent de contrôle des services de police mais parfois également seul, le fonctionnement de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace et celui des différents services d'appui de cet organe.

Le contrôle porte en principe aussi bien sur la légitimité (le contrôle du respect des lois qui réglementent la matière) que sur l'efficacité (des services de renseignement) et la coordination de ces services (la coordination mutuelle de leur fonctionnement).

En ce qui concerne les services d'appui de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace, le contrôle porte uniquement sur leur obligation de communiquer des informations en matière de terrorisme et d'extrémisme.

2. Composition

Le Comité permanent R est un organe collégial, composé de trois conseillers, parmi lesquels un président. Le Comité permanent R est assisté d'un greffier, d'un personnel administratif ainsi que du Service d'enquêtes.

- Le président et les conseillers
- Les membres suppléants
- Le greffier et le personnel administratif
- Le Service d'enquêtes

Le président et les conseillers

Le président et les membres du Comité permanent R sont nommés par le Sénat pour une période de cinq ans, renouvelable deux fois. Un suppléant est nommé pour chacun de ces membres. Le président doit être magistrat. Il dirige les réunions du Comité et est chargé de la gestion journalière des travaux. Il veille à l'application du règlement d'ordre intérieur, au bon fonctionnement du Comité ainsi qu'à la bonne exécution de ses missions.

Le président actuel du Comité permanent R est Guy Rapaille, avocat général près la cour d'appel de Liège (*Moniteur belge* du 10 juillet 2006). Les deux autres conseillers sont Gérald Vande Walle, fonctionnaire, et Peter De Smet, substitut du procureur général près la cour d'appel de Gand (*Moniteur belge* du 23 octobre 2006).

Plaatsvervangende leden

Emile Dejehansart, raadsheer bij het hof van beroep te Bergen, werd benoemd tot plaatsvervangend voorzitter (*Belgisch Staatsblad* van 10 juli 2006). Etienne Marique, raadsheer bij het hof van beroep te Brussel en voorzitter van de Kansspelcommissie en Piet de Brock, ambtenaar, werden benoemd tot plaatsvervangende leden (*Belgisch Staatsblad* van 23 oktober 2006).

Grieffier en de administratieve staf

Het Vast Comité I wordt bijgestaan door een griffier die instaat voor het secretariaat van de vergaderingen van het Comité en voor de bescherming van het geheim van de documentatie en van het archief. Hij is de rekenplichtige van het Vast Comité I en tevens belast met de leiding over het administratief personeel.

Wouter De Ridder is de huidige griffier. Hij werd in 1993 benoemd door de Senaat. Zijn functie is van onbepaalde duur. Hij neemt ook de griffie van het beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen waar.

De administratieve staf bestaat uit dertien leden en staat in voor de ondersteuning van het Vast Comité I.

Dienst enquêtes

Voor de uitvoering van zijn toezichtonderzoeken kan het Vast Comité I een beroep doen op zijn Dienst enquêtes. Op het terrein is deze dienst vaak het meest zichtbare onderdeel van het Vast Comité I.

Daarnaast heeft de Dienst enquêtes ook een gerechtelijke opdracht; zij voert op eigen initiatief of in opdracht van de gerechtelijke overheden onderzoeken naar de leden van de te controleren diensten die verdacht worden van een misdaad of wanbedrijf.

De Dienst enquêtes bestaat uit zes leden. De directeur, Pierre Nivelle, alsook de overige leden van de Dienst enquêtes bezitten de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings.

3. Taken

— Het Vast Comité I oefent toezicht uit d. m. v. onderzoeken die het opstart op eigen initiatief, op vraag van de Senaat, van de Kamer van volksvertegenwoordigers of van de bevoegde minister of overheid, of op verzoek van een burger of een ambtenaar die een klacht neerlegt of een aangifte doet.

— Het Vast Comité I heeft een andere taak die daarbij aanleunt: het kan, op verzoek, advies uitbrengen over een ontwerp van wet, van Koninklijk besluit, van circulaire of over elk ander document waarin beleidlijnen van de bevoegde ministers worden geformuleerd met betrekking tot de werking van de inlichtingendiensten van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse.

— De militaire inlichtingendienst is bevoegd om communicatie voor militaire doeleinden uitgezonden in het buitenland te onderscheppen, af te luisteren of op te nemen. Het Vast Comité I is belast met de controle op deze taak.

— Het Vast Comité I kan worden gevraagd om onderzoeken te verrichten in het kader van een parlementair onderzoek.

Les membres suppléants

Émile Dejehansart, conseiller près la cour d'appel de Mons, a été nommé président suppléant (*Moniteur belge* du 10 juillet 2006). Étienne Marique, conseiller près la cour d'appel de Bruxelles et président de la Commission des jeux de hasard, et Piet de Brock, fonctionnaire, ont été nommés membres suppléants (*Moniteur belge* du 23 octobre 2006).

Le greffier et le personnel administratif

Le Comité permanent R est assisté d'un greffier qui assure le secrétariat des réunions du Comité et veille à la protection du secret de la documentation et des archives. Il est le comptable du Comité permanent R et a autorité sur le personnel administratif.

L'actuel greffier est Wouter De Ridder. Il a été nommé par le Sénat en 1993 pour une durée indéterminée. Il s'occupe également du greffe de l'organe de recours en matière d'habilitations, d'attestations et d'avis de sécurité.

Le personnel administratif du Comité permanent R se compose de treize personnes et assure l'appui dudit Comité.

Le Service d'enquêtes

Pour l'exécution de ses enquêtes de contrôle, le Comité permanent R a recours à son Service d'enquêtes. Sur le terrain, ce service est souvent la partie la plus visible du Comité permanent R.

En outre, le Service d'enquêtes peut être chargé de missions judiciaires; d'initiative ou à la requête des autorités judiciaires, il peut mener des enquêtes sur les crimes ou délits dont sont soupçonnés des membres des services contrôlés.

Le Service d'enquêtes compte six membres. Le directeur, Pierre Nivelle, et les autres membres ont la qualité d'officier de police judiciaire et d'officier auxiliaire du procureur du Roi.

3. Tâches

— Le Comité permanent R exerce son contrôle en menant des enquêtes soit d'initiative, soit à la demande du Sénat, de la Chambre des Représentants, du ministre compétent ou de l'autorité compétente, soit sur plainte ou dénonciation d'un citoyen ou d'un fonctionnaire.

— Une autre mission du Comité permanent R qui s'y rapporte est de répondre à des demandes d'avis sur tout projet de loi, d'arrêté royal, de circulaire ou sur tout autre document qui expose les orientations politiques d'un ministre compétent concernant le fonctionnement des services de renseignement ou de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace.

— Le service de renseignement militaire peut, à des fins militaires, intercepter, écouter et enregistrer des communications émises à l'étranger. Le Comité permanent R est chargé d'effectuer le contrôle de ces opérations.

— Le Comité permanent R peut être chargé de mener des enquêtes dans le cadre d'une enquête parlementaire.

— De griffier van het Vast Comité I en zijn administratie neemt de griffie waar van het beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtingen, -attesten en -adviezen.

— De Dienst enquêtes van het Vast Comité I heeft ook een gerechtelijke opdracht: hij voert in opdracht van de gerechtelijke overheden onderzoeken naar de leden van de te controleren diensten die verdacht worden van een misdaad of wanbedrijf.

4. Bevoegdheden

Het Vast Comité I en zijn Dienst enquêtes beschikken over heel wat bevoegdheden. Zo onder meer moeten de inlichtingendiensten, het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse en de ondersteunende diensten uit eigen beweging alle documenten die de handelwijze van de leden van de dienst regelen, toezenden en kan het Comité elke andere tekst opvragen. Het feit dat vele documenten van de inlichtingendiensten geklassificeerd zijn overeenkomstig de Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen, doet hieraan geen afbreuk. Immers, alle personeelsleden van het Comité zijn houder van een veiligheidsmachting van het niveau «zeer geheim».

Het Comité kan bovendien iedereen van wie zij het verhoor noodzakelijk achten, horen. De leden van de te controleren diensten kunnen zo nodig worden gedagvaard en verplicht onder ede te getuigen. Verder kan het toezichtorgaan overal waar ook, alle nuttige vaststellingen doen en alle voorwerpen en documenten in beslag nemen. Ten slotte kan het Comité de medewerking van deskundigen en tolken en de bijstand van de politie vorderen.

Nr. 73 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 2

In het 3°, in de voorgestelde § 3, derde lid, de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «het Vast Comité I».

Verantwoording

Zie amendement nr. 72.

Nr. 74 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 3

Het voorgestelde 6° doen vervallen.

Verantwoording

Zie amendement nr. 72.

— Le greffier du Comité permanent R, assisté de son personnel administratif, est également greffier de l'organe de recours en matière d'habilitations, d'attestations et d'avis de sécurité.

— Le Service d'enquêtes du Comité permanent R a également une compétence judiciaire: il peut être chargé par les autorités judiciaires de mener des enquêtes sur les crimes ou délits dont sont soupçonnés des membres des services contrôlés.

4. Compétences

Le Comité permanent R et son Service d'enquêtes disposent de nombreuses compétences. Ainsi, les services de renseignement, l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace et les services d'appui doivent notamment, d'initiative, lui transmettre tous les documents réglant le comportement des membres de ces services. Le Comité peut se faire communiquer tout autre texte alors même que de nombreux documents des services de renseignement sont classifiés conformément à la loi du 11 décembre 1998 relative à la classification et aux habilitations, attestations et avis de sécurité. En effet, tous les membres du personnel du Comité sont titulaires d'une habilitation de sécurité de niveau « très secret ».

En outre, le Comité peut entendre toute personne dont il estime l'audition nécessaire. Il peut ainsi s'il y a lieu faire citer les membres des services contrôlés et les contraindre à témoigner sous serment. L'organe de contrôle peut également faire effectuer toutes les constatations nécessaires et faire saisir tout objet ou document utile. Enfin, le Comité peut requérir la collaboration d'experts et d'interprètes ainsi que l'assistance de la police.

Nº 73 DE M. SWENNEN

Art. 2

Dans le 3°, remplacer au § 3, alinéa 3, proposé, les mots «la commission» par les mots «le Comité permanent R».

Justification

Voir l'amendement n° 72.

Nº 74 DE M. SWENNEN

Art. 3

Supprimer le 6° proposé.

Justification

Voir l'amendement n° 72.

Nr. 75 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 7

In het voorgestelde artikel 13bis, in het derde en vijfde lid, de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «het Vast Comité I».

Verantwoording

Zie amendement nr. 72.

Nr. 76 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 8

In het voorgestelde artikel 13ter, derde lid, de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «het Vast Comité I» en de zin «De commissie brengt het vast comité I op de hoogte van zijn beslissing» doen vervallen.

Nr. 77 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 14

De volgende wijzigingen aanbrengen :

1° in het voorgestelde artikel 18/3, § 1, tweede lid, de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «het Vast Comité I»;

2° in het voorgestelde artikel 18/4, § 2, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «het Vast Comité I» en het laatste lid doen vervallen;

3° in het voorgestelde artikel 18/5, § 3, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «het Vast Comité I» en het laatste lid doen vervallen;

Nº 75 DE M. SWENNEN

Art. 7

Dans l'article 13bis proposé, remplacer, au § 2, alinéas 2 et 4, proposés, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R».

Justification

Voir l'amendement n° 72.

Nº 76 DE M. SWENNEN

Art. 8

Dans l'article 13ter, alinéa 3, proposé, remplacer les mots «la commission» par les mots «le Comité permanent R», les mots «Celle-ci décide» par les mots «Celui-ci décide», les mots «conformément à la décision de la commission» par les mots «conformément à la décision du Comité permanent R», et supprimer la phrase «Elle informe le Comité permanent R de sa décision».

Nº 77 DE M. SWENNEN

Art. 14

Apporter les modifications suivantes :

1° dans l'article 18/3, § 1er, alinéa 2, proposé, remplacer les mots «la commission» par les mots «le Comité permanent R»;

2° dans l'article 18/4, § 2, proposé, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «à la commission» par les mots «au Comité permanent R», à l'alinéa 2, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R», à l'alinéa 4, les mots «de la commission» et «La commission» respectivement par les mots «du Comité permanent R» et «Le Comité permanent R»; supprimer l'alinéa 5;

3° dans l'article 18/5, § 3, proposé, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «à la commission» par les mots «au Comité permanent R», à l'alinéa 2, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R», à l'alinéa 4, les mots «de la commission» et «La commission» respectivement par les mots «du Comité permanent R» et «Le Comité permanent R»; supprimer l'alinéa 5;

4° in het voorgestelde artikel 18/6, § 2, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*» en het laatste lid doen vervallen;

5° in het voorgestelde artikel 18/7, § 4, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*» en het laatste lid doen vervallen;

6° in het voorgestelde artikel 18/8, § 4, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*» en het laatste lid doen vervallen;

7° in het voorgestelde artikel 18/9, § 1, de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*»;

8° in het voorgestelde artikel 18/10, § 1, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*»;

9° in het voorgestelde artikel 18/10, § 3, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*», in het derde lid, de zin «De minister deelt zijn beslissing mee aan de voorzitter van de commissie» **doen vervallen en in het vijfde lid de woorden «de commissie» doen vervallen;**

10° in het voorgestelde artikel 18/10, § 4, eerste lid de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*», in het derde lid de woorden «van de commissie en» doen vervallen en in het vijfde lid de woorden «de commissie» doen vervallen;

4° dans l'article 18/6, § 2, proposé, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «à la commission» par les mots «au Comité permanent R», à l'alinéa 2, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R», à l'alinéa 4, les mots «de la commission» et «La commission» respectivement par les mots «du Comité permanent R» et «Le Comité permanent R»; supprimer l'alinéa 5;

5° dans l'article 18/7, § 4, proposé, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «à la commission» par les mots «au Comité permanent R», à l'alinéa 2, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R», à l'alinéa 4, les mots «de la commission» et «La commission» respectivement par les mots «du Comité permanent R» et «Le Comité permanent R»; supprimer l'alinéa 5;

6° dans l'article 18/8, § 4, proposé, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «à la commission» par les mots «au Comité permanent R», à l'alinéa 2, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R», à l'alinéa 4, les mots «de la commission» et «La commission» respectivement par les mots «du Comité permanent R» et «Le Comité permanent R»; supprimer l'alinéa 5;

7° dans l'article 18/9, § 1er, proposé, remplacer les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R»;

8° dans l'article 18/10, § 1er, proposé, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R», à l'alinéa 3, les mots «la commission» par les mots «le Comité permanent R», et à l'alinéa 4, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R»;

9° dans l'article 18/10, § 3, proposé, remplacer aux alinéas 1er à 3, les mots «la commission» par les mots «le Comité permanent R», supprimer, à l'alinéa 3, la phrase «Le ministre communique sa décision aux présidents de la commission et du Comité permanent R.», et supprimer, à l'alinéa 5, les mots «de la commission»;

10° dans l'article 18/10, § 4, proposé, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R», remplacer, dans le texte français de l'alinéa 2, les mots «Si la commission» par les mots «Si le président», supprimer, à l'alinéa 3, les mots «de la commission et», et supprimer, à l'alinéa 5, les mots «de la commission»;

11° in het voorgestelde artikel 18/10, §§ 5 en 6, de woorden «de commissie» telkens vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*»;

12° in het voorgestelde artikel 18/10, § 7 doen vervallen;

13° in het voorgestelde artikel 18/12, laatste lid de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*»;

14° in het voorgestelde artikel 18/14, § 1, laatste lid de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*»;

15° in het voorgestelde artikel 18/15, § 2, eerste lid de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*»;

16° in het voorgestelde artikel 18/16, § 2, de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*»;

17° in het voorgestelde artikel 18/17, § 3, de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*».

11° dans l'article 18/10, § 5, remplacer les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R»; au § 6, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R», à l'alinéa 3, les mots «La commission met fin à la méthode exceptionnelle de recueil des données lorsqu'elle constate» par les mots «Le Comité permanent R met fin à la méthode exceptionnelle de recueil des données lorsqu'il constate», et, à l'alinéa 4, les mots «de la commission» et «La commission» respectivement par les mots «du Comité permanent R» et «Le Comité permanent R»;

12° dans l'article 18/10 proposé, supprimer le § 7;

13° dans l'article 18/12 proposé, remplacer, au dernier alinéa, les mots «à la commission» et «la commission» respectivement par les mots «au Comité permanent R» et «le Comité permanent R»;

14° dans l'article 18/14, § 1er, proposé, remplacer, au dernier alinéa, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R»;

15° dans l'article 18/15, § 2, proposé, remplacer, à l'alinéa 1er, les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R»;

16° dans l'article 18/16, § 2, proposé, remplacer les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R»;

17° dans l'article 18/17, § 3, proposé, remplacer les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R».

Nr. 78 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 15

In het voorgestelde artikel 19bis, in het tweede en in het vierde lid de woorden «de commissie» vervangen door de woorden «*het Vast Comité I*» en in het tweede lid de zin «Op hetzelfde ogenblik brengt de commissie het Vast Comité I op de hoogte van deze beslissing» doen vervallen.

Nº 78 DE M. SWENNEN

Art. 15

Dans l'article 19bis proposé, remplacer à l'alinéa 2 proposé, les mots «la commission» par les mots «le Comité permanent R»; supprimer, à l'alinéa 2, la phrase «La commission informe en même temps le Comité permanent R de cette décision.»; à l'alinéa 4 proposé, remplacer les mots «de la commission» par les mots «du Comité permanent R».

Nr. 79 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 18

Dit artikel doen vervallen.

Nº 79 DE M. SWENNEN

Art. 18

Supprimer cet article.

Nr. 80 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 25

In het 1°, in het voorgestelde lid de woorden «aan de toepassing van hoofdstuk IVter van dezelfde wet» doen vervallen.

Verantwoording

De amendementen 73 tot 80 zijn een logisch uitvloeisel van amendement nr. 72.

Guy SWENNEN.

Nr. 81 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 2

In het 2°, in de voorgestelde § 2, de volgende wijzigingen aanbrengen :

a) Het eerste lid vervangen als volgt :

«§ 2. Het is de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uitzonderlijk toegestaan deze beschermd gegevens, beschermde door ofwel het beroepsgeheim van een advocaat of een arts ofwel door het bronnengeheim van een journalist te verkrijgen, te analyseren of te exploiteren, als de betrokken dienst voorafgaandelijk over ernstige aanwijzingen beschikt dat de advocaat, de arts of de journalist persoonlijk en actief meewerkt of heeft meegewerkt aan het ontstaan of aan de ontwikkeling van de potentiële dreiging, zoals bedoeld in de artikelen 7, 1°, 8, 1° tot 4°, en 11 of als de betrokkenen uit eigen beweging en uit vrije wil informatie ter beschikking stellen. »

b) In het tweede lid, in de eerste zin, de woorden «een advocaat of een arts» vervangen door de woorden «een advocaat, een arts of een journalist» en de woorden «of de voorzitter van de Vereniging van Beroepsjournalisten» invoegen tussen de woorden «de Orde van Geneesheren» en de woorden «hiervan voorafgaandelijk».

c) In het tweede lid, in de tweede zin, de woorden «of de vereniging» invoegen tussen de woorden «van de orde» en de woorden «waartoe de advocaat» en de woorden «of de arts» vervangen door de woorden «, de arts of de journalist».

d) In het tweede lid, in de laatste zin, de woorden «Artikel 458 van het Strafwetboek is» vervangen door de woorden «De straffen bepaald in artikel 458 van het Strafwetboek zijn».

Nº 80 DE M. SWENNEN

Art. 25

Au 1°, dans l'alinéa proposé, supprimer les mots «à l'application du chapitre IVter de la même loi».

Justification

Les amendements 73 à 80 sont la suite logique de l'amendement n° 72.

Nº 81 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 2

Dans le 2°, dans le § 2 proposé, apporter les modifications suivantes :

a) Remplacer l'alinéa 1er, par ce qui suit :

«§ 2. À titre exceptionnel, les services de renseignement et de sécurité sont autorisés à obtenir, analyser ou exploiter les données protégées par le secret professionnel d'un avocat ou d'un médecin ou par le secret des sources d'un journaliste, lorsque le service en question dispose au préalable d'indices sérieux révélant que l'avocat, le médecin ou le journaliste participe ou a participé personnellement et activement à la naissance ou au développement de la menace potentielle, au sens des articles 7, 1°, 8, 1° à 4° et 11, ou lorsque les intéressés mettent à disposition des informations de leur propre initiative et de leur plein gré».

b) Dans l'alinéa 2, première phrase, remplacer les mots «d'un avocat ou d'un médecin» par les mots «d'un avocat, d'un médecin ou d'un journaliste» et insérer les mots «ou le président de l'Association des journalistes professionnels» entre les mots «l'Ordre des médecins,» et les mots «en soit averti au préalable».

c) Dans l'alinéa 2, deuxième phrase, remplacer les mots «au président de l'Ordre auquel appartient l'avocat ou le médecin» par les mots «au président de l'Ordre ou de l'association dont fait partie l'avocat, le médecin ou le journaliste».

d) Dans l'alinéa 2, dernière phrase, remplacer les mots «L'article 458 du Code pénal s'applique» par les mots «Les peines prévues à l'article 458 du Code pénal s'appliquent».

e) Het vijfde lid vervangen door wat volgt :

«*Ingeval van toepassing van artikel 18/12 ten aanzien van een advocaat of een arts, kan naast de voorzitter van de commissie, of het door hem afgevaardigd lid van de commissie, tevens, naargelang het geval, de voorzitter, of bij ziekte of bij verhindering zijn plaatsvervanger van de Orde van Franstalige en Duitstalige balies, van de orde van Vlaamse Balies of van de Nationale Raad van de Orde van Geneesheren aanwezig zijn bij het uitvoeren van de methode.*»

Verantwoording

a) De nieuwe tekst van het eerste lid werd geïnspireerd door de tekst van de amendementen nrs. 44 en 45. Bovendien wordt het begrip « concrete aanwijzingen » vervangen door het begrip « ernstige aanwijzingen ».

Zowel in artikel 2, § 2, eerste lid als in artikel 18/3, § 1, tweede lid en artikel 18/9, § 4 zijn concrete aanwijzingen vereist om gegevens beschermd door ofwel het beroepsgeheim van een advocaat of een arts ofwel door het bronngengeheim van een journalist te verkrijgen, te analyseren of te exploiteren.

Het is wenselijk de woorden « concrete aanwijzingen » te vervangen door « ernstige aanwijzingen ». Immers, het bekomen van concrete aanwijzingen is doorgaans slechts mogelijk door juist het aanwenden van een gewone, specifieke of uitzonderlijke methode. Bovendien is zowel voor de specifieke als de uitzonderlijke methoden het voorafgaand eensluidend advies van de commissie vereist zodat hier zeker gewaakt kan worden over de feitelijke ernst van de aanwijzingen alsook de wettelijkheid, de subsidiariteit en de opportunitéit van de methode ten overstaan van een beschermd beroeps categorie.

Ook in artikel 90ter van het Wetboek van strafvordering met betrekking tot de telefoontap gebruikt men het begrip « ernstige aanwijzingen » en niet « concrete aanwijzingen ».

b) en c) Ingeval er beslist wordt om een specifieke of uitzonderlijke methode toe te passen ten aanzien van een beroeps-journalist, wordt de voorzitter van de vereniging van Beroeps-journalisten hiervan ook op de hoogte gebracht.

d) Dit betreft een technische wijziging.

e) Ook hier wordt de verplichte aanwezigheid van de voorzitter van de Orde van Franstalige en Duitstalige balies, de Orde van Vlaamse Balies of de Nationale Raad van de Orde van Geneesheren facultatief gemaakt, daar het praktisch gezien niet altijd mogelijk zal zijn voor de voorzitter van de Orde of zijn vervanger om aanwezig te zijn bij het uitvoeren van een methode. Bovendien zou in een letterlijke lezing de methode niet mogelijk zijn, wanneer de voorzitter niet aanwezig kan of wil zijn.

Nr. 82 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 3

In dit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen :

e) Remplacer le § 2, alinéa 5, par ce qui suit :

«*En cas d'application de l'article 18/12 à l'égard d'un avocat ou d'un médecin, le président de l'Ordre des barreaux francophones et germanophone, ou son suppléant en cas de maladie ou d'empêchement, ou le président de l'Ordre des barreaux néerlandophones, ou son suppléant en cas de maladie ou d'empêchement, suivant le cas, ou le président du Conseil national de l'Ordre des médecins, ou son suppléant en cas de maladie ou d'empêchement, peut être présent, en plus du président de la commission, ou du membre de la commission délégué par lui, lors de la mise en œuvre de la méthode concernée.*»

Justification

a) Le nouveau texte de l'alinéa 1er s'inspire du texte des amendements n°s 44 et 45. En outre, la notion d'« indices concrets » est remplacée par celle d'« indices sérieux ».

Tant l'article 2, § 2, alinéa 1er, que l'article 18/3, § 1er, alinéa 2, et l'article 18/9, § 4, prévoient qu'il convient de disposer d'indices concrets afin d'obtenir, d'analyser et d'exploiter des données protégées par le secret professionnel d'un avocat ou par le secret des sources d'un journaliste.

Il conviendrait de remplacer les mots « indices concrets » par « indices sérieux ». En effet, seul le recours à une méthode ordinaire, spécifique ou exceptionnelle permet en général l'obtention d'indices concrets. Par ailleurs, tant les méthodes spécifiques que les méthodes exceptionnelles exigent de solliciter l'avis conforme préalable de la commission afin de s'assurer du caractère réellement sérieux des indices ainsi que de la légalité, de la subsidiarité et de l'opportunité de la méthode à l'égard d'une catégorie professionnelle.

Dans l'article 90ter du Code d'instruction criminelle, on trouve également les termes « indices sérieux » et non « indices concrets ».

b) et c) Lorsque l'on décide de mettre en œuvre une méthode spécifique ou exceptionnelle à l'égard d'un journaliste professionnel, le président de l'Association des journalistes professionnels en sera également informé.

d) Il s'agit d'une modification technique.

e) Ici aussi, la présence obligatoire du président de l'Ordre des barreaux francophones et germanophone, de l'Ordre des barreaux néerlandophones ou du Conseil national de l'Ordre des médecins est rendue facultative, car dans la pratique, il ne sera pas toujours possible pour le président de l'Ordre ou son remplaçant d'être présent lors de la mise en œuvre d'une méthode. En outre, si l'on prend la disposition à la lettre, il serait impossible de mettre en œuvre la méthode si le président ne peut pas ou ne veut pas être présent.

N° 82 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 3

Dans cet article, apporter les modifications suivantes :

a) De inleidende zin vervangen als volgt:

« Artikel 3 van dezelfde wet wordt aangevuld met de bepalingen onder 5° tot 18°, luidende : »;

b) In het voorgestelde 9°, b) de woorden « de agent van de Divisie Veiligheidsinlichting » vervangen door de woorden « de burgerambtenaar »;

c) In het voorgestelde 10° de woorden « van private aard » vervangen door de woorden « van alle aard »;

d) Het voorgestelde 16° vervangen als volgt :

« 16° « journalist » : een journalist die gerechtigd is de titel van beroepsjournalist te dragen overeenkomstig de wet van 30 december 1963 betreffende de erkenning en de bescherming van de titel van beroepsjournalist. »;

e) Het voorgestelde 17° vervangen als volgt :

« 17° « bronnengeheim » : het recht van de journalist om zijn informatiebronnen te verwijgen. »;

f) Een 18° toevoegen, luidende :

« 18° « Directeur Operaties van de Veiligheid van de Staat » : de agent van de buitendiensten van de Veiligheid van de Staat bekleed met de graad van commissaris generaal die belast is met de leiding van de buitendiensten van de Veiligheid van de Staat. »

Verantwoording

a) De inleidende zin wordt aangepast vanwege het toevoegen van een definitie onder 18°.

b) Het gaat om een technische aanpassing die rekening wil houden met een eventuele interne hervorming van de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht. Bovendien is de voorgestelde formulering gelijkaardig aan deze gebruikt voor de Veiligheid van de Staat.

c) Deze aanpassing is gebeurd met verwijzing naar de verantwoording gegeven op p. 23 van de toelichting (Senaat 4-1053/1). Daar wordt er verwezen naar de definitie vermeld in de memorie van toelichting van de wet van 10 juni 1998 tot wijziging van de wet van 30 juni 1994 die op haar beurt verwijst naar de definitie in artikel 68, 4°, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven. Deze definitie omvat tekens, seinen, geschriften, beelden, klanken of gegevens van alle aard. Het gaat dus om een technische definitie van het begrip « communicatie ».

d) In de wet van 7 april 2005 tot bescherming van de journalistieke bronnen vindt men ingevolge het arrest nr. 91/2006 van het Grondwettelijk Hof geen definitie meer van het begrip « journalist » maar geniet « éénieder die rechtstreekse bijdrage levert tot het verzamelen, redigeren, produceren of verspreiden van informatie voor het publiek via een medium » bescherming van de bronnen.

Rekening houdend met de technologische informatieontwikkelingen valt bijgevolg éénieder die informatie meedeelt op het

a) Remplacer la phrase introductory par ce qui suit :

« L'article 3 de la même loi est complété par les 5° à 18° suivants : »

b) Dans le 9°, b), remplacer les mots « l'agent de la Division Renseignement de sécurité » par les mots « l'agent civil ».

c) Dans le 10°, remplacer les mots « de nature privée » par les mots « de toute nature ».

d) Remplacer le 16° par ce qui suit :

« 16° « journaliste » : le journaliste admis à porter le titre de journaliste professionnel conformément à la loi du 30 décembre 1963 relative à la reconnaissance et à la protection du titre de journaliste professionnel ».

e) Remplacer le 17° par ce qui suit :

« 17° « secret des sources » : le droit d'un journaliste de taire ses sources d'information. »

f) Ajouter un 18° rédigé comme suit :

« 18° « Directeur des Opérations de la Sûreté de l'État » : l'agent des services extérieurs de la Sûreté de l'État revêtu du grade de commissaire général qui est chargé de la direction des services extérieurs de la Sûreté d'État. »

Justification

a) La phrase liminaire est modifiée en raison de l'ajout d'une définition 18°.

b) Il s'agit ici d'une modification technique qui veut tenir compte d'une éventuelle réforme interne du Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées. En outre, la formulation proposée est analogue à celle qui est utilisée par la Sûreté de l'État.

c) Cette modification est proposée compte tenu de la justification donnée à la page 23 des développements (doc. Sénat 4-1053/1). Il y est fait référence à la définition figurant dans l'exposé des motifs de la loi du 10 juin 1998 modifiant la loi du 30 juin 1994, qui faisait elle-même référence à la définition contenue à l'article 68, 4°, de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques. Cette définition vise les signes, les signaux, les écrits, les images, les sons ou les données de toute nature. Il s'agit donc d'une définition technique de ce qu'est une communication.

d) La loi du 7 avril 2005 relative à la protection des sources journalistes, par suite de l'arrêt n° 91/2006 de la Cour d'arbitrage, ne comporte plus de définition du « journaliste »; « toute personne qui contribue régulièrement et directement à la collecte, la rédaction, la production ou la diffusion d'informations, au profit du public » bénéficie de la protection des sources.

Avec l'évolution des technologies de l'information, toute personne, même non journaliste au sens premier du terme, qui

internet, op blogs, ..., ook al is die geen beroepsjournalist, onder het toepassingsgebied van de wet van 7 april 2005. Men is maar beroepsjournalist als men aan strikte voorwaarden voldoet.

Uit de hoorzittingen is gebleken dat een al te ruime interpretatie van het begrip «journalist» de mogelijkheden voor het uitoefenen van hun bevoegdheden van de inlichtingendiensten aanzienlijk beperkt zouden worden.

Het huidig wetsvoorstel voorziet bij de uitoefening van de specifieke en uitzonderlijke methoden een bescherming voor de journalisten, zoals dat het geval is bij de artsen en advocaten. Maar enkel de beroepsjournalisten zouden van dit voordeel kunnen genieten.

De procedure voor het bekomen van de titel «beroepsjournalist» is identiek voor Belgische en buitenlandse journalisten.

Het lijkt bijgevolg meer relevant om te verwijzen naar de wet van 30 december 1963 betreffende de erkenning en de bescherming van de titel van beroepsjournalist.

e) Gelet op de verwijzing in artikel 3 van de wet van 7 april 2005 tot bescherming van de journalistieke bronnen naar het artikel 2 dat een andere groep personen beschermt dan de beroepsjournalisten bedoeld in de wet van 30 december 1963 wordt het bronnengeheim voor de toepassing in deze wet uitdrukkelijk omschreven als «het recht van de journalist om zijn informatiebronnen te verzwijgen».

f) Het is gepast «Directeur Operaties» vermeld in artikel 18/17, § 4 lid 2 te definiëren.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESEN.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.

Nr. 83 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 5/1 (nieuw)

Een artikel 5/1 invoegen, luidende :

«Art. 5/1. — In artikel 11 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

I^o In § 1, I^o, worden de woorden «het wetenschappelijk en economisch potentieel met betrekking tot de actoren, zowel de natuurlijke als de rechts-personen, die actief zijn in de economische en industriële sectoren die verbonden zijn met defensie en die opgenomen zijn in een op voorstel van de minister van Justitie en de minister van Landsverdediging door het ministerieel Comité voor Inlichting en Veiligheid goedgekeurde lijst» ingevoegd tussen de woorden «de militaire defensieplannen,» en de woorden «de vervulling van de opdrachten van de Strijdkrachten».

diffuse des informations sur Internet ou, sur des blogs, par exemple, tombe sous le champ d'application de la loi du 7 avril 2005, mais n'est pas pour autant un journaliste professionnel. Un journaliste professionnel doit répondre à des conditions strictes d'agrément.

Lors des auditions, il est apparu qu'une interprétation trop large de la notion de «journaliste» limiterait considérablement l'exercice des compétences des services de renseignement.

La présente proposition de loi prévoit un régime de protection pour les journalistes en ce qui concerne la mise en œuvre des méthodes spécifiques et exceptionnelles, à l'instar de celui qui existe pour les avocats et les médecins. Seuls les journalistes professionnels devraient pouvoir bénéficier de cette protection particulière.

Qu'il s'agisse de journalistes belges ou étrangers, la procédure d'obtention du titre de journaliste professionnel est identique.

Il paraît dès lors plus pertinent de se référer à la loi du 30 décembre 1963 relative à la reconnaissance et à la protection du titre de journaliste professionnel.

e) Étant donné que l'article 3 de la loi du 7 avril 2005 relative à la protection des sources journalistiques fait référence à l'article 2, qui protège un autre groupe de personnes que les journalistes professionnels visés par la loi du 30 décembre 1963, le secret des sources pour l'application dans la présente loi est explicitement défini comme «le droit d'un journaliste de taire ses sources».

f) Il convient de définir le «directeur des opérations» visé à l'article 18/17, § 4, alinéa 2.

N° 83 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 5/1 (nouveau)

Insérer un article 5/1 rédigé comme suit :

«Art. 5/1. —Dans l'article 11 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées :

I^o Dans le § 1er, I^o, les mots «le potentiel scientifique et économique en rapport avec les acteurs, tant personnes physiques que personnes morales, qui sont actifs dans les secteurs économiques et industriels liés à la défense et qui figurent sur une liste approuvée par le Comité ministériel du renseignement et de la sécurité, sur proposition du ministre de la Justice et du ministre de la Défense» sont insérés entre les mots «les plans de défense militaires,» et les mots «l'accomplissement des missions des Forces armées».

2° In § 1 wordt het 2° aangevuld met de woorden : « en, in het kader van de cyberaanvallen op militaire informatica- en verbindingssystemen of systemen die de minister van Landsverdediging beheert, de aanval neutraliseren en er de daders van identificeren, onverminderd het recht onmiddellijk met een eigen cyberaanval te reageren overeenkomstig de bepalingen van het recht van de gewapende conflicten; »

3° In § 2 wordt een 2°/1 ingevoegd, luidende :

« 2°/1 « activiteit die het wetenschappelijk en economisch potentieel bedreigt of zou kunnen bedreigen met betrekking tot de actoren, zowel de natuurlijke als de rechtspersonen, die actief zijn in de economische en industriële sectoren die verbonden zijn met defensie en die opgenomen zijn in een op voorstel van de minister van Justitie en de minister van Landsverdediging door het ministerieel Comité voor Inlichting en Veiligheid goedgekeurde lijst » : elke uiting van het voornemen om de essentiële elementen van het wetenschappelijk en economisch potentieel van deze actoren in het gedrang te brengen; ».

Verantwoording

De algemene bevoegdheid inzake de bescherming van het wetenschappelijk en economisch potentieel ligt bij de Veiligheid van de Staat. Wat de opvolging betreft van de actoren, zowel de natuurlijke als de rechtspersonen, die actief zijn in de economische en industriële sectoren die verbonden zijn met defensie bestaat er een lacune. De algemene Dienst Inlichting en Veiligheid volgt deze actoren enkel op in het kader van een veiligheidsonderzoek voorafgaand aan de aflevering van een veiligheidsmachtiging. Ten einde de verantwoordelijkheid duidelijker te bepalen, stelt dit amendement voor deze taak te verduidelijken in de opdrachten van de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht.

Daar het aan het ministerieel Comité voor Inlichting en Veiligheid toekomt de prioriteiten voor de diensten vast te leggen en hun activiteiten te coördineren, is het aangewezen de actoren, zowel de natuurlijke als de rechtspersonen, die actief zijn in de economische en industriële sectoren die verbonden zijn met defensie waarvoor de militaire inlichtingendienst de opvolging moet doen in het kader van de bescherming van het wetenschappelijk en economisch potentieel, in een lijst vast te leggen.

De voorgestelde wijziging beantwoordt tevens aan een aanbeveling van het Vast Comité I. In dit verband wordt bijvoorbeeld verwezen naar het activiteitenverslag van het Vast Comité I, 2006, blz. 9.

Het bestaande artikel 11, § 1, van de wet van 30 november 1998 legt reeds de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de militaire informatica- en verbindingssystemen en die systemen die de minister van Landsverdediging beheert bij de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht.

Rekening houdend met de recente wereldwijde toename van cyberaanvallen op overheidssystemen, in het bijzonder op vitale systemen of systemen met gevoelige of geklassificeerde informatie, maakt de voorgestelde wijziging het mogelijk te reageren op dergelijke aanvallen, met indien nodig de mogelijkheid tot inwinnen van inlichtingen via intrusie in informatiesystemen zoals voorzien in het voorgestelde artikel 18/16 (art. 14 van het

2° Dans § 1er, le 2° est complété par les mots : « et, dans le cadre des cyberattaques de systèmes informatiques et de communications militaires ou de ceux que le ministre de la Défense nationale gère, de neutraliser l'attaque et d'en identifier les auteurs, sans préjudice du droit de réagir immédiatement par une propre cyberattaque, dans le respect des dispositions du droit des conflits armés; »

3° Dans le § 2, il est inséré un 2°/1 rédigé comme suit :

« 2°/1 « activité qui menace ou pourrait menacer le potentiel scientifique et économique ou en rapport avec les acteurs, tant personnes physiques que personnes morales, qui sont actifs dans les secteurs économiques et industriels liés à la défense et qui figurent sur une liste approuvée par le Comité ministériel du renseignement et de la sécurité, sur proposition du ministre de la Justice et du ministre de la Défense » : toute manifestation de l'intention de porter atteinte aux éléments essentiels du potentiel scientifique et économique de ces acteurs; ».

Justification

La compétence générale en matière de protection du potentiel scientifique et économique appartient à la Sûreté de l'État. En ce qui concerne le suivi des acteurs, tant personnes physiques que personnes morales, qui sont actifs dans les secteurs économiques et industriels liés à la défense, il existe une lacune. Le Service Général du Renseignement et de la Sécurité ne suit ces acteurs que dans le cadre des enquêtes de sécurité préalables à l'octroi d'une habilitation de sécurité. Afin de mieux cerner la responsabilité du service, le présent amendement propose de préciser cette tâche dans les missions du Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées.

Comme il est de la compétence du Comité Ministériel du Renseignement et de la Sécurité de définir les priorités pour les services et de coordonner leurs activités, il est indiqué de consigner dans une liste les acteurs, tant personnes physiques que personnes morales, qui sont actifs dans les secteurs économiques et industriels liés à la défense, pour lesquels le service de renseignement militaire doit effectuer le suivi dans le cadre de la protection du potentiel scientifique et économique.

L'amendement proposé répond du reste à une recommandation du Comité permanent R. À cet égard, on renvoie par exemple au rapport d'activités du Comité permanent R, 2006, p. 9.

L'article 11, § 1er, actuel, de la loi du 30 novembre 1998 attribue déjà la responsabilité de la sécurité des systèmes informatiques et de communications militaires et de ceux que le ministre de la Défense gère, au Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées.

Etant donné la recrudescence mondiale récente des cyberattaques sur les systèmes des pouvoirs publics, en particulier les systèmes vitaux et ceux contenant des données sensibles ou classifiées, le présent amendement rend une possible réaction contre de telles attaques, avec en cas de besoin la possibilité de recueillir des renseignements par le biais d'une intrusion dans des systèmes informatiques, comme prévu à l'article 18/16 proposé à

wetsvoorstel). Een dergelijke actie moet er toe leiden de aanvallers te identificeren en de aanval te neutraliseren.

Een cyberaanval op de communicatie- en informatiesystemen van Defensie is elke actie met als doelstelling :

- de normale werking ervan te verstoren of te onderbreken
- onrechtmatig binnen te dringen om informatie van Defensie te lezen, te wijzigen, toe te voegen of te wissen
- onrechtmatig binnen te dringen om de mogelijkheden van het systeem te misbruiken voor het uitvoeren van kwaadaardige acties.

Het expliciet inschrijven van deze defensieve mogelijkheid in de opdrachten van de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht beantwoordt aan een aanbeveling van het Vast Comité I. In dit verband wordt bijvoorbeeld verwezen naar het activiteitenverslag van het Vast Comité I, 2006, blz. 11.

l'article 14 de la proposition de loi. Une telle action doit permettre l'identification des auteurs et la neutralisation de l'attaque.

Constitue une cyberattaque des systèmes d'information et de communications de la Défense toute action ayant pour but :

- a. d'en perturber ou d'en interrompre le fonctionnement normal
- b. de s'y introduire d'une façon illégitime afin de lire, de modifier, d'ajouter ou d'effacer des informations de la Défense
- c. de s'y introduire d'une façon illégitime afin d'utiliser abusivement les possibilités du système pour exécuter des actions malveillantes.

La mention explicite de cette possibilité défensive dans les missions du Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées répond à une recommandation du Comité permanent R. À cet égard, on renvoie par exemple au rapport d'activités du Comité permanent R, 2006, p. 11.

Nr. 84 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 6

In dit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In de inleidende zin de woorden «met de volgende leden» vervangen door de woorden «met het volgend lid»;

2º Het voorgestelde tweede lid doen vervallen.

Verantwoording

De verwijzing naar het artikel 18/1 in het artikel 13 is overbodig.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESEN.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.

Nr. 84 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 6

In het voorgestelde artikel 13bis, § 2, de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º Tussen het eerste en het tweede lid een nieuw lid invoegen, luidende :

«In afwijking van het eerste lid, blijven vrij van straf de agenten die in het kader van hun opdracht en in de uitvoering van de methoden zoals bedoeld in de artikelen 16bis en 18/2, § 1, strafbare feiten begaan waarvan de lijst wordt vastgesteld door de Koning en die strikt noodzakelijk zijn voor de efficiëntie van hun

Nº 84 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 6

Dans cet article, apporter les modifications suivantes :

1º Dans la phrase liminaire, remplacer les mots «par les alinéas suivants» par les mots «par l'alinéa suivant».

2º Supprimer l'alinéa 2.

Justification

La référence de l'article13 à l'article 18/1 est superflue.

Nº 85 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 7

Dans l'article 13bis, § 2, proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Entre les alinéas 1er et 2, insérer un alinéa rédigé comme suit :

«Par dérogation à l'alinéa 1er, sont exemptés de peine les agents qui, dans le cadre de leur mission et lors de l'exécution des méthodes visées aux articles 16bis et 18/2, § 1er, commettent des infractions, dont la liste est fixée par le Roi, qui sont absolument nécessaires afin d'assurer l'efficacité de

opdracht of ter verzekering van hun eigen veiligheid of die van andere personen. »;

2º In het tweede lid, de eerste zin vervangen door wat volgt :

« Onverminderd het tweede lid, blijven vrij van straf de agenten die in het kader van hun opdracht en in de uitvoering van de methoden zoals bedoeld in artikel 18/2, strafbare feiten begaan die strikt noodzakelijk zijn voor de efficiëntie van hun opdracht of ter verzekering van hun eigen veiligheid of die van andere personen, en dit met voorafgaand en uitdrukkelijk akkoord van de commissie. »;

3º De tweede zin van het huidig tweede lid opnemen in een nieuw vierde lid, waarin de woorden «Deze inbreuken» worden vervangen door de woorden «De inbreuken vermeld in het tweede en derde lid»;

4º In het derde lid, de woorden «tweede en» invoegen tussen de woorden «De bepalingen van het» en de woorden «derde lid».

5º In het vierde lid, de woorden «aan een agent» doen vervallen en de woorden «in § 2, tweede lid van dit artikel» vervangen door de woorden «in het derde lid».

Verantwoording

Het voorgestelde artikel 13bis, § 2, tweede lid, bepaalt dat de voorafgaande goedkeuring van de commissie vereist is voor het plegen van strafbare feiten.

Dit implieert dat :

- de voorafgaande goedkeuring door de commissie in het geval van een specifieke methode de procedure verwaart tot op het niveau van een uitzonderlijke methode;

- de wet geen strafuitsluiting voorziet voor strafbare feiten die begaan zijn in de uitvoering van een gewone methode, zoals bijvoorbeeld bij de uitvoering van een observatie zonder gebruik van een technisch middel (zie het voorgestelde artikel 16bis). Belangrijk is dat 98 % van de actueel uitgevoerde observaties op publieke plaatsen gebeurt zonder gebruik te maken van technische middelen. Het betreft bijgevolg een gewone methode. Bij de uitvoering van deze observaties is het onmogelijk de wegcode steeds te respecteren maar eventuele veroordelingen wegens inbreuken op de wegcode komen wel op het strafblad van de agenten terecht. Bovendien kan men bij de uitvoering van deze methode niet vermijden dat men zich ongewild toegang verschafft tot een privé-domein, bijvoorbeeld een weiland, privé-bos, ...

Daarom is het aangewezen het voorgestelde artikel 13bis te wijzigen zodat in de uitvoering van de observatie als een gewone of specifieke methode strafbare feiten mogen gepleegd worden zonder voorafgaand akkoord van de commissie, voorzover aan volgende vereisten voldaan is :

- de strafbare feiten komen voor in de door de Koning op te stellen basislijst van strafbare feiten (voornamelijk inbreuken op de wegcode);

leur mission ou de garantir leur propre sécurité ou celle d'autres personnes. »

2º Dans l'alinéa 2, remplacer la première phrase par ce qui suit :

« Sans préjudice de l'alinéa 2, sont exemptés de peine, les agents qui, dans le cadre de leur mission et lors de l'exécution des méthodes visées à l'article 18/2, commettent des infractions absolument nécessaires afin d'assurer l'efficacité de leur mission ou de garantir leur propre sécurité ou celle d'autres personnes, et ce avec l'accord exprès et préalable de la commission. »

3º Insérer un alinéa 4 nouveau reprenant la deuxième phrase de l'actuel alinéa 2, dans laquelle les mots «Ces infractions» sont remplacés par les mots «Les infractions visées aux alinéas 2 et 3».

4º Dans l'alinéa 3, remplacer les mots «de l'alinéa 2» par les mots «des alinéas 2 et 3».

5º Dans l'alinéa 4, supprimer les mots «un agent» et remplacer les mots «au § 2, alinéa 2» par les mots «à l'alinéa 3. »

Justification

L'article 13bis, § 2, alinéa 2, proposé, dispose que l'accord préalable de la commission est requis lorsque des infractions sont commises.

Cela implique que :

- l'accord préalable de la commission en cas de méthode spécifique alourdit la procédure jusqu'au niveau de la méthode exceptionnelle.

- la loi ne prévoit pas d'exemption de peine pour les infractions commises dans le cadre de la mise en œuvre d'une méthode ordinaire, par exemple lors de la réalisation d'une observation sans recours à un moyen technique (voir l'article 16bis proposé). Il est à noter qu'à l'heure actuelle, 98 % des observations sont réalisées dans des lieux accessibles au public sans recourir à des moyens techniques. Par conséquent, il s'agit d'une méthode ordinaire. Si, lors de la mise en œuvre de ces observations, il est impossible de toujours respecter le code de la route, les éventuelles condamnations pour infractions au code de la route figureront au casier judiciaire des agents. En outre, lors de l'exécution d'une telle méthode, il n'est pas à exclure qu'un agent pénètre involontairement dans un domaine privé, par exemple une prairie ou un bois privé.

C'est pourquoi il convient de modifier l'article 13bis, proposé, de manière que, lors de la mise en œuvre de l'observation en tant que méthode ordinaire ou spécifique, des infractions puissent être commises sans l'accord préalable de la commission, dans le respect des conditions suivantes :

- les infractions sont reprises dans la liste de base des infractions à établir par le Roi (infractions au code de la route essentiellement);

— deze strafbare feiten strikt noodzakelijk zijn voor de efficiëntie van de opdracht of ter verzekering van de eigen veiligheid van de agent of die van andere personen.

Indien men verwacht dat in de uitvoering van een specifieke methode andere inbreuken noodzakelijk zijn dan deze voorzien in de basislijst, blijft het voorafgaand akkoord van de commissie noodzakelijk.

Voorts worden enkele verwijzingen naar het oude tweede lid, waar nodig, vervangen door een verwijzing naar het nieuwe tweede lid en/of het derde lid.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESEN.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.

Nr. 86 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 8

In het voorgestelde artikel 13ter de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In het eerste lid, de woorden «procureur des Konings of de onderzoeksrechter of» vervangen door de woorden «procureur des Konings, de federale procureur of de onderzoeksrechter en»;

2º In het derde lid, de tweede zin vervangen door de volgende zin :

«Onverminderd de overeenkomsten gesloten met de gerechtelijke autoriteiten, beslist de commissie, in overleg met het federaal parket of de bevoegde magistraat en het diensthoofd van de betrokken dienst, of en volgens welke nadere regels de inlichtingen- en veiligheidsdienst het onderzoek kan voortzetten. »

Verantwoording

1º Het is aangewezen de woorden «of die het goede verloop van opsporingsonderzoeken of gerechtelijke onderzoeken kunnen schaden» te vervangen door de woorden «en die het goede verloop van opsporingsonderzoeken of gerechtelijke onderzoeken kunnen schaden». De voorgestelde tekst voorziet twee verschillende hypothesen wanneer het gerechtelijk en inlichtingenonderzoek samenlopen waardoor, rekening houdend met het ruime toepassingsgebied, het inlichtingenwerk verlamd kan geraken. Trouwens, in de eerste hypothese moet de aantasting van de bevoegdheden van de procureur des Konings of de onderzoeksrechter bewust gebeuren, dit wil zeggen wetens en willens; deze vereiste geldt niet indien het inlichtingenonderzoek het goede verloop van een opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek riskeert te schaden. De inlichtingendiensten kunnen onmogelijk op de hoogte zijn van alle informatie- en gerechtelijke onderzoeken in het land zoals ook de Procureur-generaal van Gent en de Federale Procureur opmerken (*cf.* hoorzitting van 3 februari 2009). Bijgevolg zal de inlichtingendienst altijd te kort schieten, of ze nu wel of niet op de hoogte is van het lopend opsporings- of gerechtelijk onderzoek. Om deze redenen dienen de voorwaarden cumulatief vervuld zijn.

— ces infractions sont strictement nécessaires pour l'efficacité de la mission ou pour assurer la propre sécurité de l'agent ou celle d'autres personnes.

Si l'on prévoit que la mise en œuvre d'une méthode spécifique nécessitera d'autres infractions que celles prévues dans la liste de base, l'accord préalable de la commission reste d'application.

En outre, on remplace, là où cela s'impose, quelques références à l'ancien alinéa 2 par une référence au nouvel alinéa 2 ou 3.

Nº 86 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 8

Dans l'article 13ter proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Dans l'alinéa 1er, remplacer les mots «du procureur du Roi ou du juge d'instruction ou» par les mots «du procureur du Roi, du procureur fédéral ou du juge d'instruction et».

2º Dans l'alinéa 3, remplacer la deuxième phrase par la phrase suivante :

«Sans préjudice des accords conclus avec les autorités judiciaires, la commission décide, en concertation avec le parquet fédéral ou le magistrat compétent et le dirigeant du service concerné, si et selon quelles modalités le service de renseignement et de sécurité peut continuer ses investigations. »

Justification

1º Il convient de remplacer les mots «ou risquant» par les mots «et risquant». En effet, tel qu'il est rédigé, le texte proposé prévoit deux hypothèses différentes concernant le concours d'une enquête judiciaire et de renseignement, qui pourrait avoir pour conséquence de paralyser le travail des services de renseignement. Par ailleurs, si, dans la première hypothèse, l'atteinte aux compétences du procureur du Roi ou du juge d'instruction doit être délibérée, c'est-à-dire faite en connaissance de cause, il n'en est pas de même en ce qui concerne le risque d'entraver le bon déroulement d'une information ou d'une instruction judiciaire. Or, il est impossible que les services de renseignement soient au courant de toutes les informations et instructions judiciaires en cours dans le pays, comme font d'ailleurs remarquer le procureur général de Gand et le procureur fédéral (*cf.* l'audition du 3 février 2009). Cela signifie que, dans toutes les hypothèses, le service de renseignement serait en défaut, que l'information ou l'information soit ou non connue de celui-ci. Dès lors, il est souhaitable de cumuler les deux hypothèses.

Het Vast Comité I heeft altijd gesteld dat de opdrachten van de Veiligheid van de Staat moeten uitgevoerd worden zelfs al is er een gerechtelijk onderzoek lopende. De omzendbrief die de samenwerking tussen de inlichtingendiensten en de gerechtelijke autoriteiten regelt, voorziet niet in andersluidende bepalingen.

Daarnaast wordt de «federale procureur» toegevoegd aan de tekst in het eerste lid.

2º De mogelijkheid wordt voorzien om overeenkomsten af te sluiten betreffende de samenwerking tussen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de gerechtelijke autoriteiten. Anderzijds zijn de bevoegdheden van de inlichtingendiensten niet beperkt tot terrorisme en georganiseerde criminaliteit en is het aangewezen om niet alleen met het federaal parket maar ook met de bevoegde magistraat (procureur des Konings/ onderzoeksrechter) belast met het dossier, overleg te plegen.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.

Nr. 87 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 11/1 (nieuw)

Een artikel 11/1 invoegen, luidende :

«Art. 11/1. — In dezelfde wet wordt een artikel 16bis ingevoegd, luidende :

«Art. 16/1. — In de uitvoering van hun opdrachten mogen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten publieke plaatsen en private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, observeren en doorzoeken zonder behulp van technische middelen. »»

Verantwoording

Artikel 12 van de wet van 30 november 1998 voorziet dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten slechts dwangmiddelen mogen gebruiken onder de voorwaarden die door de wet zijn bepaald.

In overeenstemming met deze bepaling geven de artikelen 14 tot 18 van de wet van 30 november 1998 (onderafdeling 2) een opsomming van de gewone methoden voor het verzamelen van gegevens. Deze opsomming is echter niet volledig.

Zo moet erop gewezen worden dat noch in de wet van 30 november 1998, noch in het wetsvoorstel melding wordt gemaakt van de zeer frequent gebruikte methode, namelijk de observatie zonder technische middelen op publieke plaatsen en op de private plaatsen die toegankelijk zijn voor publiek.

Het is dan ook aangewezen om dergelijke observaties in een nieuw artikel 16/1 op te nemen als een gewone methode.

Ook moet worden opgemerkt dat het doorzoeken van een plaats toegankelijk voor het publiek met technische middelen, in het voorgestelde artikel 18/2, § 1, 2º wordt ondergebracht bij de specifieke methoden. Ook wordt in deze tekst geen onderscheid gemaakt tussen het doorzoeken van «publieke plaatsen» en het doorzoeken van «private plaatsen die toegankelijk zijn voor publiek».

Le Comité permanent R a toujours été d'avis que les missions de la Sûreté de l'État doivent se poursuivre même si une instruction judiciaire est en cours. La circulaire réglementant la collaboration entre les services de renseignement et de sécurité et les autorités judiciaires ne prévoit en outre pas autre chose.

En outre, le «procureur fédéral» est ajouté au texte du 1er alinéa.

2º On prévoit la possibilité de conclure des accords de coopération entre les services de renseignement et de sécurité et les autorités judiciaires. D'autre part, les compétences des services de renseignement ne concernent pas que le terrorisme ou le crime organisé; aussi convient-il de prévoir en plus du parquet fédéral, une concertation avec le magistrat en charge du dossier (procureur du Roi ou juge d'instruction).

Nº 87 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 11/1 (nouveau)

Insérer un article 11/1 rédigé comme suit :

«Art. 11/1. — Dans la même loi, il est inséré un article 16/1 rédigé comme suit :

«Art. 16/1. Dans l'exécution de leurs missions, les services de renseignement et de sécurité peuvent, sans l'aide de moyens techniques, observer et inspecter des lieux publics et des lieux privés accessibles au public. »»

Justification

L'article 12 de la loi du 30 novembre 1998 prévoit que les services de renseignement et de sécurité ne peuvent utiliser des moyens de contrainte que dans les conditions prévues par la loi.

Conformément à cette disposition, les articles 14 à 18 de la loi du 30 novembre 1998 (sous-section 2) énumèrent les méthodes ordinaires de recueil de données. Il appert cependant que cette énumération n'est pas complète.

Il convient ainsi de remarquer que ni la loi du 30 novembre 1998, ni la proposition de loi, ne font mention d'une méthode très fréquemment utilisée, à savoir l'observation, sans moyens techniques, des lieux publics et des lieux privés accessibles au public.

Il est dès lors indiqué de reprendre de telles observations, en tant que méthode ordinaire, dans un nouvel article 16/1.

Il est également à noter que l'inspection d'un lieu accessible au public à l'aide de moyens techniques est intégrée à l'article 18/2, § 1er, 2º sans les méthodes spécifiques. Le texte n'établit aucune distinction entre l'inspection de «lieux publics» et l'inspection de «lieux privés accessibles au public».

In dit kader moet erop gewezen worden dat het doorzoeken van een plaats toegankelijk voor het publiek zonder technische middelen (het « zoekend rondkijken ») ongehinderd gebeurt door privé-detectives of leden van een buitenlandse offensieve dienst.

Het is dan ook aangewezen om dergelijke doorzoeking op hetzelfde niveau te plaatsen als de observatie zonder technische middelen op publieke plaatsen en op de private plaatsen die toegankelijk zijn voor publiek. Op die manier wordt de doorzoeking van publieke plaatsen en private plaatsten die toegankelijk zijn voor het publiek, zonder behulp van technische middelen, ondergebracht bij de gewone methoden.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.

Nr. 88 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 12

Dit artikel vervangen door wat volgt :

« Art. 12. — In artikel 17 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de eerste zin worden de woorden « onder meer steeds de voor het publiek toegankelijke plaatsen betreden en, » weggelaten.

2° In de tweede zin wordt het woord « inschrijvingsdocumenten » vervangen door het woord « inschrijvingsgegevens ». »

Verantwoording

Het gebruik van het woord « inschrijvingsgegevens » in de plaats van « inschrijvingsdocumenten » speelt in op de recente wijzen van inschrijven van personen in de bedoelde inrichting.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.

Nr. 89 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In de inleidende zin de woorden « afdeling 1, » invoegen tussen de woorden « Hoofdstuk III, » en de woorden « van dezelfde wet ».

Dans ce cadre, il y a lieu de souligner que des détectives privés ou des membres de services offensifs étrangers procèdent librement à l'inspection de lieux accessibles au public sans moyens techniques (« inspection investigatrice »).

Dès lors, il convient de placer ce genre d'inspection au même niveau que l'observation sans moyens techniques dans des lieux publics et dans des lieux privés accessibles au public. L'inspection de lieux publics et de lieux privés accessibles au public, sans recours à des moyens techniques, relèvera ainsi des méthodes ordinaires.

Nº 88 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 12

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 12. — Dans l'article 17 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées :

1° Dans la première phrase, les mots « notamment toujours pénétrer les lieux accessibles au public et » sont abrogés.

2° Dans la deuxième phrase, les mots « documents d'inscription » sont remplacés par les mots « données d'inscription ». »

Justification

La substitution de la notion de « données d'inscription » à celle de « documents d'inscription » répond à l'évolution récente du mode d'inscription des personnes dans les institutions visées.

Nº 89 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans la phrase liminaire de cet article, insérer les mots «, section 1, » entre les mots « chapitre III, » et « de la même loi ».

Verantwoording	Justification
Dit is een louter technische wijziging.	Il s'agit d'une modification purement technique.
Nr. 90 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.	N° 90 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS
Art. 14	Art. 14
In het voorgestelde artikel 18/1, in het 2º de woorden «onverminderd de artikelen 44bis tot 44ter en artikel 259bis, § 5, van het Strafwetboek.» vervangen door de woorden «met uitzondering van de interceptie van communicaties uitgezonden in het buitenland, bedoeld in de artikelen 44bis en 44ter en van het artikel 259bis, § 5, van het Strafwetboek.».	Dans l'article 18/1 proposé, dans le 2º, remplacer les mots «sans préjudice des articles 44bis à 44ter et de l'article 259bis, § 5, du Code pénal» par les mots «à l'exception de l'interception de communications émises à l'étranger, visée aux articles 44bis et 44ter et à l'article 259bis, § 5, du Code pénal».
Verantwoording	Justification
<p>Artikel 18/1 voorziet voor welke wettelijke opdrachten van de inlichtingendiensten het gebruik van specifieke en uitzonderlijke methodes toegestaan is op het Belgische grondgebied. Voor de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht gaat het over inlichtingsopdrachten (artikel 11, § 1, 1º — inwinnen, analyseren en verwerken van inlichtingen), over het zorgen voor het behoud van de militaire veiligheid (artikel 11, § 2, 2º) en over de bescherming van het geheim (artikel 11, § 3, 3º). De intercepties door deze dienst van de communicaties uitgezonden in het buitenland situeren zich in de inlichtingenopdracht en gebeuren op basis van artikel 259bis, § 5, van het Strafwetboek en de artikelen 44bis en 44ter van de wet van 30 november 1998. Genoemd artikel uit het Strafwetboek voorziet in zijn § 5 voor de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht een uitzondering op het algemene verbod van afluisteren en onderscheppen. De artikelen 44bis en 44ter van de wet voorzien respectievelijk in detail in een controleprocedure door het Comité I op de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht inzake interceptie van communicatie, alsook in de mogelijkheid voor het Comité I om deze intercepties te laten stopzetten.</p> <p>Rekening houdend met het feit dat een deel van deze intercepties gebeuren vanaf het Belgische grondgebied is het aangewezen om duidelijk te vermelden dat de bepalingen in verband met de specifieke en uitzonderlijke methoden niet van toepassing zijn op deze intercepties.</p>	<p>L'article 18/1 détermine les activités légales des services de renseignement pour lesquelles l'utilisation de méthodes spécifiques et exceptionnelles est autorisée sur le territoire belge. Pour le Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées, il s'agit de missions de renseignement (art. 11, § 1er, 1º — rechercher, analyser, traiter, informer), du maintien de la sécurité militaire (art. 11, § 2er, 2º) et de la protection du secret (art. 11, § 3er, 3º). Les interceptions, effectuées par ce service, des communications émises à l'étranger s'inscrivent dans les missions de renseignement et se font sur base de l'article 259bis, § 5, du Code pénal et des articles 44bis et 44ter de la loi du 30 novembre 1998. Ledit article du Code pénal prévoit dans son § 5 pour le Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées une exception à l'interdiction absolue d'écouter ou d'intercepter des communications. Les articles 44bis et 44ter de la loi prévoient, respectivement une procédure de contrôle par le Comité R sur le Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées concernant l'interception de communications, ainsi que la possibilité pour le Comité R de faire cesser ces interceptions.</p> <p>Compte tenu du fait qu'une partie de ces interceptions se fait à partir du territoire belge, il est indiqué de mentionner clairement que les dispositions relatives aux méthodes spécifiques et exceptionnelles ne sont pas applicables à ces interceptions.</p>
Nr. 91 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.	N° 91 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS
Art. 14	Art. 14
In het voorgestelde artikel 18/2 de volgende wijzigingen aanbrengen :	Dans l'article 18/2 proposé, apporter les modifications suivantes :
1º In § 1, 1º de woorden «, op plaatsen» vervangen door de woorden «in publieke plaatsen en in private plaatsen» en de woorden «op private plaatsen;» vervangen door de woorden «van private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek;»;	1º Dans le § 1er, 1º, remplacer les mots «dans des lieux» par les mots «dans des lieux publics et dans des lieux privés» et les mots «dans des lieux privés;» par les mots «de lieux privés qui ne sont pas accessibles au public;»
2º In § 1, 2º de woorden «al dan niet met behulp van technische middelen, van plaatsen» vervangen door de woorden «met behulp van technische middelen, van publieke plaatsen, van private plaatsen»;	2º Dans le § 1er, 2º, remplacer les mots «à l'aide ou non de moyens techniques, de lieux» par les mots «à l'aide de moyens techniques, de lieux publics, de lieux privés»;

3º In § 1, het 4º aanvullen met de woorden «of van het gebruikte elektronisch communicatiemiddel;»;

4º In § 2, 1º de woorden «in private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek,» invoegen tussen de woorden «technische middelen,» en de woorden «in woningen»;

5º In § 2, het 2º vervangen door de tekst van het huidige 3º en het 3º vervangen door de tekst van het huidige 2º;

6º In § 2, 3º, de woorden «die niet toegankelijk zijn voor het publiek» invoegen tussen de woorden «van private plaatsen» en de woorden «, van woningen»;

7º In § 2, 6º de woorden «met uitsluiting van de informaticasystemen van de overheid» doen vervallen.

Verantwoording

Het is aangewezen een onderscheid te maken tussen twee soorten private plaatsen: enerzijds zijn er de private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek (de private plaatsen *stricto sensu* zoals een bedrijfskantoor of landerijen), anderzijds zijn er de voor het publiek toegankelijke private plaatsen; dit zijn weliswaar private plaatsen, maar met de bijzonderheid dat ze voor het publiek toegankelijk zijn tijdens de openingsuren (bijvoorbeeld een winkel, de parking van een groot warenhuis of een restaurant). Deze tekst strekt tot verduidelijking van het onderscheid. (wijzigingen 1º, 2º, 4º en 6º).

Het al dan niet aanwenden van een technisch middel bepaalt wegens de verhoogde graad van indringendheid in de privacy, of een observatie of een doorzoeking van publieke plaatsen en van private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek moet beschouwd worden als een specifieke dan wel als een gewone methode:

— de observatie en de doorzoeking, zonder technische middelen, van publieke plaatsen en van private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, zijn gewone methoden (zie ook het amendement nr. 87 strekkende tot invoeging van een nieuw artikel 16/1);

— de observatie en de doorzoeking, met behulp van technische middelen, van publieke plaatsen en van private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, zijn specifieke methoden;

— de observatie en de doorzoeking, met of zonder behulp van technische middelen, van private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek, zijn uitzonderlijke methoden.

Verder wordt in § 1, 4º, de identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een elektronisch communicatiemiddel toegevoegd (wijziging in het 3º).

Het is aangewezen om § 2 op dezelfde wijze te structureren als § 1 zodat het 1º handelt over de observatie, en 2º handelt over de doorzoeking. De wijziging in het 5º is met andere woorden een technische wijziging van de volgorde van de opgenomen methoden, cf. het wisselen van de volgorde van de artikelen 18/12 en 18/13.

3º Dans le § 1er, compléter le 4° par les mots «ou du moyen de communication électronique utilisé»;

4º Dans le § 2, 1º, insérer les mots «dans des lieux privés qui ne sont pas accessibles au public,» entre les mots «moyens techniques,» et les mots «dans des domiciles»;

5º Dans le § 2, remplacer le 2º par le texte de l'actuel 3º et le 3º par le texte de l'actuel 2º;

6º Dans le § 2, 3º insérer les mots «qui ne sont pas accessibles au public» entre les mots «de lieux privés» et les mots «, de domiciles»;

7º Dans le § 2, 6º, supprimer les mots «à l'exclusion des systèmes informatiques des autorités publiques».

Justification

Il y a lieu de distinguer deux types de lieux privés : d'une part, il y a les lieux privés qui ne sont pas accessibles au public (les lieux privés *stricto sensu* comme un bureau d'entreprise ou des terres); d'autre part, il y a les lieux privés accessibles au public : il s'agit de lieux privés, mais avec la particularité qu'ils sont publics à leurs heures d'ouverture (par exemple un magasin, le parking d'un grand magasin ou un restaurant). Cette précision est apportée dans le texte. (modifications 1º, 2º, 4º et 6º).

L'utilisation ou non d'un moyen technique détermine, en fonction du degré d'intrusion dans la vie privée, si une observation ou une inspection des lieux publics et des lieux privés accessibles au public doit être considérée comme une méthode spécifique ou une méthode ordinaire :

— l'observation et l'inspection, sans moyens techniques, de lieux publics et de lieux privés accessibles au public sont des méthodes ordinaires (voir aussi l'amendement n° 87 visant à introduire un nouvel article 16/1);

— l'observation et l'inspection, à l'aide de moyens techniques, de lieux publics et de lieux privés accessibles au public sont des méthodes spécifiques;

— l'observation et l'inspection, avec ou sans moyens techniques, de lieux privés qui ne sont pas accessibles au public sont des méthodes exceptionnelles.

En outre, on ajoute au § 1er, 4º, l'identification d'un abonné ou d'un utilisateur régulier d'un moyen de communication électronique (modification du 3º).

Il convient de structurer le § 2 de la même manière que le § 1er, de sorte que le 1º traite de l'observation et le 2º de l'inspection. Autrement dit, la modification du 5º est une modification technique de l'ordre dans lequel les méthodes sont reprises (cf. l'inversion de l'ordre des articles 18/12 et 18/13).

De wijziging in het 6° houdt in dat de informaticasystemen van de overheid, toch het voorwerp kunnen uitmaken van een uitzonderlijke methode, mits voldaan aan de voorwaarden die verder bepaald worden in de artikelen 18/9 en volgende en in het bijzonder artikel 18/16.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.

Nr. 92 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/3 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1° Paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt :

« § 1. *Rekening houdend met een potentiële bedreiging zoalsbedoeld in artikel 18/1 kunnen de in artikel 18/2, § 1, bedoelde specifieke methoden voor het verzamelen van gegevens aangewend worden indien de gewone methoden voor het verzamelen van gegevens ontoereikend worden geacht om de informatie te verzamelen die nodig is om de inlichtingenopdracht te volbrengen. De specifieke methode moet worden gekozen in functie van de graad van ernst van de potentiële bedreiging waarvoor de methode wordt aangewend.*

De specifieke methode kan slechts worden aangewend na een schriftelijke en met redenen omklede beslissing van het diensthoofd.

De specifieke methoden kunnen slechts worden aangewend worden ten aanzien van een advocaat, een arts, of een journalist of op communicatiemiddelen die ze voor beroepsdoeleinden gebruiken, op voorwaarde dat de inlichtingen- en veiligheidsdienst voorafgaandelijk over ernstige aanwijzingen beschikt dat de advocaat, de arts of de journalist persoonlijk en actief meewerkt of heeft meegewerkt aan het ontstaan of aan de ontwikkeling van de potentiële bedreiging en nadat de commissie een eensluidend advies uitgebracht heeft op het voorstel van het diensthoofd, overeenkomstig artikel 18/10.

De inlichtingenofficier, die is aangesteld om de specifieke methode voor het verzamelen van gegevens aan te wenden, informeert het diensthoofd regelmatig over de uitvoering van de specifieke methode voor het verzamelen van gegevens. »

2° Een nieuwe § 1/1 invoegen, luidende :

« § 1/1. *Op het einde van elke maand wordt, per specifieke methode, een lijst van de uitgevoerde maatregelen overgemaakt aan de commissie.*

La modification du point 6° permet de faire en sorte que les systèmes informatiques des autorités publiques puissent malgré tout faire l'objet d'une méthode exceptionnelle, pour autant que soient remplies les conditions énoncées aux articles 18/9 et suivants, en particulier à l'article 18/16.

N° 92 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans l'article 18/3 proposé, apporter les modifications suivantes :

1° Remplacer le § 1er par ce qui suit :

« § 1er. *Les méthodes spécifiques de recueil de données visées à l'article 18/2, § 1er, peuvent être mises en œuvre si les méthodes ordinaires de recueil de données sont jugées insuffisantes pour permettre de récolter les informations nécessaires pour l'aboutissement d'une mission de renseignement compte tenu de la menace potentielle visée à l'article 18/1. La méthode spécifique doit être choisie en fonction du degré de gravité de la menace potentielle pour laquelle la méthode est mise en œuvre.*

La méthode spécifique ne peut être mise en œuvre qu'après décision écrite et motivée du dirigeant du service.

Les méthodes spécifiques ne peuvent être mises en œuvre à l'égard d'un avocat, d'un médecin ou d'un journaliste ou des moyens de communication que ceux-ci utilisent à des fins professionnelles, qu'à la condition que le service de renseignement et de sécurité dispose au préalable d'indices sérieux attestant que l'avocat, le médecin ou le journaliste participe ou a participé personnellement et activement à la naissance ou au développement de la menace potentielle et après que la commission a rendu un avis conforme sur la proposition du dirigeant du service, conformément à l'article 18/10.

L'officier de renseignement désigné pour mettre en œuvre la méthode spécifique de recueil des données informe régulièrement le dirigeant du service de l'exécution de la méthode spécifique de recueil des données. »

2° Insérer un § 1/1 nouveau rédigé comme suit :

« § 1/1. *Par méthode spécifique, une liste des mesures qui ont été réalisées est transmise à la commission à la fin de chaque mois.*

De leden van de commissie kunnen op elk ogenblik een controle uitoefenen op de wettelijkheid van de maatregelen, hierbij inbegrepen de naleving van de principes van subsidiariteit en proportionaliteit.

Zij kunnen daartoe de plaatsen betreden waar de gegevens betreffende de specifieke methode door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten in ontvangst worden genomen of bewaard, zich alle nuttige stukken toe-eigenen en de leden van de dienst horen.

De gegevens verkregen in omstandigheden die de vigerende wettelijke bepalingen niet naleven, worden onder het toezicht van de commissie bewaard overeenkomstig de door de Koning bepaalde nadere regels en termijnen, na advies van de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De commissie verbiedt de inlichtingen- en veiligheidsdiensten deze gegevens te exploiteren en schorst de aangewende methode indien deze nog lopende is.

De commissie stelt het Vast Comité I op eigen initiatief en onverwijd in kennis van haar beslissing. »

3º In § 2 de woorden «in de artikelen 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4 en 18/8, § 4,» vervangen door de woorden «in § 1/1».

Verantwoording

1º Artikel 2 van het wetsvoorstel dat artikel 2 van de organieke wet aanvult, bepaalt: «Ieder gebruik van een specifieke of uitzonderlijke methode van het verzamelen van gegevens impliqueert het naleven van de principes van subsidiariteit en proportionaliteit».

De subsidiariteit en de proportionaliteit moet bij het gebruik van een methode *in abstracto* worden beoordeeld. De gewone of specifieke methoden dienen niet daadwerkelijk aangewend geweest te zijn. Ook is het niet vereist dat de gewone of specifieke methoden vastgelopen zijn alvorens respectievelijk een specifieke en/of uitzonderlijke methode aangewend kan worden.

Indien een minder indringende methode praktisch onmogelijk is of operationeel ondoeltreffend wordt geacht, geldt geen verplichting deze toch eerst daadwerkelijk toe te passen.

Een beoordeling *in concreto* van de subsidiariteit door de aanwending van ondoeltreffende en onnodige methoden zou op operationeel vlak tot gevolg kunnen hebben dat de dreiging die men analyseert zich ontwikkelt. Dit vindt men terug in de rechtspraak over de bijzondere opsporingsmethoden (Corr. Brussel 15 juli 2004, onuitg. en Brussel 13 januari 2005, onuitg., in De BOM en enige andere onderzoeksmethoden, J. Delmulle en H. Berckmoes, blz.298-300)

Een uitzonderlijke methode kan aangewend worden wanneer het diensthoofd meent dat, overeenkomstig de wettelijke voorwaarden, de gewone of specifieke methoden niet of niet genoeg doeltreffend zijn. Het kan gebeuren dat alle specifieke methoden niet doeltreffend zijn in een specifiek geval. Bijvoorbeeld, indien men enkel over een bankrekening beschikt, kan men geen specifieke methode aanwenden om het rekeningnummer te identificeren. Het rekeningnummer kan enkel door gebruik te maken van een uitzonderlijke methode (artikel 18/15, § 1,1º) geïdentificeerd worden. Indien er wegens ernstige dreigingen in

Les membres de la commission peuvent à tout moment exercer un contrôle de la légalité des mesures comprenant le respect des principes de subsidiarité et de proportionnalité.

Ils peuvent à cet effet pénétrer dans les lieux où sont réceptionnées ou conservées les données relatives aux méthodes spécifiques, se saisir de toutes les pièces utiles et entendre les membres du service.

Les données recueillies dans des conditions qui ne respectent pas les dispositions légales en vigueur sont conservées sous le contrôle de la commission, selon les modalités et les délais fixés par le Roi, après avis de la commission de la protection de la vie privée. La commission interdit aux services de renseignement et de sécurité d'exploiter ces données et suspend la méthode mise en œuvre si celle-ci est toujours en cours.

La commission notifie de sa propre initiative et sans délai sa décision au Comité permanent R . »

3º Dans le § 2, remplacer dans la phrase limitatoire les mots «aux articles 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4 et 18/8, § 4,» par les mots «au § 1/1».

Justification

1º L'article 2 de la proposition de loi qui complète l'article 2 de la loi organique précise que «Toute mise en œuvre d'une méthode spécifique ou exceptionnelle de recueil des données implique le respect des principes de subsidiarité et de proportionnalité».

La subsidiarité et la proportionnalité de la mise en œuvre d'une méthode doit s'apprécier *in abstracto*. Il n'est pas exigé que les méthodes ordinaires ou spécifiques aient été effectivement mises en œuvre. Ni que les méthodes ordinaires ou spécifiques aient échoué avant que l'on puisse recourir respectivement à une méthode spécifique ou exceptionnelle.

Si une méthode moins intrusive est impossible en pratique ou si elle est jugée opérationnellement inefficace, il n'est pas obligatoire de l'appliquer effectivement d'abord.

Une appréciation *in concreto* de la subsidiarité par la mise en œuvre de méthodes insuffisantes et inopérantes pourrait avoir comme conséquence sur le plan opérationnel que la menace sur laquelle porte la recherche se développe. Ce point de vue se retrouve dans la jurisprudence intervenue en matière de méthodes particulières de recherche (Corr. Bruxelles 15 juillet 2004, inédit, et Bruxelles 13 janvier 2005, inédit, dans *De BOM en enige andere onderzoeksmethoden*, par J. Delmulle et H Berckmoes, p. 298-300)

Une méthode exceptionnelle peut être mise en œuvre si le dirigeant du service estime que, selon les conditions prévues par la loi, les méthodes ordinaires ou spécifiques ne sont pas — ou pas assez — efficaces. Il se peut que toutes les méthodes spécifiques soient inopérantes dans un cas précis. Par exemple, si l'on ne dispose que d'un numéro de compte bancaire, aucune méthode spécifique ne peut être mise en œuvre pour identifier ce numéro. Le numéro de compte ne peut être identifié que par l'utilisation d'une méthode exceptionnelle (article 18/15, § 1er, 1º). Il en est de même en cas de menaces graves sur le potentiel scientifique et

het wetenschappelijk en economisch potentieel een onderzoek op de harde schijf van een pc nodig is, kan dit niet met een specifieke methode maar dient men een uitzonderlijke methode (artikel 18/16 § 1) aan te wenden.

Het derde lid maakt het voorwerp uit van een tekstuele correctie en zorgt ervoor dat dit artikel in overstemming is met de gebruikte terminologie in de andere artikelen van het wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel bepaalt dat het aanwenden van specifieke of uitzonderlijke methoden met betrekking tot een advocaat, een arts, of een journalist, aan bijzondere voorwaarden onderworpen is.

Specifieke methoden en uitzonderlijke methoden mogen slechts aangewend worden « op voorwaarde dat de inlichtingendienst voorafgaandelijk over concrete aanwijzingen beschikt dat de advocaat, de arts of de journalist persoonlijk en actief meewerkt of heeft meegewerk aan het ontstaan of aan de ontwikkeling van de potentiële bedreiging » (artikel 18/3, § 1, tweede lid) of de ernstige bedreigingen » (artikel 18/9, § 4).

Beide bepalingen hebben dezelfde strekking. Aangaande de gebruikte bewoording moet toch een opmerking gemaakt worden.

In beide bepalingen wordt vereist dat « concrete » aanwijzingen vorhanden zijn om een specifieke of een uitzonderlijke methode te mogen aanwenden. Het verdient echter aanbeveling om het woord « concrete » te vervangen door het woord « ernstige ». In praktijk komt het er immers vaak op neer dat men pas « concrete » aanwijzingen bekomt door middel van specifieke of uitzonderlijke methoden. Voor beide categorieën van methoden is bovendien het voorafgaand eensluidend advies van de commissie vereist; dit is een garantie dat gewaakt wordt over de feitelijke ernst van de aanwijzingen en over de wettelijkheid, subsidiariteit en opportunitate van de aangewende methode.

De wijze waarop de inlichtingenofficier die is aangesteld om de specifieke methode aan te wenden, het diensthoofd informeert, wordt vastgelegd in een interne procedure. Het is overbodig om dit bij koninklijk besluit te regelen. (*cf.* vierde lid)

2° In de artikelen 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4 en 18/8, § 4 worden telkens dezelfde bepalingen hernoemd met betrekking tot de lijsten met de uitgevoerde maatregelen en de controlesmogelijkheden door de commissie. Dit leidt tot een onnodige verzwaring van de teksten. Voor een betere leesbaarheid van het wetsvoorstel, is het dan ook aangewezen om de bepalingen die gemeenschappelijk zijn aan alle specifieke methoden, te groeperen in één algemene bepaling (artikel 18/3, § 2). In dit verband moet erop gewezen worden dat de bepalingen die gemeenschappelijk zijn voor alle uitzonderlijke methoden, eveneens gegroepeerd zijn in de artikelen 18/9 en 18/10.

De artikelen 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4 en 18/8, § 4, worden ook aangepast in die zin.

De modaliteiten volgens dewelke de lijst met uitgevoerde maatregelen aan de commissie dient overgemaakt te worden moeten niet bij Koninklijk Besluit vastgelegd worden. Daar deze documenten waarschijnlijk geklassificeerd zullen zijn, zullen zij, in toepassing van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmaatregelingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen, overgemaakt dienen te worden overeenkomstig de richtlijnen van het ministerieel Comité Inlichtingen en Veiligheid. Mochten deze documenten toch niet geklassificeerd zijn dan kunnen zij per drager worden overgemaakt.

économique nécessitant des investigations sur le disque dur d'un PC : aucune méthode spécifique ne permettra d'avoir accès aux données informatiques; il faut recourir à une méthode exceptionnelle (article 18/16, § 1er).

L'alinéa 3 fait l'objet d'une correction de texte qui vise à mettre la terminologie utilisée dans l'article proposé en concordance avec celle employée dans les autres articles de la proposition de loi.

La proposition de loi dispose que la mise en œuvre de méthodes spécifiques ou exceptionnelles à l'égard d'un avocat, d'un médecin ou d'un journaliste est soumise à des conditions particulières.

Les méthodes spécifiques et les méthodes exceptionnelles ne peuvent être mises en œuvre qu'à condition que le service de renseignement dispose au préalable d'indices concrets que l'avocat, le médecin ou le journaliste participe ou a participé personnellement et activement à la naissance ou au développement de la menace potentielle » (art. 18/3, § 1er, alinéa 2) ou des menaces graves » (art. 18/9, § 4)

Les deux dispositions ont la même portée. Une remarque s'impose cependant à propos des termes utilisés.

Dans les deux dispositions, il est exigé que des indices « concrets » existent préalablement pour pouvoir mettre en œuvre une méthode spécifique ou exceptionnelle. Il convient de remplacer le mot « concret » par le mot « sérieux ». En effet, en pratique, il arrive souvent que l'on n'obtienne précisément des indications concrètes qu'au moyen des méthodes spécifiques ou exceptionnelles. Pour les deux catégories de méthodes, l'avis conforme préalable de la commission est en outre requis, ce qui constitue une garantie que l'on contrôle le sérieux effectif des indices et la légalité, la subsidiarité et l'opportunité de la méthode mise en œuvre.

La manière dont l'officier de renseignement désigné pour mettre en œuvre une méthode informe le dirigeant du service doit être prévue dans une procédure interne. Il est superflu de régler cela par arrêté royal. (*cf.* alinéa 4)

2° Les articles 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4, et 18/18, § 4, représentent chaque fois les textes relatifs aux listes des mesures qui ont été mises en œuvre et au contrôle que peut exercer la commission, ce qui alourdit inutilement les textes. Pour une meilleure lisibilité de la future loi, il est souhaitable que les dispositions qui sont communes à toutes les méthodes spécifiques soient groupées dans une seule disposition générale (art. 18/3, § 2), à l'instar de ce qui existe pour les méthodes exceptionnelles, pour lesquelles les dispositions communes sont regroupées aux articles 18/9 et 18/10.

Les articles 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4, et 18/18, § 4, sont donc adaptés en ce sens.

Les modalités selon lesquelles la liste des méthodes spécifiques appliquées est transmise à la commission ne doivent pas être établies par arrêté royal. Étant donné que ces documents seront vraisemblablement classifiés, ils devront être transmis conformément aux directives du Comité ministériel du renseignement et de la sécurité prises en application de la loi du 11 décembre 1998 relative à la classification et aux habilitations, attestations et avis de sécurité. Si ces documents ne sont pas classifiés, ils pourront être transmis par porteur.

3º Technische wijziging als gevolg van de invoeging van de nieuwe § 1/1.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESEN.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.

Nr. 93 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

Het voorgestelde artikel 18/4 vervangen door wat volgt :

« Art. 18/4. — De inlichtingen- en veiligheidsdiensten kunnen overgaan tot het observeren van één of meer personen, van hun aanwezigheid of van hun gedrag, van zaken, plaatsen of gebeurtenissen die een belang vertonen voor de uitoefening van hun opdrachten ofwel, met behulp van technische middelen, in publieke plaatsen of in private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, ofwel, al dan niet met behulp van technische middelen, van private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek en kunnen de gegevens die daarop betrekking hebben registreren.

In het kader van een observatie kunnen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, na beslissing van het diensthoofd, gemachtigd worden op ieder ogenblik en zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende, publieke of private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, om een technisch middel te installeren, te herstellen of terug te nemen. »

Verantwoording

De oude § 2 werd geschrapt. Het is een technische wijziging die het gevolg is van de invoeging van de nieuwe § 2 in het artikel 18/3 (groepering van de bepalingen betreffende de lijsten en de controle die gemeenschappelijk zijn aan alle specifieke methoden).

Zie de verantwoording onder amendement nr. 91.

Nr. 94 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/5 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º De voorgestelde § 1 vervangen door wat volgt :

« § 1. De inlichtingen- en veiligheidsdiensten kunnen, wanneer dit een belang vertoont voor de uit-

3º Il s'agit d'une adaptation technique qui fait suite à l'introduction du nouveau § 1/1.

Nº 93 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Remplacer l'article 18/4 proposé par ce qui suit :

« Art. 18/4. Les services de renseignement et de sécurité peuvent procéder à l'observation d'une ou de plusieurs personnes, de leur présence ou de leur comportement, de choses, de lieux ou d'événements présentant un intérêt pour l'exercice de leurs missions, soit, à l'aide de moyens techniques, dans des lieux publics ou dans des lieux privés accessibles au public, soit, à l'aide ou non de moyens techniques, de lieux privés non accessibles au public et peuvent enregistrer les données s'y rapportant.

Dans le cadre d'une observation, les services de renseignement et de sécurité, après décision du dirigeant du service, peuvent être autorisés à pénétrer à tout moment, à l'insu du propriétaire ou de son ayant droit ou sans le consentement de ceux-ci, dans les lieux publics ou privés qui sont accessibles au public, afin d'installer un moyen technique de le réparer ou de le retirer; ».

Justification

L'ancien § 2 est supprimé. Il s'agit d'une modification technique qui est la conséquence de l'introduction du nouveau § 2 à l'article 18/3 (regroupement des dispositions concernant les listes et le contrôle, communes à toutes les méthodes spécifiques).

Voyez la justification sous l'amendement n° 91.

Nº 94 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans l'article 18/5 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Remplacer le § 1er par ce qui suit :

« § 1er. Les services de renseignement et de sécurité peuvent, dans l'intérêt de l'exercice de leurs missions,

oefening van hun opdrachten, overgaan tot het doorzoeken, met behulp van technische middelen, van publieke plaatsen en private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek met inbegrip van de inhoud van gesloten voorwerpen die zich op deze plaatsen bevinden;

De inlichtingen- en veiligheidsdiensten kunnen, na beslissing van het diensthoofd, gemachtigd worden op ieder ogenblik en zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende, deze plaatsen te betreden, voor de noden van de doorzoeking of om het doorzochte voorwerp terug te plaatsen overeenkomstig § 2. »

2º Paragraaf 3 doen vervallen.

Verantwoording

Er wordt verduidelijkt dat de doorzoeking met technische middelen in het kader van de specifieke methoden enkel mogelijk is op publieke plaatsen of private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek.

Operationeel gesproken is de doorzoeking een heimelijk middel, deze methode is analoog met de inkijkoperatie uit de BOM-wet en niet met de huiszoeking. Het is een methode die «buiten het medeweten van de eigenaar of zijn rechthebbende» dient te gebeuren en bijgevolg nadrukkelijk «op ieder ogenblik» moet kunnen worden toegepast. Bovendien is het noodzakelijk dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten steeds en zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende de plaats kunnen betreden om het doorzochte voorwerp terug te plaatsen.

De oude § 3 wordt geschrapt. Het is een technische wijziging die het gevolg is van de invoeging van een nieuwe § 2 in het artikel 18/3 (groepering van de bepalingen betreffende de lijsten en de controle die gemeenschappelijk zijn aan alle specifieke methoden).

Nr. 95 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/6, § 2 vervangen als volgt:

« § 2. In geval van uiterst dringende met redenen omklede noodzakelijkheid kan de inlichtingenofficier bij mondelinge beslissing deze gegevens ogenblikkelijk vorderen mits voorafgaand mondeling akkoord van het diensthoofd. Deze mondelinge beslissing wordt zo spoedig mogelijk bevestigd door een gemotiveerde schriftelijke beslissing van het diensthoofd en meegedeeld aan de postoperator die wordt gevorderd. »

Verantwoording

De oude § 2 wordt geschrapt. Het is een technische wijziging die het gevolg is van de invoeging van een nieuwe § 2 in het

procéder à l'inspection, à l'aide de moyens techniques, de lieux publics et de lieux privés accessibles au public, y compris du contenu des objets fermés qui s'y trouvent.

Les services de renseignement et de sécurité peuvent, après décision du dirigeant du service, être autorisés à pénétrer à tout moment dans ces lieux, à l'insu du propriétaire ou de son ayant droit ou sans le consentement de ceux-ci, pour les besoins de l'inspection ou pour replacer l'objet inspecté conformément au § 2. »

2º Supprimer le § 3.

Justification

Il est précisé que l'inspection effectuée avec des moyens techniques dans le cadre des méthodes spécifiques n'est possible que dans les lieux publics et dans les lieux privés accessibles au public.

Opérationnellement parlant, l'inspection est une méthode clandestine, qui n'est pas une perquisition, mais qui s'apparente au contrôle visuel discret de la loi MPR. Elle doit donc se dérouler «à l'insu du propriétaire ou de son ayant droit» et, par conséquent, elle doit pouvoir être exécutée à tout moment. En outre, il faut que les services de renseignement et de sécurité puissent toujours pénétrer dans ces lieux à l'insu ou sans le consentement du propriétaire ou de son ayant droit afin d'y replacer l'objet inspecté.

L'ancien § 3 est supprimé. Il s'agit d'une modification technique résultant de l'introduction du nouveau § 2 à l'article 18/3. (regroupement des dispositions concernant les listes et le contrôle, communes à toutes les méthodes spécifiques.)

Nº 95 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans l'article 18/6 proposé, remplacer le § 2 par ce qui suit :

« § 2. En cas d'extrême urgence motivée, l'officier de renseignement peut, par une décision verbale, requérir ces données sur-le-champ, avec l'accord verbal préalable du dirigeant du service. Cette décision verbale est confirmée dans les plus brefs délais par une décision écrite motivée du dirigeant du service et communiquée à l'opérateur postal qui est requis. »

Justification

L'ancien § 2 est supprimé. Il s'agit d'une modification technique qui découle de l'introduction du nouveau § 2 à l'article 18/3

artikel 18/3 (groepering van de bepalingen betreffende de lijsten en de controle die gemeenschappelijk zijn aan alle specifieke methoden).

De nieuwe voorgestelde § 2 heeft tot doel de uiterste hoogdringendheid te voorzien bij de identificatie van de afzender of de geadresseerde van een postzending en de identificatiegegevens van de titularis van een postbus, zoals die ook al voorzien is in artikel 18/7, § 2, bij de identificatie van een abonnee van een elektronische communicatiennetwerk en artikel 18/8, § 2, in het geval van opsporing van een elektronisch communicatie. Indien bij de aanwending van een methode beroep wordt gedaan op de medewerking van een derde is een hoogdringendheidsprocedure onontbeerlijk.

Nr. 96 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/7 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In § 2, eerste zin, in de Nederlandse tekst, de woorden «door middel van het voorafgaande mondelinge» vervangen door de woorden «mits voorafgaand mondeling»;

2º Paragraaf 4 doen vervallen.

Verantwoording

1º De wijziging in § 2 betreft een technische wijziging. In de Nederlandstalige versie dient «door middel van» gewijzigd te worden in «mits» gezien bij hoogdringendheid een «voorafgaand» mondeling akkoord nodig is.

2º De oude § 4 wordt geschrapt. Het is een technische wijziging die het gevolg is van de invoeging van een nieuwe § 2 in artikel 18/3 (groepering van de bepalingen betreffende de lijsten en de controle die gemeenschappelijk zijn aan alle specifieke methoden).

Nr. 97 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/8 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In § 2, eerste zin, in de Nederlandse tekst, de woorden «door middel van het voorafgaande mondelinge» vervangen door de woorden «mits voorafgaand mondeling»;

2º Paragraaf 4 doen vervallen.

Verantwoording

1º De wijziging in § 2 betreft een technische wijziging. In de Nederlandstalige versie dient «door middel van» gewijzigd te worden in «mits» gezien bij hoogdringendheid een «voorafgaand» mondeling akkoord nodig is.

(regroupement des dispositions concernant les listes et le contrôle, communes à toutes les méthodes spécifiques).

Le nouveau § 2 proposé a pour but de prévoir l'extrême urgence pour l'identification de l'expéditeur et du destinataire d'un courrier ainsi que du titulaire d'une boîte postale, à l'instar de ce que prévoient l'article 18/7, § 2 pour l'identification de l'abonné d'un réseau de communication électronique et l'article 18/8, § 2, dans le cadre du repérage d'une communication électronique. Si la mise en œuvre d'une méthode fait appel à la collaboration d'un tiers, une procédure d'extrême urgence est indispensable.

Nº 96 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans l'article 18/7 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Dans le § 2, première phrase, du texte néerlandais, remplacer les mots «door middel van het voorafgaande mondelinge» par les mots «mits voorafgaand mondeling».

2º Supprimer le § 4.

Justification

1º La modification du § 2 est d'ordre technique. Dans la version néerlandaise, il convient de remplacer les mots «door middel van» par le mot «mits» étant donné qu'en cas d'extrême urgence, un accord oral préalable est nécessaire.

2º L'ancien § 4 est supprimé. Il s'agit d'une modification technique qui est la conséquence de l'introduction d'un nouveau § 2 dans l'article 18/3. (regroupement des dispositions concernant les listes et le contrôle qui sont communes à toutes les méthodes spécifiques.)

Nº 97 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans l'article 18/8 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Dans le § 2, première phrase, du texte néerlandais, remplacer les mots «door middel van het voorafgaande mondelinge» par les mots «mits voorafgaand mondeling»;

2º Supprimer le § 4.

Justification

1º La modification du § 2 est d'ordre technique. Dans la version néerlandaise, il convient de remplacer les mots «door middel van» par le mot «mits» étant donné qu'en cas d'extrême urgence, un accord oral préalable est nécessaire.

2º De oude § 4 wordt geschrapt. Het is een technische wijziging die het gevolg is van de invoeging van een nieuwe § 2 in artikel 18/3 (groepering van de bepalingen betreffende de lijsten en de controle die gemeenschappelijk zijn aan alle specifieke methoden).

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.

Nr. 98 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

Het voorgestelde artikel 18/9 vervangen door wat volgt :

« Art. 18/9. — § 1. De in artikel 18/2, § 2, bedoelde uitzonderlijke methoden voor het verzamelen van gegevens kunnen worden aangewend :

1º door de Veiligheid van de Staat wanneer er ernstige bedreigingen bestaan voor de inwendige veiligheid van de Staat en het voortbestaan van de democratische en grondwettelijke orde, de uitwendige veiligheid van de Staat en de internationale betrekkingen of het wetenschappelijk of economisch potentieel en wanneer die bedreigingen betrekking hebben op een activiteit die verband houdt met spionage, terrorisme, hieronder begrepen het radicaliseringproces, de proliferatie, schadelijke sektarische organisaties en de criminale organisaties zoals gedefinieerd in artikel 8, 1º;

2º door de algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht wanneer er ernstige bedreigingen bestaan voor de onschendbaarheid van het nationale grondgebied, de militaire defensieplannen, de vervulling van de opdrachten van de strijdkrachten, het wetenschappelijk en economisch potentieel met betrekking tot de actoren, zowel de natuurlijke als de rechtspersonen, die actief zijn in de economische en industriële sectoren die verbonden zijn met defensie en die opgenomen zijn in een op voorstel van de minister van Justitie en de minister van Landsverdediging door het ministerieel Comité voor Inlichting en Veiligheid goedgekeurde lijst of de veiligheid van de Belgische onderdanen in het buitenland en wanneer die bedreigingen betrekking hebben op een activiteit zoals gedefinieerd in artikel 11, § 2.

§ 2. Bij uitzondering en rekening houdend met een potentiële bedreiging zoals bedoeld in § 3, kunnen de in artikel 18/2, § 2, bedoelde uitzonderlijke methoden voor het verzamelen van gegevens slechts aangewend worden indien de gewone en de specifieke methoden voor het verzamelen van gegevens ontoereikend

2º L'ancien § 4 est supprimé. Il s'agit d'une modification technique qui est la conséquence de l'introduction d'un nouveau § 2 dans l'article 18/3. (regroupement des dispositions concernant les listes et le contrôle qui sont communes à toutes les méthodes spécifiques.)

Nº 98 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Remplacer l'article 18/9 proposé par ce qui suit :

« Art. 18/9. — § 1er. Les méthodes exceptionnelles de recueil des données visées à l'article 18/2, § 2, peuvent être mises en œuvre :

1er par la Sûreté de l'État lorsqu'il existe des menaces graves contre la sûreté intérieure de l'État et la pérennité de l'ordre démocratique et constitutionnel, contre la sûreté extérieure de l'État et les relations internationales et contre le potentiel scientifique ou économique, et que ces menaces sont liées à une activité en rapport avec l'espionnage, le terrorisme, en ce compris le processus de radicalisation, la prolifération, les organisations sectaires nuisibles et les organisations criminelles, au sens de l'article 8, 1º;

2º par le Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées, lorsqu'il existe des menaces graves contre l'intégrité du territoire national, les plans de défense militaires, l'accomplissement des missions des forces armées, le potentiel scientifique et économique en rapport avec les acteurs, tant personnes physiques que personnes morales, qui sont actifs dans les secteurs économiques et industriels liés à la défense et qui figurent sur une liste approuvée par le Comité Ministériel du Renseignement et de la Sécurité, sur proposition du ministre de la Justice et du ministre de la Défense ou la sécurité des ressortissants belges à l'étranger et que ces menaces sont liées à une activité définie à l'article 11, § 2.

§ 2. À titre exceptionnel et compte tenu de la menace potentielle visée au § 3, les méthodes exceptionnelles de recueil de données visées à l'article 18/2, § 2, ne peuvent être mises en œuvre que si les méthodes ordinaires et spécifiques de recueil des données sont jugées insuffisantes pour permettre de

worden geacht om de informatie te verzamelen die nodig is om de inlichtingenopdracht te volbrengen.

Het diensthoofd mag de aanwending van een uitzonderlijke methode slechts machtigen na een sluidend advies van de commissie.

§ 3. De uitzonderlijke methode moet worden gekozen in functie van de graad van de ernst van de potentiële bedreiging en van de risico's die de uitvoering van de inlichtingsopdracht met zich meebrengt voor de veiligheid van de agenten van de diensten en van derden.

§ 4. De uitzonderlijke methoden kunnen slechts aangewend worden ten aanzien van een advocaat, een arts of een journalist of hun lokalen of op communicatiemiddelen die ze voor beroepsdoeleinden gebruiken, of op hun woonplaats, op voorwaarde dat de inlichtingen- en veiligheidsdienst voorafgaandelijk over ernstige aanwijzingen beschikt dat de advocaat, de arts of de journalist persoonlijk en actief meewerkt of heeft meegewerkt aan het ontstaan of aan de ontwikkeling van de ernstige bedreiging bedoeld in § 1, 1° en 2°. »

Verantwoording

Het artikel 18/9 wordt herschikt, in die zin dat de derde paragraaf waar de bevoegdheden worden opgesomd waarbinnen de Veiligheid van de Staat en de algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid, mits het strikt volgen van de wettelijk bepaalde procedure beroep kunnen doen op de uitzonderlijke methoden om hun opdrachten uit te voeren.

Er wordt voor de Staatsveiligheid bepaalt dat de uitzonderlijke methoden enkel kunnen worden aangewend in het kader van ernstige bedreigingen voor de inwendige veiligheid van de Staat en het voortbestaan van de democratische en grondwettelijke orde, de uitwendige veiligheid van de Staat en de internationale betrekkingen of het wetenschappelijk of economisch potentieel én wanneer deze activiteiten betrekking hebben op één van volgende situaties : spionage, terrorisme (inbegrepen het radicalisingsproces), schadelijke sektarische organisaties, criminale organisaties en de proliferatie.

Wat betreft de bevoegdheid van de A.D.I.V. is dit amendement het logisch gevolg van het amendement waarin voorgesteld wordt de opdrachten van de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht te verduidelijken wat de bevoegdheid betreft voor het volgen van de actoren van de economische en industriële sectoren die verbonden zijn met defensie in het kader van de bescherming van het wetenschappelijk en economisch potentieel.

De voorgestelde § 1 wordt een § 2 gezien de voorgestelde § 3, § 1 wordt. De voorgestelde § 1 wordt op analoge wijze als artikel 18/3, § 1 geformuleerd. Zoals reeds gezegd bij de verantwoording op artikel 18/3, § 1, bepaalt artikel 2 van het wetsvoorstel — dat artikel 2 van de organieke wet aanvult— : « Ieder gebruik van een specifieke of uitzonderlijke methode van het verzamelen van gegevens impliceert het naleven van de principes van subsidiariteit en proportionaliteit ».

De subsidiariteit en de proportionaliteit moet bij het gebruik van een methode *in abstracto* beoordeeld worden. De gewone of specifieke methoden dienen niet daadwerkelijk aangewend ge-

recueillir les informations nécessaires pour l'aboutissement d'une mission de renseignement.

Le dirigeant du service ne peut autoriser la mise en œuvre d'une méthode exceptionnelle qu'après avis conforme de la commission.

§ 3. La méthode exceptionnelle doit être choisie en fonction du degré de gravité que représente la menace potentielle et des risques que comporte l'exécution de la mission de renseignement pour la sécurité des agents des services et des tiers.

§ 4. Les méthodes exceptionnelles ne peuvent être mises en œuvre à l'égard d'un avocat, d'un médecin, d'un journaliste ou des locaux ou moyens de communications qu'ils utilisent à des fins professionnelles, ou de leur domicile, qu'à la condition que le service de renseignement et de sécurité dispose préalablement d'indices sérieux selon lesquels l'avocat, le médecin ou le journaliste participe ou a participé personnellement et activement à la naissance ou au développement des menaces graves visées au § 1er, 1° et 2°. »

Justification

L'article 18/9 est restructuré, en ce sens que c'est le § 3 qui fixe les conditions dans lesquelles la Sûreté de l'État et le Service Général du Renseignement et de la Sécurité peuvent recourir à des méthodes exceptionnelles dans le cadre de leur mission en respectant strictement la procédure définie par la loi.

En ce qui concerne la Sûreté de l'État, il est prévu que les méthodes exceptionnelles ne peuvent être mises en œuvre que dans le cadre de menaces graves pour la sécurité intérieure de l'État et la pérennité de l'ordre démocratique et constitutionnel, la sûreté extérieure de l'État et des relations internationales ou le potentiel scientifique et économique et lorsque ces activités sont en rapport avec l'une des situations suivantes : espionnage, terrorisme (y compris le processus de radicalisation), organisations sectaires dangereuses, organisations criminelles et prolifération.

En ce qui concerne la compétence du S.G.R.S., cet amendement est le corollaire de celui qui propose de préciser les missions du Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées en ce qui concerne sa compétence pour le suivi des acteurs des secteurs économiques et industriels liés à la défense dans le cadre de la protection du potentiel scientifique et économique.

Le § 1er proposé devient le § 2, étant donné que le § 3 proposé devient le § 1er. Le § 1er proposé est formulé de manière analogue à l'article 18/3, § 1er. Comme on l'a dit dans la justification de l'article 18/3, § 1er, l'article 2 de la proposition de loi qui complète l'article 2 de la loi organique dispose que : « Toute mise en œuvre d'une méthode spécifique ou exceptionnelle de recueil de données implique le respect des principes de subsidiarité et de proportionnalité. »

La subsidiarité et la proportionnalité de la mise en œuvre d'une méthode doit s'apprécier *in abstracto*. Il n'est pas exigé que les méthodes ordinaires ou spécifiques aient été effectivement mises

weest te zijn. Ook is het niet vereist dat de gewone of specifieke methoden vastgelopen zijn alvorens respectievelijk een specifieke en/of uitzonderlijke methode aangewend kan worden.

Indien een minder indringende methode praktisch onmogelijk is of operationeel ondoelreffend wordt geacht, geldt geen verplichting deze toch eerst daadwerkelijk toe te passen.

Een beoordeling *in concreto* van de subsidiariteit door de aanwending van ondoelreffende en onnodige methoden zou op operationeel vlak tot gevolg kunnen hebben dat de dreiging die men analyseert zich ontwikkelt. Dit vindt men terug in de rechtspraak over de bijzondere opsporingsmethoden (Corr. Brussel 15 juli 2004, onuitg. en Brussel 13 januari 2005, onuitg., in De Bom en enige andere onderzoeksmethoden, J. Delmulle en H. Berckmoes, blz. 298-300)

Een uitzonderlijke methode kan aangewend worden wanneer het diensthoofd meent dat, overeenkomstig de wettelijke voorwaarden, de gewone of specifieke methoden niet of niet genoeg doelreffend zijn. Het kan gebeuren dat alle specifieke methoden niet doelreffend zijn in een specifiek geval. Bijvoorbeeld, indien men enkel over een bankrekening beschikt, kan men geen specifieke methode aanwenden om het rekeningnummer te identificeren. Het rekeningnummer kan enkel door gebruik te maken van een uitzonderlijke methode (artikel 18/15, § 1,1°) geïdentificeerd worden. Indien er wegens ernstige dreigingen in het wetenschappelijk en economisch potentieel een onderzoek op de harde schijf van een pc nodig is, kan dit niet met een specifieke methode maar dient men een uitzonderlijke methode (artikel 18/16 § 1) aan te wenden.

De voorgestelde § 2 wordt een § 3.

In de voorgestelde § 4, worden de woorden «concrete aanwijzingen» vervangen door de woorden «ernstige aanwijzingen». Zowel in artikel 2, § 2, eerste lid als in artikel 18/3, § 1, tweede lid en in artikel 18/9, § 4 zijn immers concrete aanwijzingen vereist om gegevens beschermd door ofwel het beroepsgeheim van een advocaat of een arts ofwel door het bronngemenge van een journalist te verkrijgen, te analyseren of te exploiteren.

Het is wenselijk de woorden «concrete aanwijzingen» te vervangen door de woorden «ernstige aanwijzingen». Immers, het bekomen van concrete aanwijzingen is doorgaans slechts mogelijk door juist het aanwenden van een gewone, specifieke of uitzonderlijke methode. Bovendien is zowel voor de specifieke als de uitzonderlijke methoden het voorafgaand eensluidend advies van de commissie vereist zodat hier zeker gewaakt kan worden over de feitelijke ernst van de aanwijzingen alsook de wettelijkheid, de subsidiariteit en de opportunitet van de methode ten overstaan van een beschermd beroeps categorie.

Ook in artikel 90ter van het Wetboek van strafvordering met betrekking tot de telefoonrap vindt men het begrip «ernstige aanwijzingen» en niet het begrip «concrete aanwijzingen».

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESESCHE.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.

en œuvre, ni qu'elles aient échoué avant que l'on puisse recourir respectivement à une méthode spécifique ou exceptionnelle.

Si une méthode moins intrusive est impossible à appliquer ou si elle est jugée opérationnellement inefficace, il n'y a pas d'obligation de l'appliquer concrètement d'abord.

Une appréciation *in concreto* de la subsidiarité par la mise en œuvre de méthodes insuffisantes et inopérantes pourrait avoir comme conséquence sur le plan opérationnel que la menace sur laquelle porte la recherche se développe. Ce point de vue se retrouve dans la jurisprudence intervenue en matière de méthodes particulières de recherche (Corr. Bruxelles 15 juillet 2004, inédit, et Bruxelles 13 janvier 2005, inédit, dans *De BOM en enige andere onderzoeksmethoden*, par J. Delmulle et H Berckmoes, p. 298-300)

Une méthode exceptionnelle peut être mise en œuvre si le dirigeant du service estime que, selon les conditions prévues par la loi, les méthodes ordinaires ou spécifiques ne sont pas — ou pas assez — efficaces. Il se peut que toutes les méthodes spécifiques soient inopérantes dans un cas précis. Par exemple, si l'on ne dispose que d'un numéro de compte bancaire, aucune méthode spécifique ne peut être mise en œuvre pour identifier ce numéro. Le numéro de compte ne peut être identifié que par l'utilisation d'une méthode exceptionnelle (article 18/15, § 1er, 1°). Il en est de même en cas de menaces graves sur le potentiel scientifique et économique nécessitant des investigations sur le disque dur d'un PC : aucune méthode spécifique ne permettra d'avoir accès aux données informatiques; il faut recourir à une méthode exceptionnelle (article 18/16, § 1er).

Le § 2 proposé devient le § 3.

Dans le § 4 proposé, les mots «indices concrets» sont remplacés par les mots «indices sérieux». Tant dans l'article 2, § 2, alinéa 1er, que dans l'article 18/3, § 1er, alinéa 2, et dans l'article 18/9, § 4, il est exigé que des indices «concrets» existent préalablement pour pouvoir obtenir, analyser ou exploiter des données protégées par le secret professionnel d'un avocat ou d'un médecin ou par le secret des sources d'un journaliste.

Il est souhaitable de remplacer les mots «indices concrets» par les mots «indices sérieux». En pratique, il arrive souvent que l'on n'obtienne des indices concrets qu'au moyen des méthodes ordinaires, spécifiques ou exceptionnelles. En outre, tant pour les méthodes spécifiques que pour les méthodes exceptionnelles, l'avis conforme préalable de la commission est requis de sorte qu'il sera assurément possible de contrôler le sérieux effectif des indices et la légalité, la subsidiarité et l'opportunité de la méthode mise en œuvre à l'égard d'une catégorie professionnelle protégée.

Dans l'article 90ter du Code d'instruction criminelle, on trouve également les termes «indices sérieux» et non «indices concrets».

Nr. 99 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/10 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In § 2, 1º, de woorden «concrete aanwijzingen» vervangen door de woorden «ernstige aanwijzingen»;

2º In § 2, 6º, het woord «uitvoering» vervangen door het woord «aanwending»;

3º In § 3, in het eerste en in het derde lid de woorden «drie werkdagen» telkens vervangen door de woorden «vier kalenderdagen»;

4º In § 4, de eerste zin van het eerste lid vervangen door wat volgt :

«Ingeval van uiterste hoogdringendheid en wan-neer elk uitblijven van de beslissing van aard is om de belangen bedoeld in artikel 18/9 ernstig in het gedrang te brengen, kan het diensthoofd, nadat hij wegens de hoogdringendheid het eensluidend advies van de voorzitter van de commissie heeft verkregen, de uitzonderlijke methode voor het verzamelen van gegevens schriftelijk machtigen voor ten hoogste acht-enveertig uur. »

5º In § 4, tweede lid, in de Franse tekst de woorden «la commission» vervangen door de woorden «le président»;

6º In § 4, vierde lid, in de Nederlandse tekst, het woord «machtiging» vervangen door het woord «toelating».

Verantwoording

1º Cf. verantwoording bij amendement nr. 81 op artikel 2.

2º In § 2, 6º wordt het woord «uitvoering» vervangen door het woord «aanwending», naar analogie van de gebruikte terminologie in artikel 18/10, § 1, derde lid.

3º In § 3, worden de woorden «drie werkdagen» vervangen door de woorden «vier kalenderdagen». De termijn van drie werkdagen waarbinnen de commissie haar advies moet verlenen, kan immers in de praktijk langer duren dan drie kalenderdagen, met name als er een weekend of verlengd weekend tussen valt.

4º De tekst wordt geherformuleerd om een betere lezing te verkrijgen.

5º Dit betreft een afstemming van de Franse tekst op de Nederlandse tekst.

6º Waar in de andere artikelen telkens sprake is van een «toelating» van de minister, is in dit artikel sprake van de «machtiging» van de minister. Gelet op het feit dat het diensthoofd de methode machtigt, is het te verkiezen ook hier te spreken over de «toelating» van de minister.

Nº 99 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans l'article 18/10 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Dans le § 2, 1º, remplacer les mots «indices concrets» par les mots «*indices sérieux*»;

2º Dans le § 2, 6º, remplacer les mots «l'exécution» par les mots «*la mise en œuvre*»;

3º Dans le § 3, alinéas 1er et 3, remplacer les mots «trois jours ouvrables» par les mots «*quatre jours calendrier*»;

4º Dans le § 4, alinéa 1er, remplacer la première phrase par ce qui suit :

«§ 4. En cas d'extrême urgence, et lorsque tout retard apporté à la décision est de nature à compromettre gravement les intérêts visés à l'article 18/9, le dirigeant du service peut autoriser par écrit la méthode exceptionnelle de recueil des données pour une durée ne pouvant excéder quarante-huit heures, après avoir obtenu au bénéfice de l'urgence l'avis conforme préalable du président de la commission. »

5º Dans le § 4, alinéa 2, du texte français, remplacer les mots «la commission» par les mots «le président»;

6º Dans le § 4, alinéa 4, du texte néerlandais, remplacer le mot «machtiging» par le mot «*toelating*».

Justification

1º Cf. La justification de l'amendement n° 81 à l'article 2.

2º Dans le § 2, 6º, le mot «exécution» est remplacé par les mots «mise en œuvre», par analogie avec la terminologie utilisée dans l'article 18/10, § 1er, alinéa 3.

3º Dans le § 3, les mots «trois jours ouvrables», sont remplacés par les mots «quatre jours calendrier». Le délai de trois jours ouvrables dans lequel la commission doit rendre son avis peut, dans la pratique, dépasser trois jours calendrier, en l'occurrence lorsqu'un week-end ou un week-end prolongé tombe entre les jours ouvrables.

4º Le texte est reformulé en vue d'une meilleure lisibilité.

5º Le texte français est mis en concordance avec le texte néerlandais.

6º Alors que, dans les autres articles, il est toujours question, en néerlandais, d'une «*toelating*» du ministre, il est question dans cet article d'une «*machtiging*» du ministre. Étant donné que le terme «*machtiging*» y est utilisé pour le dirigeant du service, il est préférable d'utiliser ici aussi le terme «*toelating*» pour le ministre.

Nr. 100 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

Het voorgestelde artikel 18/11 vervangen door wat volgt :

« Art. 18/11. — In het belang van de uitoefening van hun opdrachten kunnen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gemachtigd worden om op ieder ogenblik, zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende :

1° observaties te verrichten, al dan niet met behulp van technische middelen, in private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek, in woningen, in een door woning omsloten eigen aanhorigheid in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 van het Strafwetboek of in een lokaal aangewend voor beroepsdoeleinden of als woonplaats door een advocaat, een arts of een journalist;

2° deze plaatsen te betreden om in het kader van een observatie een technisch middel te installeren, te herstellen of terug te nemen. »

Verantwoording

Het artikel wordt geherformuleerd. Er wordt verduidelijkt dat de observatie in de private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek, naast deze van de woningen, door een woning omsloten eigen aanhorigheid in de zin van de artikelen 479, 480, 481 van het Strafwetboek of een lokaal aangewend voor beroepsdoeleinden of als woonplaats door een advocaat, een arts of een journalist enkel kan binnenen uitzonderlijke methoden.

Bovendien wordt voorzien dat men deze plaatsen mag betreden niet alleen om een technisch middel te plaatsen, maar ook om het te herstellen of terug te nemen.

Dit is niet alleen nodig uit budgettaire overwegingen maar in de eerste plaats om redenen van doeltreffendheid; sommige toestellen vereisen immers een vervanging van een voeding of een fijnere afstelling; andere toestellen moeten teruggehaald worden om de resultaten te kunnen aflezen.

Het voorgestelde tweede lid van artikel 18/11 wordt in die zin aangepast.

De Franstalige versie dient ook in overeenstemming gebracht te worden met de Nederlandstalige versie.

Nr. 101 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

Het voorgestelde artikel 18/12 vervangen door wat volgt :

« Art. 18/12. — § 1. In het belang van de uitoefening van hun opdrachten kunnen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gemachtigd worden om op ieder

Nº 100 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Remplacer l'article 18/11 proposé par ce qui suit :

« Art. 18/11. — Dans l'intérêt de l'exercice de leurs missions, les services de renseignement et de sécurité peuvent, à tout moment, à l'insu ou sans le consentement du propriétaire ou de son ayant droit, être autorisés à :

1° observer, à l'aide ou non de moyens techniques, à l'intérieur de lieux privés qui ne sont pas accessibles au public, de domicile, d'une dépendance propre y enclose d'un domicile au sens des articles 479, 480 et 481 du Code pénal ou d'un local utilisé à des fins professionnelles ou comme résidence par un avocat, un médecin ou un journaliste;

2° pénétrer dans ces lieux, dans le cadre d'une observation, afin d'installer un moyen technique, de le réparer ou de le retirer. »

Justification

L'article est reformulé. Il est précisé que l'observation dans les lieux privés non accessibles au public, de même que dans un domicile, une dépendance propre y enclose d'un domicile au sens des articles 479, 480, 481 du Code pénal, ou un local utilisé à des fins professionnelles ou comme résidence par un avocat, un médecin ou un journaliste, n'est possible que dans le cadre des méthodes exceptionnelles.

En outre, il est prévu que l'on peut pénétrer dans ces lieux non seulement pour y installer un moyen technique, mais aussi pour le réparer ou le retirer.

Cette disposition est nécessaire pour des raisons budgétaires, mais aussi et surtout pour des raisons d'efficacité : certains appareils nécessitent un remplacement de l'alimentation ou un réglage, d'autres doivent être récupérés pour pouvoir lire les résultats.

L'alinéa 2 proposé de l'article 18/11 est adapté en ce sens.

La version française doit également être mise en concordance avec la version néerlandaise.

Nº 101 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Remplacer l'article 18/12 proposé par ce qui suit :

« Art. 18/12. — § 1er. Dans l'intérêt de l'exercice de leurs missions, les services de renseignement et de sécurité peuvent, à tout moment, à l'insu ou sans le

ogenblik, zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende :

1° al dan niet met behulp van technische middelen, private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek, woningen of een door een woning omsloten eigen aanhorigheid in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 van het Strafwetboek of in een lokaal aangewend voor beroepsdoeleinden of als woonplaats door een advocaat, een arts of een journalist te doorzoeken;

2° de inhoud van gesloten voorwerpen die zich op deze plaatsen bevinden na te gaan;

3° deze plaatsen te betreden om de overeenkomstig § 2 meegenomen voorwerpen terug te plaatsen.

Deze machtiging mag de termijn van vijf dagen niet overschrijden.

§ 2. Indien het onderzoek van een in § 1 bedoeld voorwerp niet ter plaatse kan gebeuren en indien het verzamelen van gegevens niet op een andere manier kan gebeuren, is het de betrokken dienst toegestaan dit voorwerp mee te nemen voor een strikt beperkte duur. Het bewuste voorwerp wordt zo spoedig mogelijk teruggeplaatst, tenzij het goede verloop van de opdracht van de dienst dit in de weg staat. »

Verantwoording

Het is aangewezen om de artikels 18/12 en 18/13 op de dezelfde wijze te structureren als vermeld in het artikel 18/2, § 2. Daarom wordt de « doorzoeking » ondergebracht in artikel 18/12.

Met betrekking tot de plaatsen waar deze methoden kunnen worden toegepast, kan verwezen worden naar het artikel 18/11. (cf. amendement nr. 100).

Operationeel gesproken is de doorzoeking een heimelijk middel en is deze methode analoog met de inkijkoperatie uit de BOM-wet en niet met de huiszoeking. Het is een methode die « zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende » dient te gebeuren en bijgevolg nadrukkelijk « op ieder ogenblik » moet kunnen worden toegepast. Het is noodzakelijk dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten steeds en zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende de plaats kunnen betreden om het doorzochte voorwerp terug te plaatsen.

Nr. 102 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

Het voorgestelde artikel 18/13 vervangen door wat volgt :

« Art. 18/13. — In het belang van de uitoefening van hun opdrachten kunnen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gemachtigd worden om rechtspersonen op te richten en in te zetten ter ondersteuning van de operationele activiteiten teneinde op

consentement du propriétaire ou de son ayant droit, être autorisés :

1° à inspecter, à l'aide ou non de moyens techniques, des lieux privés qui ne sont pas accessibles au public, des domiciles, une dépendance propre y enclose d'un domicile au sens des articles 479, 480 et 481 du Code pénal ou un local utilisé à des fins professionnelles ou comme résidence par un avocat, un médecin ou un journaliste;

2° à vérifier le contenu d'objets fermés qui se trouvent dans ces lieux;

3° à pénétrer dans ces lieux pour replacer les objets emportés conformément au § 2.

Cette autorisation ne peut excéder cinq jours.

§ 2. Si l'examen d'un objet visé au § 1er ne peut se faire sur place et si la collecte de données ne peut être réalisée d'une autre manière, le service concerné est autorisé à emporter cet objet pour une durée strictement limitée. L'objet en question est remis en place dans les plus brefs délais, à moins que cela n'entrave le bon déroulement de la mission. »

Justification

Il convient de structurer les articles 18/12 et 18/13 de la même manière que dans l'article 18/2, § 2. C'est pourquoi « l'inspection » figure à l'article 18/12.

En ce qui concerne les lieux où ces méthodes peuvent être appliquées, on se référera à l'article 18/11 (cf. l'amendement n° 100).

D'un point de vue opérationnel, l'inspection est une méthode clandestine qui n'est pas une perquisition mais qui s'apparente au contrôle visuel discret de la loi MPR. Elle doit donc se dérouler « à l'insu du propriétaire ou de son ayant droit » et par conséquent, elle doit pouvoir être exécutée « à tout moment ». En outre, il est nécessaire que les services de renseignement et de sécurité puissent toujours pénétrer dans ces lieux à l'insu ou sans le consentement du propriétaire ou son ayant droit afin de replacer l'objet inspecté.

Nº 102 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Remplacer l'article 18/13 proposé par ce qui suit :

« Art. 18/13. — Dans l'intérêt de l'exercice de leurs missions, les services de renseignement et de sécurité peuvent être autorisés à créer ou recourir à des personnes morales à l'appui des activités opérationnelles afin de collecter de façon ciblée des données en

gerichte wijze gegevens te verzamelen omtrent gebeurtenissen, voorwerpen, groeperingen en natuurlijke personen of rechtspersonen die een belang vertonen voor de uitoefening van hun opdrachten.

Daartoe kunnen zij agenten van de dienst inzetten die, onder dekmantel van een fictieve identiteit of hoedanigheid conform de door de Koning bepaalde nadere regels, belast zijn met het gericht gegevens verzamelen omtrent gebeurtenissen, voorwerpen, groeperingen en natuurlijke personen of rechtspersonen die een belang vertonen voor de uitoefening van hun opdrachten.

De in het eerste en tweede lid vermelde methoden zijn toegelaten zolang als nodig is voor de finaliteit waarvoor ze worden aangewend.

De betrokken inlichtingen -en veiligheidsdienst brengt iedere twee maanden verslag uit aan de commissie over de evolutie van de operatie die de oprichting van of het beroep op een rechtspersoon noodzakelijk maakte. Dit verslag benadrukt de elementen die hetzij het behoud, hetzij de stopzetting van de uitzonderlijke methode rechtvaardigen. Indien het verslag het einde van deze methode aanbeveelt, stelt de commissie de nadere regels vast volgens welke de aldus opgerichte rechtspersoon moet verdwijnen. Deze nadere regels kunnen afwijken van de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn ingeval van de ontbinding en de vereffening van een rechtspersoon. »

Verantwoording

De tekst van het voorgestelde artikel 18/12 wordt overgebracht in het artikel 18/13 om een logischere indeling van de uitzonderlijke methodes te bewerkstelligen.

Verder wordt bepaald dat om de twee maanden verslag uitgebracht wordt over deze operatie, gelet op het feit dat het hanteren van een uitzonderlijke methode voor het verzamelen van gegevens niet langer mag duren dan twee maanden, die eventueel verlengd kunnen worden, met telkens dezelfde termijn.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESEN.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.

Nr. 103 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/16 de volgende wijzigingen aanbrengen :

rapport avec des événements, des objets, des groupements et des personnes physiques ou morales présentant un intérêt pour l'exercice de leurs missions.

À cette fin, ils peuvent avoir recours à des agents du service qui, sous le couvert d'une identité ou d'une qualité fictives, conformément aux modalités fixées par le Roi, sont chargés de collecter de façon ciblée des données en rapport avec des événements, des objets, des groupements et des personnes physiques ou morales présentant un intérêt pour l'exercice de leurs missions.

Les méthodes mentionnées aux alinéas 1er et 2 sont autorisées aussi longtemps qu'elles sont nécessaires aux finalités pour lesquelles elles sont mises en œuvre.

Le service de renseignement et de sécurité concerné fait rapport à la commission tous les deux mois sur l'évolution de l'opération qui a nécessité la création de ou le recours à une personne morale. Ce rapport met en évidence les éléments qui justifient soit le maintien de la méthode exceptionnelle, soit la fin de celle-ci. Si le rapport préconise la fin de celle-ci, la commission fixe les modalités suivant lesquelles la personne morale ainsi créée doit disparaître. Ces modalités peuvent déroger aux dispositions légales applicables en cas de dissolution et de liquidation d'une personne morale. »

Justification

Le texte de l'article 18/12 proposé est déplacé pour le faire figurer à l'article 18/13 en vue d'arriver à une structure plus logique des méthodes exceptionnelles.

Par ailleurs, il devra être fait rapport sur cette opération tous les deux mois, compte tenu du fait que la mise en œuvre d'une méthode exceptionnelle en vue de recueillir des données ne peut pas dépasser deux mois, sauf prolongation éventuelle, chaque fois d'une même durée.

N° 103 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans l'article 18/16 proposé, apporter les modifications suivantes :

1° In § 1, eerste lid, de woorden «met uitsluiting van de informaticasystemen van de overheid» vervangen door de woorden «met uitsluiting van de informaticasystemen van de rechterlijke macht en de administratieve rechtscolleges.»;

2° In § 1, tussen het eerste en het tweede lid een nieuw lid invoegen, luidende :

«De in het eerste lid bedoelde methode kan slechts aangewend worden tegenover de informaticasystemen van de overheid, mits voorafgaande toestemming van de betrokken overheid.»;

3° In § 1, derde lid, het woord «dat» invoegen tussen de woorden «waken erover» en de woorden «bij de installatie» en het woord «dat» doen vervallen tussen het woord «dispositieven» en het woord «derden».

4° Een nieuwe § 1/1 invoegen, luidende :

«§ 1/1. In het kader van de aanwending van de methode vermeld in § 1 kunnen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gemachtigd worden om op ieder ogenblik en zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende, private plaatsen die al dan niet toegankelijk zijn voor het publiek en woningen of een door een woning omsloten eigen aanhorigheid in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 van het Strafwetboek of in een lokaal aangewend voor beroepsdoeleinden of als woonplaats door een advocaat, een arts of een journalist te betreden om een technisch middel te installeren, te herstellen of terug te nemen.»;

1° Dans le § 1er, alinéa 1er, remplacer les mots «à l'exclusion des systèmes informatiques des autorités publiques» par les mots «à l'exclusion des systèmes informatiques du pouvoir judiciaire et des juridictions administratives.»;

2° Dans le § 1er, entre les alinéas 1er et 2, insérer un alinéa rédigé comme suit :

«La méthode visée à l'alinéa 1er ne peut être mise en œuvre à l'égard des systèmes informatiques de l'autorité publique qu'avec l'accord préalable de l'autorité concernée.»

3° Dans le § 1er, alinéa 3, insérer les mots «à ce que» après le mot «veillent» et supprimer ces mêmes mots à la troisième ligne;

4° Insérer un § 1er/1 rédigé comme suit :

«§ 1er/1. Dans le cadre de la mise en œuvre de la méthode visée au § 1er, les services de renseignement et de sécurité sont autorisés à pénétrer, à tout moment, à l'insu ou sans le consentement du propriétaire ou de son ayant droit, dans des lieux privés qui sont accessibles au public, des lieux privés qui ne sont pas accessibles au public et des domiciles ou une dépendance propre y enclose d'un domicile au sens des articles 479, 480 et 481 du Code pénal ou un local utilisé à des fins professionnelles ou comme résidence par un avocat, un médecin ou un journaliste pour y installer un moyen technique, le réparer ou le reprendre.»

Verantwoording

In het voorgestelde artikel 18/16, § 1, worden de informaticasystemen van de overheid zonder nuancing uitgesloten van de toepassing van deze uitzonderlijke methode. Operationeel is het echter noodzakelijk dat de Veiligheid van de Staat ook toegang kan krijgen tot de informaticasystemen van de overheid maar dan wel met voorafgaande toestemming van de betrokken overheid. Belgische overheden kunnen de Veiligheid van de Staat immers vragen toegang tot hun systeem te nemen zonder medeweten of buiten het zicht van de ambtenaren. Denk maar aan het geval van spionage. Het nieuwe lid in de eerste paragraaf strekt er toe om het indringen binnen informaticasystemen van de overheden mogelijk te maken mits voorafgaande toestemming van de betrokken overheid.

De toegang tot de informaticasystemen van de gerechtelijke instanties blijft echter uitgesloten voor de inlichtingendiensten.

Justification

Dans l'article 18/16, § 1er, proposé, les systèmes informatiques de l'autorité publique sont exclus, sans nuance, de l'application de cette méthode exceptionnelle. Opérationnellement, il est pourtant nécessaire que les services de renseignement et de sécurité puissent également avoir accès aux systèmes informatiques de l'autorité mais, dans ce cas, avec l'autorisation préalable de l'autorité concernée. Les autorités belges peuvent en effet toujours demander aux services de renseignement et de sécurité d'accéder à leur système à l'insu ou en l'absence des fonctionnaires. Pensons au cas de l'ingérence ou de l'espionnage. Ce nouveau paragraphe vise donc à prévoir la possibilité d'accéder aux systèmes informatiques des autorités avec l'accord préalable de l'autorité concernée.

L'accès aux systèmes informatiques des instances judiciaires reste toutefois interdit aux services de renseignement.

Het is noodzakelijk dat deze heimelijke methode op ieder ogenblik en zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende kan uitgevoerd worden. Daartoe wordt een nieuwe paragraaf ingevoegd om, op ieder ogenblik en zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende, private plaatsen die al dan niet toegankelijk zijn voor het publiek en woningen of een door een woning omsloten eigen aanhorigheid in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 van het Strafwetboek of in een lokaal aangewend voor beroepsdoeleinden of als woonplaats door een advocaat, een arts of een journalist te betreden om een technisch middel te installeren, te herstellen of terug te nemen.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESEN.
Sabine de BETHUNE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Francis DELPÉRÉE.

Nr. 104 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/17 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º Paragraaf 2 wordt vervangen als volgt:

«§ 2. Hier toe kunnen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten zij gemachtigd worden op ieder ogenblik en zonder medeweten of toestemming van de eigenaar of zijn rechthebbende, publieke plaatsen, private plaatsen die al dan niet toegankelijk zijn voor het publiek, woningen of een door een woning omsloten eigen aanhorigheid in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 van het Strafwetboek of in een lokaal aangewend voor beroepsdoeleinden of als woonplaats door een advocaat, of door een arts of een journalist, te betreden om er een technisch middel te installeren, te herstellen of terug te nemen teneinde de communicaties af te luisteren, er kennis van te nemen en ze te registreren. »

2º In § 4, tweede lid, de woorden «de directeur Operaties voor de Veiligheid van de Staat of de chef van de divisie Veiligheidsinlichting» vervangen door de woorden «de directeur Operaties of de persoon die hij daartoe heeft aangewezen voor de Veiligheid van de Staat of door de officier of de burgerambtenaar, die minstens de graad van commissaris heeft».

Verantwoording

Niet alleen private plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek en private plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek maar ook publieke plaatsen dienen te kunnen worden betreden om een technisch middel te installeren.

Ook moet worden verduidelijkt dat bovenvermelde plaatsen mogen betreden worden niet alleen om een technisch middel te installeren, maar ook om het te herstellen of terug te nemen. Dit is niet alleen nodig uit budgettaire overwegingen maar ook om

Il est nécessaire que cette méthode clandestine puisse être exécutée à tout moment à l'insu ou sans le consentement du propriétaire ou de son ayant droit. Il est inséré à cet effet un nouveau paragraphe permettant de pénétrer à tout moment, à l'insu ou sans le consentement du propriétaire ou de son ayant droit, dans des lieux privés qui sont accessibles au public, des lieux privés qui ne sont pas accessibles au public, et des domiciles ou une dépendance propre y enclose d'un domicile au sens des articles 479, 480 et 481 du Code pénal ou un local utilisé à des fins professionnelles ou comme résidence par un avocat, un médecin ou un journaliste, afin d'y installer un moyen technique, de le réparer ou de le retirer.

Nº 104 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Dans l'article 18/17 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Remplacer le § 2 par ce qui suit :

«§ 2. À cet effet, les services de renseignement et de sécurité peuvent être autorisés à pénétrer à tout moment, à l'insu du propriétaire ou de son ayant droit ou sans le consentement de ceux-ci, dans des lieux publics, dans des lieux privés accessibles ou non au public, dans des domiciles ou une dépendance propre y enclose d'un domicile au sens des articles 479, 480 et 481 du Code pénal ou dans un local utilisé à des fins professionnelles ou comme résidence par un avocat, un médecin ou un journaliste, afin d'installer, de réparer ou de retirer un moyen technique en vue d'écouter, de prendre connaissance et d'enregistrer les communications. »

2º Dans le § 4, alinéa 2, remplacer les mots «le directeur des opérations pour la Sûreté de l'État ou le chef de la division Renseignement de sécurité» par les mots «le directeur des opérations ou la personne qu'il a désignée à cet effet pour la Sûreté de l'État, ou l'officier ou l'agent civil, ayant au moins le grade de commissaire».

Justification

Ce ne sont pas seulement les lieux privés accessibles au public et les lieux privés non accessibles au public, mais aussi les lieux publics qui doivent pouvoir être accessibles afin d'y installer un moyen technique.

Précision supplémentaire : il faut pouvoir pénétrer dans les lieux précités non seulement pour installer un moyen technique, mais aussi pour le réparer ou le retirer. Cela s'impose non seulement pour des considérations budgétaires mais aussi pour des raisons

redenen van doeltreffendheid; sommige toestellen vereisen immers een vervanging van een voeding of een fijner afstelling; andere toestellen moeten teruggehaald worden om de resultaten te kunnen aflezen.

Vanuit operationeel oogpunt is het niet haalbaar noch pertinent dat de Administrateur-général van de Veiligheid van de Staat bepaalt welke delen van de opnamen relevant zijn voor overschrijving. Het is logisch dat de Administrateur-général zijn toestemming geeft voor de aanwending van een specifieke methode en dat hij de commissie voorstelt om een uitzonderlijke methode aan te wenden. De taak die de Administrateur-général in dit artikel wordt toegewezen is echter puur operationeel werk dat eigenlijk toekomt aan de buitendiensten. Het lijkt dan ook aangewezen dat de Directeur Operaties die belast is met de leiding van deze buitendiensten van de Veiligheid van de Staat, met deze opdracht wordt belast. Gezien de Directeur Operaties onmogelijk persoonlijk alle opnames kan beluisteren, is het dan ook aangewezen dat hij hiervoor wordt bijgestaan door een persoon die hij daartoe heeft aangewezen.

Wat betreft de wijziging in de formulering voor de verantwoordelijke voor het af luisteren van communicatie bij de algemene Dienst Inlichting- en Veiligheid gaat het om een technische aanpassing gelijkaardig aan deze voorgesteld voor artikel 3, 9° (zie amendement nr. 82).

Nr. 105 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 14

Dit artikel aanvullen met een nieuw artikel 18/18, luidende :

« Art. 18/18. — De Koning legt de tarieven vast voor de medewerking van fysieke personen en rechts-personen aan de methoden bedoeld in deze onderafdeling, waarbij Hij rekening houdt met de werkelijke kostprijs van deze medewerking. »

Verantwoording

Dit nieuwe artikel beoogt vaste tarieven te bekomen voor de medewerking van derden bij het uitoefenen van de specifieke en uitzonderlijke methoden.

Nr. 106 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 15

Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 15. — In dezelfde wet wordt een artikel 19/1 ingevoegd, luidende :

« Art. 19/1. — Wanneer de aanwending van de specifieke of uitzonderlijke methoden ernstige aanwijzingen aan het licht brengt over het plegen van een misdaad of wanbedrijf of, op grond van een redelijk vermoeden wijst op te plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten, brengen de betrokken diensten dit onverwijld ter

d'efficacité; en effet, certains appareils exigent le remplacement de l'alimentation ou un réglage technique; d'autres appareils doivent être retirés pour pouvoir lire les résultats.

D'un point de vue opérationnel, il n'est ni praticable ni pertinent que l'administrateur général de la Sûreté de l'État détermine quelles parties d'enregistrement sont pertinentes en vue de leur transcription. S'il est logique que l'administrateur général donne son autorisation pour la mise en œuvre d'une méthode spécifique ou qu'il propose à la commission la mise en œuvre d'une méthode exceptionnelle, la tâche qui lui est assignée dans cet article relève d'un travail purement opérationnel, lequel est du ressort des services extérieurs. Il paraît plus indiqué de confier cette tâche au directeur des opérations, qui assure la direction des services extérieurs. Comme il lui est cependant également impossible d'écouter tous les enregistrements, il y a lieu qu'il se fasse assister par une personne qu'il a désignée à cet effet.

La modification de la formulation en ce qui concerne le responsable de l'écoute de la communication au Service Général du Renseignement et de la Sécurité est d'ordre technique et analogue à celle proposée pour l'article 3, 9° (voir l'amendement n° 82).

Nº 105 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 14

Compléter cet article par un article 18/18 nouveau rédigé comme suit :

« Art. 18/18. — Le Roi fixe les tarifs rétribuant la collaboration des personnes physiques et des personnes morales aux méthodes visées dans la présente sous-section, en tenant compte du coût réel de cette collaboration. »

Justification

Ce nouvel article vise à l'établissement de tarifs fixes pour la collaboration des tiers à la mise en œuvre des méthodes spécifiques et exceptionnelles.

Nº 106 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 15

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 15. — Dans la même loi, il est inséré un article 19/1 rédigé comme suit :

« Art. 19/1. — En vue de l'application de l'article 29 du Code d'instruction criminelle, lorsque la mise en œuvre des méthodes spécifiques ou exceptionnelles révèle des indices sérieux relatifs à la commission d'un crime ou d'un délit ou sur la base d'une suspicion raisonnable que des faits punissables vont être commis ou ont été commis mais ne sont pas encore

kennis aan de commissie met het oog op de toepassing van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering. De commissie onderzoekt de verzamelde gegevens ongeacht de wijze waarop ze vastgelegd werden.

Indien de commissie het bestaan vaststelt van ernstige aanwijzingen die kunnen leiden tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf of van een redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten, stelt de voorzitter daarvan een niet geklassificeerd proces-verbaal op. Dit proces-verbaal wordt onverwijld overgemaakt aan het federaal parket, nadat het diensthoofd vooraf gehoord werd over de voorwaarden van deze overmaking.

Dit proces-verbaal dient te preciseren in welke context de inlichtingenopdracht heeft plaatsgevonden, welk doel werd nagestreefd door de betrokken inlichtingen- en veiligheidsdienst, in welke context de ernstige aanwijzingen werden verzameld en die relevant zijn voor een eventuele gerechtelijke finaliteit.

Dit proces-verbaal mag niet de exclusieve grond, noch de overheersende maatregel zijn voor de veroordeling van een persoon. De elementen vervat in dit proces-verbaal moeten in overheersende mate steun vinden in andere bewijsmiddelen.

De federale procureur licht de voorzitter van de commissie in over de gevolgen die aan de overmaking van het proces-verbaal worden gegeven. De voorzitter van de commissie licht op zijn beurt het diensthoofd van de betrokken dienst in.

Indien daartoe grond bestaat, verzendt de federale procureur het dossier naar de bevoegde procureur des Konings. »»

Verantwoording

Deze tekst werd geïnspireerd op het amendement nr. 27, met de toevoeging dat het proces-verbaal dat zal worden opgemaakt niet de exclusieve grond, noch de overheersende maatregel mag zijn voor de veroordeling van een persoon. Om tot een veroordeling te leiden, moeten de elementen vervat in het proces-verbaal in overheersende mate steun vinden in andere bewijsmiddelen.

De federale procureur kan indien de zaak het toelaat, het dossier verzenden naar de bevoegde procureur des Konings voor verder gevolg.

Nr. 107 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 18

Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 18. — In dezelfde wet wordt een hoofdstuk IV/1 ingevoegd, dat artikel 43/1 bevat, luidende :

connus, les services concernés portent immédiatement ceux-ci à la connaissance de la commission. La commission examine les données ainsi recueillies quel que soit le support qui fixe ces données.

Si la commission constate des indices sérieux qui peuvent conduire à la commission d'un crime ou d'un délit ou d'une suspicion raisonnable que des faits punissables vont être commis ou ont été commis mais ne sont pas encore connus, le président en dresse procès-verbal non classifié. Ce procès-verbal est transmis sans délai au parquet fédéral, le dirigeant du service étant préalablement entendu sur les conditions de cette transmission.

Ce procès-verbal doit préciser le contexte dans lequel la mission de renseignement s'est exercée, la finalité poursuivie par le service de renseignement et de sécurité concerné, le contexte dans lequel des indices sérieux ont été recueillis et qui sont pertinents pour une éventuelle finalité judiciaire.

Ce procès-verbal ne peut constituer le motif exclusif ni la mesure prédominante conduisant à la condamnation d'une personne. Les éléments contenus dans ce procès-verbal doivent être étayés de manière prédominante par d'autres éléments de preuve.

Le procureur fédéral informe le président de la commission des suites réservées à la transmission du procès-verbal. Le président de la commission en informe à son tour le dirigeant du service concerné.

S'il y a lieu, le procureur fédéral transmet le dossier au procureur du Roi compétent. »

Justification

Ce texte s'inspire de l'amendement n° 27, tout en précisant que le procès-verbal qui sera établi ne peut être le motif exclusif ni la mesure prédominante conduisant à la condamnation d'une personne. Pour aboutir à une condamnation, les éléments contenus dans ce procès-verbal devront être étayés de manière prédominante par d'autres éléments de preuve.

Le procureur fédéral peut, si l'affaire le permet, transmettre le dossier au procureur du Roi compétent pour suite voulue.

Nº 107 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 18

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 18. — Dans la même loi, il est inséré un chapitre IV/1 comprenant l'article 43/1 rédigé comme suit :

« Hoofdstuk IV/1. — Het toezicht op de specifieke en uitzonderlijke methoden voor het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Art. 43/1. — § 1. Er wordt een bestuurlijke commissie opgericht belast met het toezicht op de specifieke en uitzonderlijke methoden voor het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten bedoeld in artikel 18/2.

De Senaat bepaalt jaarlijks, op voorstel van de commissie, haar begroting die wordt ingeschreven op de begroting van de dotaaties, ten einde over de voor de goede werking noodzakelijke menselijke en materiële middelen te beschikken.

De commissie handelt volledig onafhankelijk in de uitoefening van haar controleopdrachten. Zij staat ook in voor het opstellen van haar huishoudelijk reglement.

De commissie is samengesteld uit drie effectieve leden. Voor elk effectief lid wordt een plaatsvervanger aangeduid. De commissie wordt ondersteund door een secretariaat dat is samengesteld uit personeelsleden die door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten worden gedetacheerd volgens de door de Koning te bepalen nadere regels.

Op voorstel van de minister van Justitie en van de minister van Landsverdediging wijst de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de effectieve leden van de commissie aan, evenals hun plaatsvervangers.

De effectieve leden en hun plaatsvervangers hebben allen de hoedanigheid van magistraat. Onder de effectieve leden hebben twee leden de hoedanigheid van rechter, waarvan één tevens de hoedanigheid van onderzoeksrechter, en heeft één lid de hoedanigheid van lid van het openbaar ministerie. De plaatsvervangende leden hebben dezelfde hoedanigheid als het effectief lid dat zij vervangen.

De commissie beraadslaagt slechts geldig als alle effectieve leden, of bij verhindering hun respectieve plaatsvervanger, aanwezig zijn. Zij beslist bij meerderheid van stemmen.

Het voorzitterschap van de commissie wordt uitgeoefend door de magistraat die de hoedanigheid van onderzoeksrechter heeft.

Met uitzondering van de voorzitter, die voldoende kennis van het Frans en het Nederlands moet hebben, behoren de twee overige effectieve leden elk tot een verschillende taalrol.

§ 2. Op hun ogenblik van hun aanwijzing dienen de effectieve en plaatsvervangende leden van de commissie de volgende voorwaarden te vervullen :

I^o de leeftijd van veertig jaar bereikt hebben;

« Chapitre IV/1. — Le contrôle des méthodes spécifiques et exceptionnelles de recueil de données par les services de renseignement et de sécurité

Art. 43/1. — § 1er. Il est créé une commission administrative chargée du contrôle des méthodes spécifiques et exceptionnelles de recueil de données par les services de renseignement et de sécurité, visé à l'article 18/2.

Chaque année, sur proposition de la commission, le Sénat définit son budget qui s'inscrit sur le budget des dotaaties afin de disposer des moyens humains et matériels pour en assurer le bon fonctionnement.

La commission effectue sa tâche de contrôle en toute indépendance. Elle est également chargée de la rédaction de son règlement d'ordre intérieur.

La commission est composée de trois membres effectifs. Un suppléant est désigné pour chaque membre effectif. La commission est soutenue par un secrétariat composé de membres du personnel détaché par les services de renseignement et de sécurité suivant les modalités à définir par le Roi.

Sur proposition du ministre de la Justice et du ministre de la Défense, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi désigne les membres effectifs de la commission ainsi que leurs suppléants.

Les membres effectifs et leurs suppléants exercent la fonction de magistrat. Parmi les membres effectifs, deux membres opèrent en qualité de juge, dont un en tant que juge d'instruction et un en tant que membre du ministère public. Les membres suppléants ont la même qualité que les membres effectifs qu'ils remplacent.

La commission ne délibère valablement que lorsque tous les membres effectifs ou, en cas d'empêchement, leur suppléant respectif, sont présents. Elle décide à la majorité des voix.

La présidence de la commission est assurée par le magistrat ayant la fonction de juge d'instruction.

À l'exception du président, qui doit avoir une connaissance suffisante du français et du néerlandais, les deux autres membres appartiennent chacun à un rôle linguistique différent.

§ 2. Au moment de leur désignation, les membres effectifs et les membres remplaçants de la commission doivent répondre aux conditions suivantes :

I^o avoir atteint l'âge de quarante ans;

2° een nuttige ervaring bezitten van ten minste vijf jaar met betrekking tot het werk van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten;

3° houder zijn van een veiligheidsmachtiging van het niveau « zeer geheim » krachtens de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen;

4° gedurende de periode van vijf jaar voorgaand aan de aanwijzing geen lid geweest zijn van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, noch van het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingendiensten, noch van een politiedienst, noch van een inlichtingen- en veiligheidsdienst.

Deze magistraten worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar. Dit mandaat is tweemaal hernieuwbaar.

§ 3. In geval van verhindering of afwezigheid van meer dan drie maanden van een van de leden van de commissie, alsook ingeval zijn mandaat vacant is, wordt hij definitief vervangen door zijn plaatsvervanger.

Indien een lid van de commissie ophoudt met het uitoefenen van zijn mandaat, niet langer houder is van de veiligheidsmachtiging bedoeld in § 2, eerste lid, 3°, of aangesteld wordt tot een andere functie binnen de magistratuur dan de functie in de hoedanigheid waarvan hij met toepassing van § 1 werd aangewezen, wordt zijn mandaat voleindigd door zijn plaatsvervanger.

In geval een plaats van een plaatsvervanger vacant is of indien een plaatsvervanger het mandaat van een lid van de commissie voleindigt met toepassing van het tweede lid, zullen de minister van Justitie en de minister van Landsverdediging overgaan tot een nieuwe aanwijzing overeenkomstig § 1, vijfde lid.

Indien er ernstige tekortkomingen vastgesteld worden, kan de Koning, op voorstel van de minister van Justitie en de minister van Landsverdediging, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, een effectief lid of een plaatsvervanger van zijn functie ontheffen.

§ 4. De effectieve leden oefenen hun functie bij de commissie volledig uit. Gedurende de duur van hun opdracht handelen de effectieve leden, evenals hun plaatsvervangers, in volstrekte onafhankelijkheid tegenover hun korps van herkomst of tegenover hun hiërarchische overste.

Na de aanwijzing van een effectief lid, kan in het rechtscollege waarvan deze magistraat deel uitmaakt, voorzien worden in zijn vervanging door een benoeming in overval op de personeelsformatie van dit rechtscollege.

2° avoir une expérience utile d'au moins cinq ans dans le domaine des services de renseignement et de sécurité.

3° être détenteur d'une habilitation de sécurité du niveau « très secret » en vertu de la loi du 11 décembre 1998 relative à la classification et aux habilitations de sécurité, attestations et avis de sécurité;

4° durant une période de cinq ans précédant la désignation, ne pas avoir été membre du Comité permanent de Contrôle des Services de Police, ni du Comité permanent de Contrôle des Services de Renseignement, ni d'un service de police, ni d'un service de renseignement et de sécurité.

Ces magistrats sont désignés pour une période de cinq ans. Ce mandat est renouvelable deux fois.

§ 3. En cas d'empêchement ou d'absence pour une durée de plus de trois mois d'un des membres de la commission, ou si son mandat devient vacant, il est remplacé définitivement par son suppléant.

Si un membre de la commission cesse d'exercer son mandat, n'est plus détenteur de l'habilitation de sécurité visée au § 2, alinéa 1er, 3°, ou est désigné à une fonction au sein de la magistrature autre que la fonction qu'il exerçait en application du § 1er, son mandat est achevé par son suppléant.

Lorsque la fonction d'un remplaçant est vacante ou lorsque le remplaçant achève le mandat d'un membre de la commission en application de l'alinéa 2, les ministres de la Justice et de la Défense procèdent à une nouvelle désignation conformément au § 1er, alinéa 5.

En cas de faute grave, le Roi, sur proposition du ministre de la Justice et du ministre de la Défense, peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, démettre un membre effectif ou un suppléant de ses fonctions.

§ 4. Les membres effectifs exercent leur fonction à la commission à temps plein. Durant la durée de leur mission, les membres effectifs ainsi que leur remplaçant, opèrent en toute indépendance vis-à-vis du corps dont ils sont issus ou vis-à-vis de leur supérieur hiérarchique.

Après la désignation d'un membre effectif, la juridiction à laquelle appartient ce magistrat peut pourvoir à son remplacement par une nomination en surnomme par rapport au cadre du personnel de cette juridiction.

De effectieve leden ontvangen de wedde die toegekend wordt aan de federale magistraten, overeenkomstig artikel 355bis van het Gerechtelijk Wetboek.

Indien een plaatsvervanger geroepen wordt om gedurende ten minste één maand een effectief lid te vervangen, dan ontvangt hij per volledige maand het verschil tussen zijn wedde en de wedde die hem toegekend zou zijn indien hij een mandaat van het effectief lid zou vervullen.

Indien een plaatsvervanger geroepen wordt om een effectief lid te vervangen, dan ontvangt hij een toelage per dag dat hij dit effectief lid vervangt. Deze toelage bedraagt 1/20 van het verschil tussen zijn eigen maandelijkse wedde en de maandelijkse wedde die hem toegekend zou zijn indien hij een mandaat van het effectief lid zou vervullen. »

Verantwoording

Het takenpakket van de bestuurlijke commissie is zeer omvangrijk. Daarom wordt gekozen om de commissie een permanent karakter te verlenen, waarbij de leden van de commissie onmiddellijk en dagelijks beschikbaar zijn.

Tevens wordt ook vooropgesteld dat alle leden, zowel de effectieve als de plaatsvervangende, de hoedanigheid van (beroeps)magistraat moeten hebben. Eremagistraten komen niet in aanmerking. Gelet op het «permanent» karakter wordt ook niet specifiek gekozen voor een onderzoeksrechter die aangeduid werd in het kader van terrorismebestrijding, gezien deze in zijn functie toch vervangen moet worden. De opdrachten van de inlichtingendiensten gaan ook verder dan alleen het voorkomen of bestrijden van terrorisme. Er wordt daarentegen wel voorzien in de vervanging van de magistraat in zijn korps, gezien zijn tijdelijke, doch langdurige opdrachten bij de commissie, en dit ten einde de werking van zijn korps te verzekeren.

Gezien de leden van de commissie allen beroepsmagistraten zijn, dient niet voorzien te worden in een verbod tot het uitoefenen van onverenigbare beroepen of functies, gezien beroepsmagistraten, in tegenstelling tot bepaalde eremagistraten, geen andere beroep mogen uitoefenen of functies opnemen die onverenigbaar zijn met hun hoedanigheid van magistraat.

De effectieve leden van de bestuurlijke commissie krijgen een wedde voor hun functie bij de commissie, gelijk aan deze van de federale magistraten. Voor de plaatsvervangende leden wordt ook in een wettelijke vergoeding voorzien, indien zij moeten zetelen in de commissie.

Ten einde de onafhankelijkheid van de leden van de commissie te waarborgen en ongeoorloofde beïnvloeding bij de beslissingen te vermijden, wordt voorzien dat de leden van de commissie volledig onafhankelijk van hun korps of enig hiërarchische overste hun opdrachten vervullen.

Nr. 108 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 19

Het voorgestelde artikel 43/3 vernummeren tot artikel 43/2.

Les membres effectifs reçoivent le traitement qui est accordé aux magistraux fédéraux, conformément à l'article 355bis du Code Judiciaire.

Lorsqu'un suppléant est appelé à remplacer un membre effectif pour une durée d'au moins un mois, il perçoit par mois complet la différence entre son traitement et le traitement qui lui serait accordé s'il exerçait la fonction d'un membre effectif.

Si un suppléant est appelé à remplacer un membre effectif, il perçoit une allocation par jour de remplacement de ce membre effectif. Cette allocation s'élève à 1/20 de la différence entre son traitement mensuel et le traitement mensuel qui lui serait accordé s'il remplissait la fonction de membre effectif. ».

Justification

L'ensemble des tâches de la commission administrative est très vaste. C'est pourquoi on a choisi de donner à la commission un caractère permanent, les membres de la commission étant disponibles immédiatement et tous les jours.

Il est en outre préconisé que tous les membres, aussi bien les effectifs que les suppléants, aient la qualité de magistrat (professionnel). Les magistrats honoraires n'entrent pas en ligne de compte. Vu le caractère «permanent», il n'a pas non plus été opté pour un juge d'instruction désigné dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, étant donné qu'il devra de toute façon être remplacé dans sa fonction. Les tâches des services de renseignements vont au-delà de la prévention ou de la lutte contre le terrorisme. Compte tenu de la durée de sa mission temporaire au sein de la commission, il est en revanche prévu de remplacer le magistrat désigné, de manière à assurer le bon fonctionnement du corps dont il fait partie.

Les membres de la commission étant tous des magistrats professionnels, il n'est pas nécessaire de prévoir une interdiction d'exercer des professions ou fonctions incompatibles, étant donné que les magistrats professionnels, contrairement à certains magistrats honoraires, ne peuvent exercer une autre profession ou prendre des fonctions qui sont incompatibles avec leur qualité de magistrat.

Les membres effectifs de la commission administrative reçoivent pour leur fonction auprès de la commission un salaire égal à celui des magistrats fédéraux. Pour les membres suppléants, une indemnisation légale est également prévue au cas où ils doivent siéger dans la commission.

Afin de garantir l'indépendance des membres de la commission et d'éviter le trafic d'influence lors de la prise de décision, il est prévu que les membres de la commission remplissent leurs tâches en tout indépendance de leur corps ou de leur supérieur hiérarchique.

Nº 108 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 19

Renuméroter l'article 43/3 proposé en article 43/2.

Verantwoording	Justification
<p>Deze technische wijziging is het gevolg van amendement nr. 107 waarbij de artikelen 43/1 en 43/2 vervangen worden door één artikel 43/1.</p> <p>Nr. 109 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.</p> <p style="text-align: center;">Art. 19</p> <p>In het voorgestelde artikel 43/4, dat artikel 43/3 wordt, de woorden «de artikelen 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4 en 18/8, § 4» vervangen door de woorden «artikel 18/3, § 1/1».</p>	<p>Cette modification technique est la suite logique de l'amendement n° 107 qui remplace les articles 43/1 et 43/2 par un seul article 43/1.</p> <p>Nº 109 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS</p> <p style="text-align: center;">Art. 19</p> <p>Dans l'article 43/4 proposé, qui devient l'article 43/3, remplacer les mots «aux articles 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4 et 18/8, § 4» par les mots «à l'article 18/3, § 1/1».</p>
<p>Het artikel 43/4 moet worden aangepast naar aanleiding van de wijzigingen in de artikelen 18/3 tot en met 18/8 met betrekking tot de overzichtslijsten van de aangewende specifieke methodes.</p> <p>Nr. 110 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.</p> <p style="text-align: center;">Art. 19</p> <p>Het voorgestelde artikel 43/5 vernummeren tot artikel 43/4.</p>	<p>L'article 43/4 doit être adapté à la suite des modifications apportées aux articles 18/3 à 18/8 en ce qui concerne les listes récapitulatives des méthodes spécifiques mises en œuvre.</p> <p>Nº 110 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS</p> <p style="text-align: center;">Art. 19</p> <p>Renuméroter l'article 43/5 en article 43/4.</p>
<p>Deze technische wijziging is het gevolg van amendement nr. 107 waarbij de artikelen 43/1 en 43/2 vervangen worden door één artikel 43/1.</p> <p>Nr. 111 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.</p> <p style="text-align: center;">Art. 19</p> <p>In het voorgestelde artikel 43/6, dat artikel 43/5 wordt in § 1, tweede lid, de woorden «de artikelen 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4 en 18/8, § 4» vervangen door de woorden «artikel 18/3, § 1/1».</p>	<p>Cette modification technique est la suite logique de l'amendement n° 107 qui remplace les articles 43/1 et 43/2 par un seul article 43/1.</p> <p>Nº 111 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS</p> <p style="text-align: center;">Art. 19</p> <p>Dans l'article 43/6 proposé, qui devient l'article 43/5, remplacer, dans le § 1er, alinéa 2, les mots «aux articles 18/4, § 2, 18/5, § 3, 18/6, § 2, 18/7, § 4 et 18/8, § 4» par les mots «à l'article 18/3, § 1/1».</p>
<p>Het artikel 43/6 moet worden aangepast naar aanleiding van de wijzigingen in de artikelen 18/3 tot en met 18/8 met betrekking tot de overzichtslijsten van de aangewende specifieke methodes.</p>	<p>L'article 43/6 doit être adapté à la suite des modifications apportées aux articles 18/3 à 18/8 en ce qui concerne les listes récapitulatives des méthodes spécifiques mises en œuvre.</p>

Nr. 112 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 19

Het voorgestelde artikel 43/7 vernummeren tot artikel 43/6.

Verantwoording

Deze technische wijziging is het gevolg van amendement nr. 107 waarbij de artikelen 43/1 en 43/2 vervangen worden door één artikel 43/1.

Nr. 113 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 19

Het voorgestelde artikel 43/8 vernummeren tot artikel 43/7.

Verantwoording

Deze technische wijziging is het gevolg van amendement nr. 107 waarbij de artikelen 43/1 en 43/2 vervangen worden door één artikel 43/1.

Hugo VANDENBERGHE.
 Tony VAN PARYS.
 Pol VAN DEN DRIESSCHE.
 Sabine de BETHUNE.
 Patrik VANKRUNKELSVEN.
 Francis DELPÉRÉE.
 Christine DEFRAIGNE.

Nr. 114 VAN DE HEER SWENNEN

Art. 19

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Dit is een logisch uitvloeisel van amendement nr. 72.

Guy SWENNEN.

Nº 112 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 19

Renuméroter l'article 43/7 proposé en article 43/6.

Justification

Cette modification technique est la suite logique de l'amendement n° 107 qui remplace les articles 43/1 et 43/2 par un seul article 43/1.

Nº 113 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 19

Renuméroter l'article 43/8 proposé en article 43/7.

Justification

Cette modification technique est la suite logique de l'amendement n° 107 qui remplace les articles 43/1 et 43/2 par un seul article 43/1.

Nº 114 DE M. SWENNEN

Art. 19

Supprimer cet article.

Justification

Cet amendement est une conséquence logique de l'amendement n° 72.

Nr. 115 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 19/1 (nieuw)

Een artikel 19/1 invoegen, luidende :

« Art. 19/1. — « In artikel 44bis van dezelfde wet worden de woorden « uitgezonden in het buitenland » ingevoegd tussen de woorden « communicatie » en de woorden « door de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht ». »

Verantwoording

Voor een beter begrip is het aangewezen uitdrukkelijk te vermelden dat dit artikel betrekking heeft op de communicaties uitgezonden in het buitenland die geïntercepted worden door de militaire inlichtingendienst.

Nr. 116 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 19/2 (nieuw)

Een artikel 19/2 invoegen, luidende :

« Art. 19/2. — In artikel 44ter van dezelfde wet worden de woorden « uitgezonden in het buitenland » ingevoegd tussen de woorden « communicatie » en de woorden « door de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht ». »

Verantwoording

Voor een beter begrip is het aangewezen uitdrukkelijk te vermelden dat dit artikel betrekking heeft op de communicaties uitgezonden in het buitenland die geïntercepted worden door de militaire inlichtingendienst.

Nr. 117 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Hoofdstuk V/1 (nieuw)

Een Hoofdstuk V/1 invoegen met opschrift « Hoofdstuk V/1. Wijzigingen van het Wetboek van strafvordering ».

Nr. 118 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 32/1

In Hoofdstuk V/1 een artikel 32/1 invoegen, luidende :

« Art. 32/1. — In het Wetboek van strafvordering wordt een artikel 189quater ingevoegd, luidende :

« Art. 189quater. — Bij het onderzoek ten gronde van een dossier dat een niet geklassificeerd proces-

Nº 115 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 19/1 (nouveau)

Insérer un article 19/1 rédigé comme suit :

« Art. 19/1. — « Dans l'article 44bis de la même loi, les mots « émises à l'étranger » sont insérés entre les mots « des communication » et les mots « par le Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées ». »

Justification

Pour une bonne compréhension, il est indiqué explicitement que cet article a trait aux communications, émises à l'étranger, qui sont interceptées par le service de renseignement militaire.

Nº 116 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 19/2 (nouveau)

Insérer un article 19/2 rédigé comme suit :

« Art. 19/2. — Dans l'article 44ter de la même loi, les mots « émises à l'étranger » sont insérés entre les mots « communication » et les mots « par le Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées ». »

Justification

Pour une bonne compréhension, il est indiqué explicitement que cet article a trait aux communications, émises à l'étranger, qui sont interceptées par le service de renseignement militaire.

Nº 117 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Chapitre V/1 (nouveau)

Insérer un chapitre V/1 intitulé « Modifications du Code d'instruction criminelle ».

Nº 118 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 32/1 (nouveau)

Dans le Chapitre V/1, insérer un article 32/1 rédigé comme suit :

« Art. 32/1. — Dans le Code d'instruction criminelle, il est inséré un article 189quater rédigé comme suit :

« Art. 189quater. — Lors de l'examen au fond d'un dossier auquel figure le procès-verbal non classifié

verbaal bevat als bedoeld in artikel 19/1 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, kan de rechtbank, hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van het openbaar ministerie, hetzij op verzoek van de beklaagde, de burgerlijke partij of hun advocaten, het Vast Comité I een schriftelijk advies vragen over de wettelijkheid van de methode voor de verzameling van gegevens.

Deze vordering of dit verzoek dient, op straffe van verval, vóór ieder ander rechtsmiddel te worden opgeworpen, behalve indien het middel betrekking heeft op concrete of nieuwe elementen die tijdens de terechting aan het licht zijn gekomen.

De rechtbank zendt het dossier aan het openbaar ministerie over, teneinde de zaak daartoe voor het Vast Comité I aan te brengen. ».

Verantwoording

Aangezien een niet geclasseerd proces-verbaal een van de elementen is waarop de vervolging en de aanhangigmaking bij de rechtbank worden gebaseerd, moet een systeem voor de controle van de wettelijkheid van de methodes waarmee artikel 19/1 is toegepast, worden ingesteld.

Het Vast Comité I moet die controle uitoefenen en advies geven over de wettelijkheid. Dat advies moet worden gezonden naar de betrokken magistraat en bij het dossier worden gevoegd, met inachtneming van de rechten van de partijen bij het proces.

Nr. 119 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 32/2

In Hoofdstuk V/1 een artikel 32/2 invoegen, luidende :

« Art. 32/2. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 335ter ingevoegd, luidende :

« Art. 335ter. — Bij het onderzoek ten gronde van een dossier dat een niet geklasseerd proces-verbaal bevat als bedoeld in artikel 19/1 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, kan de voorzitter, hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van het openbaar ministerie, hetzij op verzoek van de beklaagde, de burgerlijke partij of hun advocaten, het Vast Comité I een schriftelijk advies vragen over de wettelijkheid van de methode voor de verzameling van gegevens.

Deze vordering of dit verzoek dient, op straffe van verval, vóór ieder ander rechtsmiddel te worden opgeworpen, behalve indien het middel betrekking heeft op concrete of nieuwe elementen die tijdens de terechting aan het licht zijn gekomen.

visé à l'article 19/1 de la loi du 30 novembre 1998 organique des services de renseignement et de sécurité, le tribunal peut, soit d'office, soit sur réquisition du ministère public, soit à la demande du prévenu, de la partie civile ou de leurs avocats, demander au Comité permanent R un avis écrit sur la légalité de la méthode de recueil des données.

Cette réquisition ou cette demande doit, à peine de déchéance, être soulevée avant tout autre moyen de droit, sauf si ce moyen concerne des éléments concrets ou nouveaux qui sont apparus lors de l'audience.

Le tribunal transmet le dossier au ministère public, afin de porter l'affaire à cet effet devant le Comité permanent R. ».

Justification

Dès lors qu'un procès-verbal non classifié est un des éléments sur lesquels se fondent les poursuites et le renvoi devant le tribunal, il y a lieu d'instaurer un système de contrôle de la légalité des méthodes ayant conduit à l'application de l'article 19/1.

C'est le Comité permanent R qui exercera ce contrôle et donnera un avis sur la question de la légalité. Cet avis sera transmis au magistrat concerné et joint au dossier, en respectant les droits des parties au procès.

Nº 119 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 32/2 (nouveau)

Dans le chapitre V/1, insérer un article 32/2 rédigé comme suit :

« Art. 32/2. — Dans le même Code, il est inséré un article 335ter rédigé comme suit :

« Art. 335ter. — Lors de l'examen au fond d'un dossier auquel figure un procès-verbal non classifié visé à l'article 19/1 de la loi du 30 novembre 1998 organique des services de renseignement et de sécurité, le président peut, soit d'office, soit sur réquisition du ministère public, soit à la demande du prévenu, de la partie civile ou de leurs avocats, demander au Comité permanent R un avis écrit sur la légalité de la méthode de recueil des données.

Cette réquisition ou cette demande doit, à peine de déchéance, être soulevée avant tout autre moyen de droit, sauf si ce moyen concerne des éléments concrets ou nouveaux qui sont apparus lors de l'audience.

De voorzitter zendt het dossier aan het openbaar ministerie over, teneinde de zaak daartoe voor het Vast Comité I aan te brengen. ».

Verantwoording

Aangezien een niet geclasseerd proces-verbaal een van de elementen is waarop de vervolging en de aanhangigmaking bij de rechtkamer worden gebaseerd, moet een systeem voor de controle van de wettelijkheid van de methodes waarmee artikel 19/1 is toegepast, worden ingesteld.

Het Vast Comité I moet die controle uitoefenen en advies geven over de wettelijkheid. Dat advies moet worden gezonden naar de betrokken magistraat en bij het dossier worden gevoegd, met inachtneming van de rechten van de partijen bij het proces.

Nr. 120 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Hoofdstuk V/2 (nieuw)

Een Hoofdstuk V/2 invoegen met opschrift «Hoofdstuk V/2. Wijziging van het Strafwetboek».

Nr. 121 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 32/3 (nieuw)

In Hoofdstuk V/2 een artikel 32/3 invoegen, luidende :

«Art. 32/3. — In artikel 259bis, § 5 van het Strafwetboek worden de woorden «het zoeken», ingevoegd tussen de woorden «zijn niet van toepassing op» en de woorden «het onderscheppen». »

Verantwoording

Voorafgaand aan het onderscheppen, het afluisteren, het kennismaken of het opnemen moet de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht op regelmatige basis het ganse elektromagnetische spectrum en de «cyberspace» bewaken ten einde :

— nieuwe (exploitatie)mogelijkheden te zoeken en te identificeren;

— over voldoende informatie te beschikken om met zekerheid vast te stellen dat deze mogelijkheden toegestaan worden in het luisterplan;

— (exploitatie)mogelijkheden terug te vinden die verloren waren ten gevolge van een wijziging van de technische parameters (frequenties, nummers, communicatiemiddelen, ...);

— te bepalen welke middelen moeten aangeschaft worden, in functie van de belangstellingszones, teneinde de bijzonder snelle evolutie in het domein van de telecommunicatie te volgen;

— de strikt noodzakelijke middelen te bepalen voor de vervulling van de opdrachten op een welbepaalde plaats.

Deze opzoekingfase is absoluut noodzakelijk voor de werking van de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgs-

Le président transmet le dossier au ministère public afin de porter l'affaire à cet effet devant le Comité permanent R. ».

Justification

Dès lors qu'un procès-verbal non classifié est l'un des éléments sur lesquels se fondent les poursuites et le renvoi devant le tribunal, il y a lieu d'instaurer un système de contrôle de la légalité des méthodes ayant conduit à l'application de l'article 19/1.

C'est le Comité permanent R qui exercera ce contrôle et donnera un avis sur la question de la légalité. Cet avis sera transmis au magistrat concerné et joint au dossier, en respectant les droits des parties au procès.

Nº 120 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Chapitre V/2 (nouveau)

Insérer un chapitre V/2 intitulé « Modification du Code pénal ».

Nº 121 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 32/3 (nouveau)

Dans le chapitre V/2, insérer un article 32/3 rédigé comme suit :

«Art. 32/3. — Dans l'article 259bis, § 5, du Code pénal, les mots «la recherche», sont insérés entre les mots «ne s'appliquent pas à» et les mots «la captation». ».

Justification

Préalablement à la captation, l'écoute, la prise de connaissance ou l'enregistrement, le Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées doit surveiller de façon régulière la totalité du spectre électromagnétique et du «cyberespace» afin :

— de rechercher et d'identifier de nouvelles opportunités (d'exploitation);

— de disposer de suffisamment d'informations permettant de vérifier avec certitude que ces opportunités sont autorisées par le plan d'écoute;

— de retrouver des opportunités (d'exploitation) qui sont perdues à la suite d'un changement de paramètres techniques (fréquences, numéros, moyens de communications, ...);

— de déterminer les moyens à acquérir, en fonction des zones d'intérêt, afin de suivre l'évolution technologique particulièrement rapide dans le domaine des télécommunications;

— de déterminer les moyens strictement nécessaires à l'accomplissement de nos missions en tout endroit particulier.

Cette phase de recherche est absolument indispensable au fonctionnement du Service Général du Renseignement et de la

macht, gezien het de eerste stap is naar het onderscheppen, het afluisteren, het kennismeten of het opnemen. Het is hoofdzakelijk na de kennisname van de inhoud van de communicatie dat de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht de wettelijkheid van een interceptie kan nagaan.

Er vindt geen enkele productie van informatie plaats vóór dit stadium. Deze opzoeking is dus geen middel om van het luisterplan af te wijken, maar laat toe, dankzij zijn voorafgaande werking, de investeringen ten volle te laten renderen terwijl de wettelijkheid van de intercepties blijft verzekerd. Deze fase bestaat hoofdzakelijk uit het inwinnen van technische parameters (Metadata) en ondergeschikt uit de inhoud van de communicaties (Data).

Deze zoekactie maakt al impliciet deel uit van de notie «onderscheppen van communicatie» zoals bedoeld in artikel 259bis, § 5, van het Strafwetboek. Dit amendement geeft een expliciete rechtsbasis aan deze handeling wat tegemoetkomt aan een aanbeveling van het Vast Comité I (activiteitenverslag 2007, blz. 58).

Hugo VANDENBERGHE.
 Tony VAN PARYS.
 Pol VAN DEN DRIESSCHE.
 Sabine de BETHUNE.
 Patrik VANKRUNKELSVEN.
 Francis DELPÉRÉE.
 Christine DEFRAIGNE.

Nr. 122 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN C.S.

(Subamendement op amendement nr. 81)

Art. 2

In het 1°, het voorgestelde eerste lid vervangen door wat volgt :

« § 2. *Het is de inlichtingen- en veiligheidsdiensten verboden gegevens beschermd door ofwel het beoopsgeheim van een advocaat of een arts ofwel door het bronnengeheim van een journalist te verkrijgen, te analyseren of te exploiteren.*

Bij uitzondering en ingeval de betrokken dienst voorafgaandelijk over ernstige aanwijzingen beschikt dat de advocaat, de arts of de journalist persoonlijk en actief meewerkt of heeft meegewerkt aan het ontstaan of aan de ontwikkeling van de potentiële bedreiging, zoals bedoeld in de artikelen 7, 1°, 8, 1° tot 4° en 11 of ingeval de betrokkenen uit eigen beweging en uit vrije wil informatie ter beschikking stellen, kunnen deze beschermde gegevens verkregen, geanalyseerd of geëxploiteerd worden. »

Verantwoording

Deze formulering legt de nadruk op het feit dat de toepassing van de methodes en het gebruik van de gegevens die uit deze methodes voortkomen niet toegelaten zijn.

Sécurité des Forces armées, puisqu'elle constitue la première étape permettant la captation, l'écoute, la prise de connaissance et l'enregistrement. C'est principalement après la prise de connaissance du contenu de la communication que le Service Général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées peut vérifier la légalité d'une interception.

Aucune production d'information n'est faite avant ce stade. Cette recherche n'est donc pas un moyen de travailler en dehors du plan d'écoute mais elle permet, grâce à son action en aval, de rentabiliser au mieux les investissements tout en s'assurant de la légalité des interceptions. Cette phase est constituée majoritairement du recueil de paramètres techniques (Metadata) et subsidiairement du contenu des communications (Data).

Cette action de recherche est déjà implicitement contenue dans la notion «captation des communications» comme définie à l'article 259bis, § 5, du Code pénal. Cet amendement confère à cette action une base légale explicite, ce qui répond à une recommandation du Comité permanent R (rapport d'activités 2007, p. 58).

Nº 122 de M. VANKRUNKELSVEN ET CONSORTS

(Sous-amendement à l'amendement n° 81)

Art. 2

Au 1°, remplacer le § 2, alinéa 1er, proposé par ce qui suit :

« § 2. *Il est interdit aux services de renseignement et de sécurité d'obtenir, d'analyser ou d'exploiter des données protégées par le secret professionnel d'un avocat ou d'un médecin ou par le secret des sources d'un journaliste.*

À titre exceptionnel et lorsque le service en question dispose au préalable d'indices graves révélant que l'avocat, le médecin ou le journaliste participe ou a participé personnellement et activement à la naissance ou au développement de la menace potentielle, au sens des articles 7, 1°, 8, 1° à 4° et 11 ou lorsque les personnes concernées voudraient mettre à disposition des informations, librement et de leur propre initiative, il est permis d'obtenir, d'analyser ou d'exploiter ces données protégées. »

Justification

La formulation utilisée met l'accent sur le fait que l'application des méthodes et l'utilisation des données résultant de celles-ci ne sont pas autorisées.

Bij uitzondering en wanneer strikt voldaan is aan de voorwaarden, is het toch mogelijk deze beschermd gegevens te verkrijgen, te analyseren of te exploiteren.

Patrik VANKRUNKELSVEN.
Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSIONCHE.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.
Marie-Hélène CROMBÉ-BERTON.

Nr. 123 VAN DE HEER MAHOUX C.S.

(Subamendement op amendement nr. 92)

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/3 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º De voorgestelde § 1, tweede lid, vervangen als volgt :

«De specifieke methode kan slechts worden aangewend na een schriftelijke en met redenen omklede beslissing van het diensthoofd en na kennisgeving van deze beslissing aan de commissie. »;

2º De voorgestelde § 2, eerste lid, doen vervallen.

Verantwoording

Dit amendement zorgt ervoor dat de commissie kan worden ingelicht over de specifieke methodes.

À titre exceptionnel et lorsque les conditions prévues sont scrupuleusement remplies, il est toutefois possible d'obtenir, d'analyser ou d'exploiter ces données protégées.

Nº 123 DE M. MAHOUX ET CONSORTS

(Sous-amendement à l'amendement n° 92)

Art. 14

Apporter à l'article 18/3 proposé les modifications suivantes :

1º Remplacer le § 1er, alinéa 2, proposé par ce qui suit :

«La méthode spécifique ne peut être utilisée qu'après la décision écrite et motivée du chef de service et après notification de cette décision à la commission. »;

2º Supprimer le § 2, alinéa 1er, proposé.

Justification

L'amendement vise à permettre à la commission d'être avertie des méthodes spécifiques.

Philippe MAHOUX.
Christiane VIENNE.
Christine DEFRAIGNE.
Marie-Hélène CROMBÉ-BERTON.

Nr. 124 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

(Subamendement op amendement nr. 88)

Art. 12

Het voorgestelde 1º doen vervallen.

Verantwoording

Het moet mogelijk blijven de publiek belangrijke plaatsen te betreden.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSIONCHE.

Nº 124 de M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

(Sous-amendement à l'amendement n° 88)

Art. 12

Supprimer le 1º proposé.

Justification

Il doit demeurer possible de pénétrer dans les lieux accessibles au public.

Nr. 125 VAN DE HEER VAN DEN DRIESSCHE C.S.

(Subamendement op amendement nr. 92)

Art. 14

Het voorgestelde artikel 18/3, § 1, tweede lid aanvullen met de volgende zin :*«Een notificatie van deze beslissing wordt onmiddellijk ter informatie overgemaakt aan de commissie.»*

Verantwoording

Met het oog op het versterken van de mogelijkheid tot de controle *a posteriori* door de commissie, wordt naast het maandelijks rapport zoals voorzien in artikel 18/3, § 2, onmiddellijk nadat het diensthoofd een beslissing heeft genomen, een notificatie hiervan verzonden aan de commissie.

Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.

Nr. 126 VAN DE HEER DELPÉRÉE C.S.

(Subamendement op amendement nr. 85)

Art. 7

De woorden «strafbare feiten waarvan de lijst wordt vastgesteld door de Koning en» vervangen door de woorden «inbreuken op de wegcode of andere strafbare feiten bepaald door de wet».

Verantwoording

Een overdracht van de wetgevende bevoegdheid aan de Koning voorkomen.

Nr. 127 VAN DE HEER DELPÉRÉE

(Subamendement op amendement nr. 107)

Art. 18

In de Franse tekst van het voorgesteld artikel 43/1 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In het zesde lid de woorden «exerceront la fonction» vervangen door de woorden «ont la qualité»;

2º De woorden «opèrent en» vervangen door de woorden «ont la»;

Nº 125 de M. VAN DEN DRIESSCHE ET CONSORTS

(Sous-amendement à l'amendement n° 92)

Art. 14

Dans l'article 18/3 proposé, ajouter *in fine* de l'alinéa 2 du § 1er, la phrase suivante :*«Une notification de cette décision sera transmise immédiatement à la commission pour information».*

Justification

En vue de renforcer la possibilité de contrôle *a posteriori* par la commission, une notification de la décision du chef de service est adressée immédiatement à la commission, en plus du rapport mensuel prévu à l'article 18/3, § 2.

Nº 126 DE M. DELPÉRÉE ET CONSORTS

(Sous-amendement à l'amendement n° 85)

Art. 7

Remplacer les mots «des infractions dont la liste est fixée par le Roi» par les mots «des infractions au code de roulage ou d'autres infractions déterminées par la loi».

Justification

Éviter une délégation de la fonction législative au Roi.

Francis DELPÉRÉE.
Philippe MAHOUX.
Christiane VIENNE.

Nº 127 DE M. DELPÉRÉE

(Sous-amendement à l'amendement n° 107)

Art. 18

Dans le texte français de l'article 43/1, proposé, apporter les modifications suivantes :

1º remplacer dans l'alinéa 6 les mots «exerceront la fonction» par les mots «ont la qualité»;

2º remplacer les mots «opèrent en» par les mots «ont la»;

3º In het achtste lid de woorden «la fonction» vervangen door de woorden «la qualité».

Verantwoording

Betere formulering van de tekst.

Nr. 128 VAN DE HEER MAHOUX

(Subamendement op amendement nr. 106)

Art. 15

In het voorgestelde artikel 19/1 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In het tweede lid, de woorden «aan de procureur des Konings of» invoegen tussen de woorden «onverwijd overgemaakt» en de woorden «aan het federaal parket»;

2º In het vijfde lid, de woorden «De procureur des Konings of» invoegen vóór de woorden «De federale procureur»;

3º Het zesde lid doen vervallen.

Verantwoording

De voorgestelde wijziging strekt ertoe dat het niet geclasseerde proces-verbaal aan de procureur des Konings of aan de federale procureur wordt bezorgd op grond van hun bevoegdheden.

Nr. 129 VAN DE HEER MAHOUX

Art. 19

In het voorgestelde artikel 43/4, het eerste lid doen vervallen.

Verantwoording

De opheffing van dit lid is verantwoord op grond van de wijziging die wordt voorgesteld in amendement 123, dat bepaalt dat de specifieke methode slechts kan worden aangewend na een schriftelijke en met redenen omklede beslissing van het diensthoofd en na kennisgeving van deze beslissing aan de commissie.

Aangezien alle beslissingen dus aan de commissie worden meegedeeld, verliest het oorspronkelijke systeem van de maandelijkse lijst zijn belang en zou het de administratieve taak van het diensthoofd onnodig verzwaren.

3º remplacer, dans l'alinéa 8, les mots «la fonction» par les mots «la qualité».

Justification

Meilleure rédaction du texte.

Francis DELPÉRÉE.

Nº 128 DE M. MAHOUX

(Sous-amendement à l'amendement n° 106)

Art. 15

À l'article 19/1 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Insérer dans l'alinéa 2 les mots «au procureur du Roi ou» entre les mots «immédiatement transmis» et les mots «au parquet fédéral»;

2º Insérer dans l'alinéa 5 les mots «Le procureur du Roi ou» avant les mots «Le procureur fédéral»;

3º Supprimer l'alinéa 6.

Justification

La modification proposée vise à transmettre le procès verbal non classifié au procureur du Roi ou au procureur fédéral en fonction de leurs compétences.

Nº 129 DE M. MAHOUX

Art. 19

Dans l'article 43/4 proposé, supprimer l'alinéa 1er.

Justification

La suppression de cet alinéa est justifiée par la modification proposée à l'amendement 123 qui prévoit que la méthode spécifique ne peut être mise en œuvre qu'après la décision écrite et motivée du chef de service et après notification de cette décision à la commission.

Dans la mesure où l'ensemble des décisions seront ainsi communiquées à la commission, le système de liste mensuelle initialement prévu par le texte perd de son intérêt et augmenterait inutilement la tâche administrative du chef de service.

Philippe MAHOUX.

Nr. 130 VAN MEVROUW DEFRAIGNE

(Subamendement op amendement nr. 81)

Art. 2**De volgende wijzigingen aanbrengen :****1º De voorgestelde letter b) vervangen door wat volgt :**

« b) Wanneer een methode bedoeld in artikel 18/2 betrekking heeft op een advocaat, een arts of een journalist, of op hun lokalen of communicatiemiddelen die ze voor beroepsdoeleinden gebruiken, of op hun woonplaats, mag deze methode niet worden uitgevoerd zonder dat de stafhouder, de voorzitter van de Nationale Raad van de Orde van Geneesheren of de voorzitter van de Vereniging van Beroepsjournalisten hiervan voorafgaandelijk op de hoogte is gebracht door de voorzitter van de commissie. De voorzitter van de commissie is gehouden hun de nodige inlichtingen te verschaffen. Ze zijn tot geheimhouding verplicht. De straffen in artikel 458 van het Strafwetboek zijn van toepassing op de inbreuken op deze plicht tot geheimhouding. »

2º De voorgestelde letters c) en d) doen vervallen.**3º Onder de letter e), het vijfde lid vervangen door wat volgt :**

« In geval van toepassing van artikel 18/13 ten aanzien van een advocaat of een arts, kan naast de voorzitter van de commissie, of het door hem afgevaardigd lid van de commissie, tevens, naargelang het geval de stafhouder of de voorzitter van de Nationale Raad van de Orde van Geneesheren, of bij ziekte of bij verhindering zijn plaatsvervanger aanwezig zijn bij het uitvoeren van de methode. ».

Verantwoording

In haar advies uit de vorige zittingsperiode gaf de OBFG aan dat het de stafhouder van de orde waarvan elke advocaat afhangt is en niet de orde van balies waaraan de informatie over de uitvoering van een specifieke of uitzonderlijke methode ten aanzien van een advocaat moet worden meegedeeld.

Dit standpunt werd herhaald door de heer Risopoulos, die de OBFG vertegenwoordigde tijdens de hoorzittingen over het besproken voorstel.

Het subamendement vervangt bijgevolg de termen « voorzitter van de Orde van Franstalige en Duitstalige balies » en « voorzitter van de orde van Vlaamse balies » door de term « stafhouder ».

Het idee dat de voorzitter van de Vereniging van Beroepsjournalisten op de hoogte wordt gebracht bij de uitvoering van een methode bedoeld in artikel 18/2 alsook de technische wijziging die door letter d) wordt aangebracht, worden door het subamendement uiteraard behouden.

Nº 130 DE MME DEFRAIGNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 81)

Art. 2**Apporter les modifications suivantes :****1º Remplacer le b) proposé par ce qui suit :**

« b) Si une méthode visée à l'article 18/2 est mise en œuvre à l'égard d'un avocat, d'un médecin ou d'un journaliste, ou de leurs locaux ou de moyens de communication qu'ils utilisent à des fins professionnelles, ou de leur résidence, cette méthode ne peut être exécutée sans que le bâtonnier, le président du Conseil national de l'Ordre des médecins ou le président de l'Association des Journalistes professionnels en soit averti au préalable par le président de la commission. Le président de la commission est tenu de leur fournir les informations nécessaires. Ils sont tenus au secret. Les peines prévues à l'article 458 du Code pénal s'appliquent aux infractions à cette obligation de garder le secret. »

2º Supprimer les c) et d) proposés;**3º Dans le e), remplacer l'alinéa 5 proposé par l'alinéa suivant :**

« En cas d'application de l'article 18/13 à l'égard d'un avocat ou d'un médecin, le bâtonnier ou le président du Conseil national de l'Ordre des médecins, suivant le cas, ou leur suppléant respectif en cas de maladie ou d'empêchement, peut être présent, en plus du président de la commission ou du membre de la commission délégué par lui, lors de la mise en œuvre de la méthode concernée. ».

Justification

Dans son avis rendu sous l'ancienne législature, l'OBFG indiquait que c'est le bâtonnier de l'ordre dont relève chaque avocat, et non l'ordre des barreaux, qui doit être le destinataire de l'information relative à la mise en œuvre d'une méthode spécifique ou exceptionnelle à l'égard d'un avocat.

Cette position a été réitérée par M. Risopoulos représentant l'OBFG lors des auditions relatives à la proposition à l'examen.

Le sous-amendement remplace dès lors les termes « président de l'Ordre des barreaux francophones et germanophones » et « président de l'Ordre des barreaux néerlandophones » par le terme « bâtonnier ».

L'idée que le président de l'Association des Journalistes professionnels est averti lors de la mise en œuvre d'une méthode visée par l'article 18/2 ainsi que la modification technique apportée par le point d) sont évidemment conservées par le sous-amendement.

Christine DEFRAIGNE.

Nr. 131 VAN DE DAMES CROMBÉ EN DEFRAIGNE

(Subamendement op amendement nr. 107)

Art. 18

In het voorgestelde artikel 43/1, de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In § 1, vierde lid, de zin «De commissie wordt ondersteund door een secretariaat dat is samengesteld uit personeelsleden die door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten worden gedetacheerd volgens de door de Koning te bepalen modaliteiten.» doen vervallen;

2º Het voorgestelde artikel aanvullen met een § 5, luidende :

«§ 5. De commissie wordt ondersteund door een secretariaat dat is samengesteld uit personeelsleden die door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten worden gedetacheerd volgens de door de Koning te bepalen nadere regels met betrekking tot onder meer de rekruteringswijze, het aantal leden en de functieprofielen waarin moet worden voorzien. De Koning bepaalt tevens het statuut van deze leden, zonder afbreuk te doen aan hun oorspronkelijke administratieve en geldelijke statuut.».

Verantwoording

Naar aanleiding van de algemene besprekking lijkt het noodzakelijk voor te schrijven dat de rekruteringswijze en het statuut van de personeelsleden van de commissie bij koninklijk besluit worden bepaald, teneinde juridisch duidelijkheid te scheppen met betrekking tot de situatie van deze personen.

Nr. 132 VAN DE HEER MAHOUX

(Subamendement op amendement nr. 81)

Art. 2

De volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In letter d), het voorgestelde eerste lid vervangen door wat volgt :

«§ 2. Het is de inlichtingen- en veiligheidsdiensten verboden gegevens, beschermd door ofwel het beroepsgeheim van een advocaat of een arts ofwel door het bronnengeheim van een journalist, te verkrijgen, te analyseren of te exploiteren, tenzij de betrokken dienst voorafgaandelijk over ernstige aanwijzingen beschikt dat de advocaat, de arts of de journalist persoonlijk en actief meewerkte of heeft meegewerkt aan het ontstaan

Nº 131 DE MMES CROMBÉ-BERTON ET DEFRAIGNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 107)

Art. 18

À l'article 43/1 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Dans le § 1er, alinéa 4, proposé, supprimer la phrase « La commission sera soutenue par un secrétariat composé de membres du personnel détachés par les services des renseignements et de sécurité suivant les modalités à définir par le Roi. »;

2º Compléter l'article proposé par un § 5 rédigé comme suit :

«§ 5. La commission est soutenue par un secrétariat composé de membres du personnel détachés par les services des renseignements et de sécurité suivant les modalités à définir par le Roi relatives, notamment, au mode de recrutement, au nombre de membres qui la composent et aux profils des fonctions à pourvoir. Le Roi détermine également le statut de ces membres, sans porter atteinte à leur statut administratif et pécuniaire d'origine. ».

Justification

À la suite de la discussion générale, il est apparu nécessaire de prévoir que le mode de recrutement et le statut des membres du personnel de la commission soient déterminés par arrêté royal afin de ne pas laisser ces personnes dans un flou juridique quant à leur situation.

Marie-Hélène CROMBÉ-BERTON.
Christine DEFRAIGNE.

Nº 132 DE M. MAHOUX

(Sous-amendement à l'amendement n° 81)

Art. 2

Apporter les modifications suivantes :

1º Dans le d), remplacer l'alinéa 1er proposé par ce qui suit :

«§ 2. Il est interdit aux services de renseignement et de sécurité d'obtenir, d'analyser ou d'exploiter des données protégées par le secret professionnel d'un avocat ou d'un médecin ou par le secret des sources d'un journaliste, à moins que le service de renseignement ne dispose au préalable d'indices sérieux révélant que l'avocat, le médecin ou le journaliste participe ou a participé personnellement et activement

of aan de ontwikkeling van de potentiële bedreiging, zoals bedoeld in de artikelen 7, 1°, 8, 1° tot 4°, en 11. »;

2° In de tweede volzin van het tweede lid, tussen de woorden «de vereniging» en het woord «waartoe» de woorden «van beroepsjournalisten» invoegen;

3° In het derde lid, de woorden «bronnengeheim van de journalist» vervangen door de woorden «bronnengeheim van de journalist, in de zin van de wet van 7 april 2005»;

4° In het voorgestelde vijfde lid, tussen het woord «arts» en de woorden «, kan naast de voorzitter» de woorden «of een journalist» invoegen;

5° In het voorgestelde vijfde lid, tussen het woord «Geneesheren» en de woorden «aanwezig zijn» de woorden «of de voorzitter van de algemene Vereniging van Beroepsjournalisten of bij ziekte of bij verhindering zijn plaatsvervanger,» invoegen.

à la naissance ou au développement de la menace potentielle au sens des articles 7, 1°, 8, 1° à 4°, et 11.

2° dans l'alinéa 2, dans la deuxième phrase, insérer les mots «des journalistes professionnels» entre les mots «de l'association» et les mots «dont fait partie»;

3° dans l'alinéa 3, remplacer les mots «secret des sources du journaliste» par les mots «secret des sources journalistiques au sens de la loi du 7 avril 2005»;

4° dans l'alinéa 5 proposé, insérer les mots «ou d'un journaliste» entre le mot «médecin» et les mots «le président de l'Ordre»;

5° dans l'alinéa 5 proposé, insérer les mots «ou le président de l'Association des journalistes professionnels, ou son suppléant en cas de maladie ou d'empêchement» entre les mots «d'empêchement» et les mots «peut être présent».

Verantwoording

Het principiële verbod in het eerste lid van de oorspronkelijke tekst is duidelijker dan amendement nr. 81, dat erin voorziet dat de diensten de bedoelde gegevens «uitzonderlijk» mogen gebruiken, zonder op een of andere wijze te bepalen of te definiëren wat met «uitzonderlijk» wordt bedoeld.

Tevens stelt het amendement wijzigingen voor die ertoe strekken de bijzondere situatie van de journalist nader te bepalen, met inachtneming van de wet van 2005 tot bescherming van de journalistieke bronnen.

Justification

L'interdiction de principe posée au 1er alinéa du texte original est plus claire que l'amendement n° 81, lequel prévoit qu'à «titre exceptionnel», les services pourront utiliser les données visées, sans préciser nullement ce que sous-tend cet «exceptionnel», ni qui le définit.

L'amendement propose par ailleurs des modifications visant à préciser la situation particulière du journaliste, dans le respect de la loi de 2005 relative à la protection des sources journalistiques.

Nr. 133 VAN DE HEER MAHOUX

(Subamendement op amendement nr. 82)

Art. 3

Het voorgestelde 17° doen vervallen.

Verantwoording

Er is geen enkele redenen om de bescherming van de journalistieke bronnen anders te definiëren dan in de wet van 7 april 2005.

Nº 133 DE M. MAHOUX

(Sous-amendement à l'amendement n° 82)

Art. 3

Supprimer le 17° proposé.

Justification

Il n'y a pas de raison de conférer à la protection des sources journalistiques une définition différente de la définition légale qui lui est donnée par la loi du 7 avril 2005.

Nr. 134 VAN DE HEER MAHOUX

(Subamendement op amendement nr. 87)

Art. 11/1

Het voorgestelde artikel 16/1 aanvullen met een tweede lid, luidende :

«Deze methode moet worden toegepast met strikte inachtneming van artikel 458 van het Strafwetboek en van de wet van 7 april 2005 tot bescherming van de journalistieke bronnen».

Verantwoording

Onderhavig amendement strekt ertoe eraan te herinneren dat de methodes waarin de tekst voorziet geen fundamentele wetsbepalingen tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de democratie mogen schenden.

Nr. 135 VAN DE HEER MAHOUX

Art. 14

Het voorgestelde artikel 18/2 aanvullen met een § 3, luidende :

«§ 3. De methoden waarin de artikelen 18/2 en 18/3 voorzien, moeten worden toegepast met strikte inachtneming van artikel 458 van het Strafwetboek en van de wet van 7 april 2005 tot bescherming van de journalistieke bronnen.».

Verantwoording

Onderhavig amendement strekt ertoe op algemene maar dwingende wijze in herinnering te brengen dat de methoden waarin de tekst voorziet geen fundamentele wetsbepalingen tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de democratie mogen schenden.

Nr. 136 VAN DE HEER MAHOUX

(Subamendement op amendement nr. 92)

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/3, § 1, derde lid, tussen de woorden «een journalist» en de woorden «of op communicatiemiddelen», de woorden «of hun lokalen» invoegen, en tussen de woorden «beroepsdoeleinden» en «gebruiken,» de woorden «of op hun woonplaats» invoegen.

Nº 134 DE M. MAHOUX

(Sous-amendement à l'amendement n° 87)

Art. 11/1

Compléter l'article 16/1 proposé par un alinéa 2 rédigé comme suit :

«L'application de cette méthode se fera dans le strict respect de l'article 458 du Code pénal et de la loi du 7 avril 2005 relative à la protection des sources journalistes».

Justification

Le présent amendement a pour objet de rappeler que la méthode prévue par le texte ne peut empiéter sur des protections légales fondamentales pour le respect de la vie privée et de la démocratie.

Nº 135 DE M. MAHOUX

Art. 14

Compléter l'article 18/2 proposé par un § 3 rédigé comme suit :

«§ 3. L'application des méthodes prévues aux articles 18/2 et 18/3 se fera dans le strict respect de l'article 458 du Code pénal et de la loi du 7 avril 2005 relative à la protection des sources journalistes».

Justification

Le présent amendement a pour objet de rappeler, de manière générale mais contraignante, que les méthodes prévues par le texte ne peuvent empiéter sur des protections légales fondamentales pour le respect de la vie privée et de la démocratie.

Nº 136 DE M. MAHOUX

(Sous-amendement à l'amendement n° 92)

Art. 14

Dans l'article 18/3, § 1er, alinéa 3 proposé, insérer les mots «ou de leurs locaux» entre les mots «d'un journaliste» et les mots «ou des moyens de communication» et les mots «ou de leur résidence» entre les mots «professionnelles» et les mots «qu'à la condition».

Verantwoording

De bescherming die wordt toegekend aan artsen, advocaten en journalisten inzake lokalen voor beroepsdoeleinden en woonplaats moet overeenstemmen met de bescherming als omschreven in artikel 2, § 2, derde lid, inzake lokalen voor beroepsdoeleinden en woonplaats, aangezien dit artikel zelf de toepassing van artikel 18/2 vermeldt.

Justification

La protection accordée aux médecins, avocats et journalistes en matière de locaux professionnels et de résidence doit être conforme à la protection définie à l'article 2, § 2, alinéa 3 en matière de locaux professionnels et de résidence dès lors que cet article évoque lui-même l'application de l'article 18/2.

Philippe MAHOUX.

Nr. 137 VAN MEVROUW NAGY

Art. 5/2 (nieuw)

Een artikel 5/2 invoegen, luidende :

« Art. 5/2. — In artikel 7, 1°, van dezelfde wet het einde van de zin weglaten vanaf « door het ministerieel Comité » tot en met de woorden « kunnen bedreigen ».

Nº 137 DE MME NAGY

Art. 5/2 (nouveau)

Insérer un article 5/2 rédigé comme suit :

« Art. 5/2. — Dans l'article 7, 1° de la même loi, supprimer la fin de la phrase, à partir des mots « défini par le Comité ministériel » jusqu'aux mots « Comité ministériel ».

Verantwoording

Het is niet normaal dat het ministerieel Comité definieert wat «het wetenschappelijk of economisch potentieel» is. Het is de wetgever die het toepassingsgebied van de wet moet omschrijven. Iets anders bepalen zou strijdig zijn met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet, die een wet vereisen om immenging in het privéleven van personen te verantwoorden.

Justification

Il n'est pas normal que ce soit le Comité ministériel qui définisse ce qu'est « le potentiel scientifique et économique ». C'est au législateur que doit revenir la définition du champ d'application de la loi. Prévoir autre chose serait contraire aux articles 8 CEDH et 22 de la Constitution, qui requièrent une loi pour justifier les ingérences dans la vie privée des individus.

Nr. 138 VAN MEVROUW NAGY

Art. 5/2 (nieuw)

Een artikel 5/2 invoegen, luidende :

« Art. 5/2. — In artikel 8, 1°, c, van dezelfde wet het woord « anarchistische » en het woord « nationalistiche » weglaten. »

Nº 138 DE MME NAGY

Art. 5/2 (nouveau)

Insérer un article 5/2 rédigé comme suit :

« Art. 5/2. — Dans l'article 8, 1°, c de la même loi, supprimer le mot « nationalistes » et le mot « anarchistes ».

Verantwoording

1) Bij de huidige definitie kan men heel wat parlementsleden insluiten. Een niet te veronachtzamen minderheid van de politieke vertegenwoordigers van het land, maar ook anderen, verklaren zich aanhanger van het nationalisme in een of andere vorm.

Justification

1) La définition, dans son état actuel, permet d'inclure de nombreux membres du Parlement. En effet, une frange non négligeable des représentants politiques du pays, mais pas seulement, se revendiquent du nationalisme, sous une forme ou une autre.

Het nationalisme hoeft geen vrijheidsbeknottende leer te zijn.

Le nationalisme n'est pas nécessairement une doctrine liberticide.

2) Ook het anarchisme is een stroming in de politieke filosofie die tot ontwikkeling is gekomen uit een aantal anti-autoritaire theorieën en praktijken. De insluiting ervan bij deze lijst valt niet te verantwoorden.

2) De même, l'anarchisme est un courant de philosophie politique développé sur un ensemble de théories et pratiques anti-autoritaires. Son inclusion par principe dans cette liste ne se justifie en rien.

Marie NAGY.

Nr. 139 VAN DE HEER VANKRUNKESLVEN EN MEVROUW TAEMLAN

Art. 24

Dit artikel vervangen door wat volgt :

« Art. 24. In artikel 33 van dezelfde wet, zoals gewijzigd door de wetten van 1 april 1999, 20 juli 2000 en 10 juli 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het tweede lid, eerste zin, wordt aangevuld met het volgende zinsdeel : « en de relevante reglementen, richtlijnen en documenten die uitgaan van andere overheidsorganen. »;

2° in het laatste lid, in de eerste en tweede zin, de woorden « artikel 35, 3° » telkens vervangen door de woorden « artikel 35, § 1, 3° ».

Verantwoording

Dit amendement heeft tot doel het wettelijk toezichtskader verder aan te scherpen om een einde te maken aan de actuele situatie waarbij het Vast Comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (hierna het Vast Comité I genoemd) moeilijkheden kan ondervinden bij zijn controle op de werking van de inlichtingendiensten, specifiek voor die opdrachten opgelegd of uitgewerkt door de richtlijnen van het ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid.

Probleemstelling

De twee diensten kregen door de wet van 30 november 1998 houdende de regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst, een pak opdrachten toegewezen om ons land en zijn burgers behoorlijk te kunnen beschermen. Het is tevens deze wet die duidelijk stipuleert wie de verdere invulling van hun opdrachten bepaalt. Artikel 4 definieert de opdrachtgever van de Veiligheid van de Staat explicet : « De Veiligheid van de Staat vervult haar opdrachten door de tussenkomst van de minister van Justitie, overeenkomstig de richtlijnen van het ministerieel Comité ». Hierbij wordt het Comité een tweede maal duidelijk bevestigd als de belangrijkste gezagsstructuur in de opdrachtdomschrijving van de Veiligheid van de Staat. Artikel 3 van het koninklijk besluit van 21 juni 1996 houdende oprichting van een ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid maakte namelijk een eerste maal duidelijk wie de Veiligheid van de Staat en ADIV stuurt :

« Het Comité stelt de algemene politiek inzake inlichting vast, bepaalt de prioriteiten van de Veiligheid van de Staat en van de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht, en coördineert hun activiteiten (...). ».

Bij de verdere definiëring van de opdrachten van de Veiligheid van de Staat lezen we in artikel 7 van de wet van 30 november 1998 :

« De Veiligheid van de Staat heeft als opdracht :

1° het inwinnen, analyseren en verwerken van inlichtingen die betrekking hebben op elke activiteit die de inwendige veiligheid van de Staat en het voortbestaan van de democratische en grondwettelijke orde, de uitwendige veiligheid van de Staat en de internationale betrekkingen, het wetenschappelijk of economisch potentieel, zoals gedefinieerd door het ministerieel Comité, of elk ander fundamenteel belang van het land, zoals gedefinieerd door de Koning op voorstel van het ministerieel Comité, bedreigt of zou kunnen bedreigen;

N° 139 DE M. VANKRUNKELSVEN ET MME TAEMLAN

Art. 24

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 24. Dans l'article 33 de la même loi, modifié par les lois des 1er avril 1999, 20 juillet 2000 et 10 juillet 2006, les modifications suivantes sont apportées :

1° la première phrase de l'alinéa 2 est complétée par le membre de phrase suivant : « et les règlements, directives et documents pertinents qui émanent d'autres organismes publics. »;

2° dans la première et la deuxième phrase du dernier alinéa, les mots « article 35, 3° » sont remplacés chaque fois par les mots « article 35, § 1er, 3° ».

Justification

Le présent amendement vise à renforcer le cadre de contrôle instauré par la loi afin de mettre un terme aux difficultés que le Comité permanent de contrôle des services de renseignement et de sécurité (ci-après dénommé le Comité permanent R) rencontre à l'heure actuelle lors du contrôle qu'il est chargé d'exercer sur le fonctionnement des services de renseignement, en particulier en ce qui concerne les missions imposées ou définies par les directives du Comité ministériel du renseignement et de la sécurité.

Exposé du problème

La loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998 a confié aux deux services précités un ensemble de missions leur permettant de protéger notre pays et ses citoyens comme il se doit. C'est également la même loi qui précise clairement qui est chargé de définir concrètement ces missions. Ainsi mentionne-t-elle explicitement, en son article 4, par quel organe la Sûreté de l'État se voit confier ses missions : « À l'intervention du ministre de la Justice, la Sûreté de l'État accomplit ses missions conformément aux directives du Comité ministériel ». À cet égard, le Comité se voit une deuxième fois confirmé dans son rôle de structure d'autorité principale en ce qui concerne la définition des missions de la Sûreté de l'État. L'article 3 de l'arrêté royal du 21 juin 1996 portant création d'un Comité ministériel du renseignement et de la sécurité avait précisé clairement une première fois qui dirige la Sûreté de l'État et le SGRS :

« Le Comité établit la politique générale du renseignement, détermine les priorités de la Sûreté de l'État et du Service général du renseignement et de la sécurité des Forces armées, et coordonne leurs activités (...). »

S'agissant de la définition concrète des missions de la Sûreté de l'État, l'article 7 de la loi du 30 novembre 1998 dispose ce qui suit :

« La Sûreté de l'État a pour mission :

1° de rechercher, d'analyser et de traiter le renseignement relatif à toute activité qui menace ou pourrait menacer la sûreté intérieure de l'État et la pérennité de l'ordre démocratique et constitutionnel, la sûreté extérieure de l'État et les relations internationales, le potentiel scientifique ou économique défini par le Comité ministériel, ou tout autre intérêt fondamental du pays défini par le Roi sur proposition du Comité ministériel;

2º het uitvoeren van de veiligheidsonderzoeken die haar overeenkomstig de richtlijnen van het ministerieel Comité worden toevertrouwd (...). ».

Naast deze sleutelartikelen blijkt uit een hele resem andere bepalingen in de wet van 30 november 1998 hoe belangrijk de rol van het ministerieel Comité inzake de taakverdeling en prioriteiten van de verschillende diensten wel is. In de praktijk zijn het dus voornamelijk haar richtlijnen die naast de wettelijke bepalingen de diensten hun afgebakende taken meegeven.

Het mag dus duidelijk zijn dat de richtlijnen van dit ministerieel Comité essentieel zijn voor de dagelijkse werking en actieradius van de Veiligheid van de Staat. Nemen we het voorbeeld van het Belgisch wetenschappelijk en economisch potentiel (WEP) dat in de wet duidelijk als een kerntaak van de Veiligheid van de Staat wordt beschouwd. Het is op basis van de definitie van het ministerieel comité dat de Veiligheid van de Staat zijn beschermende functie over het WEP organiseert. Het spreekt voor zich dat dergelijke definiëringen en richtlijnen een significante, pragmatische afbakening vormen van de verschillende primordiale opdrachten van de Veiligheid van de Staat.

Het Vast Comité I, dat onder meer verantwoordelijk is voor de controle op de werking van de twee inlichtingendiensten, dient en moet bij wet dergelijke richtlijnen kennen als ijkpunten om op toetsbare, professionele wijze de inspanningen van de verschillende diensten te controleren.

De wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie-en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, bepaalt in artikel 33, eerste en tweede lid, het volgende :

« Binnen het kader van de in artikel 1 vermelde doelstellingen, stelt het Vast Comité I onderzoeken in naar de activiteiten en de werkwijze van de inlichtingendiensten, het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse en de andere ondersteunende diensten, naar hun interne reglementen en richtlijnen, alsmede naar alle documenten die de handelwijze van de leden van die diensten regelen.

De inlichtingendiensten, het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse en de andere ondersteunende diensten zenden uit eigen beweging aan het Vast Comité I de interne reglementen en richtlijnen over, alsook alle documenten die de handelwijze van de leden van die diensten regelen. Het Vast Comité I en de Dienst enquêtes voor de inlichtingendiensten zijn ertoe gerechtigd alle teksten die zij noodzakelijk achten voor het vervullen van hun opdracht, te laten overleggen. ».

Hier komen we tot de kern van de zaak : de toegangsproblematiek, welke dit amendement eens en voor altijd wil uitleggen. Sinds vele jaren kampert het Vast Comité I met de onmacht om zijn wettelijke opdracht ten volle uit te oefenen indien het geen kennis heeft van de richtlijnen van het ministerieel Comité. Hier knelt het schoentje tot grote en uitermate terechte frustratie van het Comité I. Het ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid weigert deze richtlijnen vrij te geven aan het Vast Comité. Zowel de voorzitter van dit Comité, zijnde de eerste minister, als de twee voogdijministers van Defensie en Justitie, alsook de Veiligheid van de Staat en de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht weigeren pertinent deze richtlijnen systematisch aan het Comité I mee te delen. De twee laatstgenoemde diensten zijn van oordeel dat het niet gaat om interne documenten, maar documenten afkomstig van andere diensten, waarbij ze zich blijkbaar foutief niet verplicht voelen om deze ten aanzien van het Comité I vrij te geven, ondanks de reeds bijzonder duidelijke libellering van artikel 33 (*cf. supra*).

2º d'effectuer les enquêtes de sécurité qui lui sont confiées conformément aux directives du Comité ministériel (...). »

Outre ces articles clés, il y a toute une série d'autres dispositions de la loi du 30 novembre 1998 qui montrent à quel point le Comité ministériel joue un rôle important en ce qui concerne la répartition des tâches et les priorités des différents services. Dans la pratique, ce sont donc principalement les directives du Comité ministériel qui contribuent, à côté des dispositions légales, à définir les tâches confiées aux services.

Il est donc évident que les directives de ce Comité ministériel sont essentielles au fonctionnement journalier et au champ d'action de la Sûreté de l'État. Prenons l'exemple de la sauvegarde du potentiel scientifique et économique belge (PSE) que la loi considère clairement comme étant une mission fondamentale de la Sûreté de l'État. C'est sur la base de la définition donnée par le Comité ministériel que la Sûreté de l'État veille à la sauvegarde du PSE. Il va sans dire que pareilles définitions et directives permettent de délimiter de manière pertinente et pragmatique les différentes missions primordiales de la Sûreté de l'État.

Le Comité permanent R, qui est responsable, entre autres, du contrôle du fonctionnement des deux services de renseignement, doit et est légalement tenu de connaître ces directives et de s'en servir comme critères de référence pour contrôler l'action des différents services d'une manière objective et professionnelle.

La loi organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace du 18 juillet 1991 précise, en son article 33, alinéas 1er et 2, ce qui suit :

« Dans le cadre des objectifs prévus à l'article 1er, le Comité permanent R enquête sur les activités et les méthodes des services de renseignement, de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace et des autres services d'appui, sur leurs règlements et directives internes, ainsi que sur tous les documents régulant le comportement des membres de ces services.

Les services de renseignement, l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace et les autres services d'appui transmettent d'initiative au Comité permanent R les règlements et directives internes ainsi que tous les documents régulant le comportement des membres de ces services. Le Comité permanent R (...) et le Service d'enquêtes des services de renseignements ont le droit de se faire communiquer les textes qu'ils estiment nécessaires à l'accomplissement de leur mission. »

Nous sommes ici au cœur du problème, à savoir celui de l'accès aux documents, que le présent amendement entend régler une fois pour toutes. Depuis de nombreuses années, le Comité permanent R est dans l'incapacité d'accomplir pleinement la mission que la loi lui confère, faute de pouvoir prendre connaissance des directives du Comité ministériel. C'est ici que le bâ blesse, à la grande frustration, parfaitement légitime, du Comité R. Le Comité ministériel du renseignement et de la sécurité refuse de communiquer ces directives au Comité permanent. Tant le président de ce Comité, à savoir le premier ministre, que les deux ministres de tutelle, à savoir le ministre de la Défense et le ministre de la Justice, ainsi que la Sûreté de l'État et le Service général du renseignement et de la sécurité des Forces armées refusent pertinemment de communiquer systématiquement ces directives au Comité R. Les deux derniers services sont d'avis qu'il s'agit non pas de documents internes, mais de documents provenant d'autres services, et ne se sentent manifestement pas obligés — à tort — de communiquer les directives en question au Comité R, en dépit de l'article 33 (*cf. supra*) dont le libellé est pourtant déjà très clair à l'heure actuelle.

Ook in het jaarrapport 2007 stelt het Comité I dit deficit opnieuw aan de kaak: « Het Vast Comité I kan zijn wettelijke opdracht niet ten volle uitoefenen indien het geen kennis heeft van de richtlijnen van het ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid die betrekking hebben op of relevant zijn voor de werking van de inlichtingendiensten en het OCAD. Ook al is het Vast Comité I van oordeel dat artikel 33 van de wet van 18 juli 1991 hem in zijn huidige libellering een voldoende duidelijk recht verleent op kennisname van deze richtlijnen, toch blijkt deze zienswijze niet door iedereen te worden gedeeld. » (Vast Comité I, jaarrapport 2007, p. 78). Bovendien hebben de begeleidingscommissies van Kamer en Senaat op 17 juli 2008 eenparig een aantal aanbevelingen goedgekeurd op basis van het Gemeenschappelijk toezichtsverslag van het Vast Comité P en het Vast Comité I betreffende het coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD). In deze aanbeveling stellen beide begeleidingscommissies uitdrukkelijk dat een wetgevend initiatief noodzakelijk is opdat de Vaste Comités I en P in kennis worden gesteld van de richtlijnen van het ministerieel Comité. Bovendien lijkt het ons nu meer dan ooit noodzakelijk gezien de extra mogelijkheden, en een duidelijk substantieel gegroeide slagkracht van de inlichtingendiensten door de nakende goedkeuring van het BIM-wetsvoorstel, dat de controleorganen eindelijk toegang krijgen tot de operationele taakomschrijving vanwege het Comité.

Dit amendement strekt ertoe, de wettelijke toegang voor het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uit te breiden tot alle documenten waarvan de diensten en hun leden vinden dat die tot de hen toevertrouwde opdracht (kunnen) behoren, ongeacht de oorsprong ervan. Het mag duidelijk zijn dat hierbij de belangrijkste bron de richtlijnen en definiëringen van het ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid zijn, waarvan het Comité I tot nog toe geen kennis mocht nemen. Het volstaat hier om in het BIM-wetsvoorstel de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, artikel 33 te wijzigen door na de woorden « alle documenten die de handelwijze van de leden van die diensten regelen » de volgende woorden toe te voegen: « en de relevante reglementen, richtlijnen en documenten die uitgaan van andere overheidsorganen ». »

Patrik VANKRUNKELSVEN.
Martine TAELMAN.

Nr. 140 VAN MEVROUW NAGY

Art. 5/2 (nieuw)

Een artikel 5/2 invoegen, luidende :

« Art. 5/2. — In artikel 8, 1°, g, van dezelfde wet de definitie van inmenging doen vervallen. »

Verantwoording

Deze definitie behelst in haar huidige formulering een aantal situaties die geen gevaar voor de samenleving vormen, maar integendeel vallen onder de uitoefening van de fundamentele rechten door de burgers. Onder andere de vakbonden beantwoorden duidelijk aan alle criteria van deze definitie en gebruiken middelen (stakersposten, betogingen, ...) die kunnen worden beschouwd als ongeoorloofd of clandestien, teneinde beslissingsprocessen te beïnvloeden.

Dans son rapport annuel 2007 aussi, le Comité R dénonce une nouvelle fois ce travers : « Le Comité permanent R ne peut exercer pleinement sa mission légale s'il n'a pas connaissance des directives du Comité ministériel du renseignement et de la sécurité relatives au ou pertinentes pour le fonctionnement des services de renseignement et de l'OCAM. Bien que le Comité permanent R estime que l'article 33 de la loi du 18 juillet 1991 lui octroie, dans son libellé actuel, un droit suffisamment clair de prise de connaissance de ces directives, tout le monde ne semble pas partager ce point de vue. » (Comité permanent R, rapport annuel 2007, p. 76). En outre, le 17 juillet 2008, les commissions de suivi de la Chambre et du Sénat ont approuvé à l'unanimité un certain nombre de recommandations sur la base du Rapport de contrôle conjoint des Comités permanents P et R relatif à l'organe de coordination pour l'analyse de la menace (OCAM). Dans ces recommandations, les deux commissions de suivi insistent explicitement sur la nécessité de légitimer de manière à permettre aux Comités permanents R et P d'avoir connaissance des directives du Comité ministériel. De plus, compte tenu du fait que la proposition de loi relative aux méthodes particulières de recherche sera approuvée prochainement et offrira aux services de renseignement des possibilités supplémentaires et une capacité d'action nettement plus importante, il nous semble plus que jamais nécessaire que les organes de contrôle aient enfin accès à la définition opérationnelle des tâches mise au point par le Comité ministériel.

Le présent amendement vise à étendre l'accès légal dont bénéficie le Comité permanent de contrôle des services de renseignement et de sécurité, à tous les documents, de quelque origine que ce soit, que les services et leurs membres considèrent comme relevant (ou susceptibles de relever) de la mission qui leur est confiée. Il est clair qu'à cet égard, la principale source d'informations est constituée par les directives et les définitions du Comité ministériel du renseignement et de la sécurité dont le Comité R n'a pas pu prendre connaissance jusqu'à présent. À cette fin, il suffit que la proposition de loi relative aux méthodes de recueil des données des services de renseignement et de sécurité modifie l'article 33 de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace, en ajoutant les mots « et les règlements, directives et documents pertinents qui émanent d'autres organismes publics » après les mots « ainsi que tous les documents régulant le comportement des membres de ces services ».

Nº 140 DE MME NAGY

Art. 5/2 (nouveau)

Insérer un article 5/2 rédigé comme suit :

« Art. 5/2. — Dans l'article 8, 1°, g, de la même loi, supprimer la définition de l'ingérence. »

Justification

Cette définition, dans sa formulation actuelle, recouvre un nombre de situations qui ne relèvent pas d'un danger pour la société, mais bien au contraire, relèvent de l'exercice de leurs droits fondamentaux par les citoyens. Les syndicats, entre autres, répondent à l'évidence à tous les critères de cette définition et utilisent des moyens (piquets de grève, manifestation, etc.) qui peuvent être considérés comme illicites ou clandestins, pour peser sur les processus décisionnels.

Marie NAGY.

Nr. 141 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

(Subamendement op amendement nr. 81)

Art. 2

In het 2º, in de voorgestelde § 2, het vijfde lid aanvullen als volgt :

«Indien een uitgenodigde voorzitter niet verschijnt, noch een plaatsvervanger voor hem op de gestelde plaats en het gestelde tijdstip van de doorzoeking, kan de voorzitter van de Commissie of het lid van de Commissie op gemotiveerde wijze beslissen dat de doorzoeking toch wordt doorgevoerd.»

Verantwoording

Cf. ammendment nr. 47.

Dit voorziet in de uitzonderlijk gevallen waarbij een voorzitter niet verschijnt. Er is niet geregeld wat in dit geval dient te gebeuren, wat belangrijk kan zijn aangaande de wettelijkheid.

Patrik VANKRUNKELSVEN.

Nr. 142 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

(Subamendement op amendement nr. 107)

Art. 18

In het voorgestelde artikel 43/1 de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In § 3, tweede lid, de woorden «of aangesteld wordt tot een andere functie binnen de magistratuur van de functie in de hoedanigheid waarvan hij met toepassing van § 1 word aangeworden» vervangen door de woorden «of aangesteld wordt in een andere functie, waardoor bij de hoedanigheid bedoeld in § 1 verlist»;

2º In § 4, vierde lid, de woorden, «bovenop zijn wedde» invoegen tussen de woorden, «per volledige maand» en de woorden «het verschil» en de woorden «die hem toegekend zou zijn indien het mandaat van het effectief zou vervullen» vervangen door de woorden «van een effectief zoals bepaald in het derde lid».

Verantwoording

Het gaat om een tekstuele verbetering ter bevordering van de leesbaarheid van artikel 43/1.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESESCHE.

Nº 141 DE M. VANKRUNKELSVEN

(Sous-amendement à l'amendement n° 81)

Art. 2

Dans le § 2, 2º, proposé, compléter l'alinéa 5 par ce qui suit :

«Si un président convoqué ou son suppléant reste en défaut de se présenter à l'endroit et à l'heure prévus pour l'inspection, le président ou le membre de la commission peut néanmoins faire procéder à l'inspection sur décision motivée.»

Justification

Voir l'amendement n° 47.

Le présent amendement vise les cas exceptionnels où un président ne se présente pas. Le texte à l'examen ne prévoit pas ce qu'il faut faire en pareil cas, ce qui peut être important sur le plan de la légalité.

Nº 142 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

(Sous-amendement à l'amendement n° 107)

Art. 18

Dans l'article 43/1 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Au § 3, alinéa 2, remplacer les mots «à une fonction au sein de la magistrature autre que la fonction qu'il exerce en application de l'alinéa 1er» par les mots «à une autre fonction, de sorte qu'il perd la qualité visée au § 1er»;

2º Au § 4, alinéa 4, remplacer les mots «il perçoit par mois complet la différence entre son traitement et le traitement qui lui serait accordé s'il exerçait la fonction d'un membre effectif» par les mots «il perçoit par mois complet, en plus de son traitement, la différence entre ce dernier et celui de membre effectif, selon les modalités prévues à l'alinéa 3».

Justification

Il s'agit d'une correction de texte destinée à améliorer la lisibilité de l'article 43/1.

Nr. 143 VAN DE HEER MAHOUX

(Subamendement op amendement nr. 122)

Art. 2

In de voorgestelde § 2, tweede lid, de woorden «of ingeval de betrokkenen uit eigen beweging en uit vrije wil informatie ter beschikking stellen» doen vervallen.

Verantwoording

Deze zin laat een schending van het beroepsgeheim toe, terwijl dat geen recht is maar een afdwingbare verplichting waaraan men zich niet vrijwillig kan onttrekken.

Nr. 144 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

(Subamendement op amendement nr. 82)

Art. 3

De letter e) vervangen door wat volgt:

«e) Het voorgestelde 17° vervangen als volgt:

«17° «bronnengeheim» : het geheim zoals gedefinieerd in de wet van 7 april 2005 tot bescherming van de journalistieke bronnen. »».

Nr. 145 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 19

In het voorgestelde artikel 43/6, § 4, het tweede lid vervangen door de volgende twee leden :

«De leden van de inlichtingendiensten zijn verplicht geheimen waarvan zij kennis kregen aan het Vast Comité I bekend te maken.

Indien deze geheimen betrekking hebben op een lopend opsporings- of gerechtelijk onderzoek, pleegt het Vast Comité I hierover voorafgaandelijk overleg met de bevoegde. »».

Verantwoording

Deze nieuwe tekst wil de openheid van de werkzaamheden van de inlichtingendiensten versterken.

In het kader van de democratische parlementaire controle is het noodzakelijk dat de inlichtingendiensten de geheimen waarvan zij kennis kregen bekendmaken aan het Vast Comité I.

Het loutere feit dat er een lopend opsporings- of gerechtelijk onderzoek is, volstaat niet om de geheimen of gegevens waarover

Nº 143 DE M. MAHOUX

(Sous-amendement à l'amendement n° 122)

Art. 2

Au § 2, alinéa 2, proposé, supprimer les mots « ou lorsque les personnes concernées voudraient mettre à disposition des informations, librement et de leur propre initiative ».

Justification

Cette phrase a pour effet de permettre une violation du secret professionnel, alors même que celui-ci n'est pas un droit, mais bien une obligation contraignante dont on ne peut se dégager volontairement.

Philippe MAHOUX.

Nº 144 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

(Sous-amendement à l'amendement n° 82)

Art. 3

Remplacer le e) par ce qui suit :

«e) Remplacer le 17° proposé par ce qui suit :

«17° «secret des sources» : le secret tel qu'il est défini dans la loi du 7 avril 2005 relative à la protection des sources journalistes. »»

Nº 145 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 19

Dans l'article 43/6, § 4, proposé, remplacer l'alinéa 2 par les deux alinéas suivants :

«Les membres des services de renseignement sont obligés de révéler au Comité permanent R les secrets dont ils sont dépositaires.

Si ces secrets concernent une information ou une instruction en cours, le Comité permanent R se concerte préalablement à ce sujet avec le magistrat compétent. »»

Justification

Cette nouvelle formulation vise à renforcer la transparence des activités des services de renseignement.

Dans le cadre du contrôle parlementaire démocratique, il est nécessaire que les services de renseignement fassent connaître au Comité permanent R les secrets dont ils sont dépositaires.

Le simple fait qu'une information ou une instruction soit en cours ne suffit pas à empêcher la communication au Comité

de inlichtingendiensten beschikken niet mee te delen aan het Vast Comité I.

N° 146 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 26/1 (nouveau)

Een artikel 26/1 invoegen, luidende :

« Art. 26/1. — In artikel 48 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 10 juni 2006, wordt het tweede lid van § 2 vervangen door wat volgt :

« De leden van de inlichtingendiensten zijn verplicht geheimen waarvan zij kennis dragen aan het Vast Comité I bekend te maken.

Indien deze geheimen betrekking hebben op een lopend opsporings- of gerechtelijk onderzoek, pleegt het Vast Comité I hierover voorafgaandelijk overleg met de bevoegde magistraat. »

Verantwoording

In overstemming met de tekst van amendement nr. 145 wordt het artikel 48, § 2, van de wet van 18 juli 1991 aangepast, met het oog op het versterken van de openheid van de werkzaamheden van de inlichtingendiensten.

In het kader van de democratische parlementaire controle is het noodzakelijk dat de inlichtingendiensten de geheimen waarvan zij kennis dragen, bekend maken aan het Vast Comité I.

Het louter feit dat er een lopend opsporings- of gerechtelijk onderzoek is, volstaat niet om de geheimen of gegevens waarover de inlichtingendiensten beschikken niet mee te delen aan het Vast Comité I.

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Francis DELPÉRÉE.

Nr. 147 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

Art. 19

In het voorgestelde artikel 43/4, in het tweede lid, de woorden « negentig dagen » vervangen door de woorden « een maand ».

Verantwoording

Cf. amendement nr. 65. Negentig dagen om te beslissen of een toepassing van een specifieke of uitzonderlijke methode terecht of ontrecht is is veel te lang, zeker gezien de belangen die op het spel staan.

Patrik VANKRUNKELSVEN.

permanent R des secrets ou des données dont les services de renseignement sont dépositaires.

N° 146 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 26/1 (nouveau)

Insérer un article 26/1 rédigé comme suit :

« Art. 26/1. — Dans l'article 48 de la même loi, modifié par la loi du 10 juin 2006, l'alinéa 2 du § 2 est remplacé par ce qui suit :

« Les membres des services de renseignements sont tenus de révéler au Comité permanent R les secrets dont ils sont dépositaires.

Si ces secrets concernent une information ou une instruction judiciaire en cours, le Comité permanent R se concerte au préalable à ce sujet avec le magistrat compétent. »

Justification

Conformément au texte de l'amendement n° 145, l'article 48, § 2, de la loi du 18 juillet 1991 est adapté en vue de renforcer la transparence des activités des services de renseignements.

Dans le cadre du contrôle démocratique parlementaire, il est nécessaire que les services de renseignements révèlent les secrets dont ils sont dépositaires au Comité permanent R.

Le simple fait qu'il y ait une information ou une instruction judiciaire en cours ne suffit pas à justifier que les secrets ou les données dont disposent les services de renseignements ne soient pas communiqués au Comité permanent R.

N° 147 DE M. VANKRUNKELSVEN

Art. 19

Dans l'alinéa 2 de l'article 43/4 proposé, remplacer les mots « de nonante jours » par les mots « d'un mois ».

Justification

Voir l'amendement n° 65. Le délai de nonante jours prévu pour statuer sur l'opportunité d'une méthode spécifique ou exceptionnelle appliquée est bien trop long, surtout compte tenu des intérêts en jeu.

Nr. 148 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 34

De woorden «en ten laatste zes maanden na de publicatie in het Belgisch Staatsblad» invoegen tussen de woorden «door de Koning bepaalde datum» en de woorden «met uitzondering van».

Hugo VANDENBERGHE.
Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Francis DELPÉRÉE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.
Philippe MAHOUX.
Martine TAEMLAN.

Nº 148 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 34

Insérer les mots «et au plus tard six mois après leur publication au Moniteur belge» entre les mots «à une date fixée par le Roi» et le mot «, sauf».